

JONGENS en MEISJES
VAN ALLE-DAG

door Ari Dane
- Nijkerk-G.F. Callenbach -

JONGENS EN MEISJES VAN ALLE-DAG

JONGENS EN MEISJES VAN ALLE-DAG

DOOR ARI DANE

Bekroond door de Nederlandsche
Zondagsschool-Vereeniging

TWEEDE DRUK

GEÏLLUSTREERD DOOR O. GEERLING

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

ZENDING'S PUCK.

Een ruk aan de bel — in de gang een gekwetter als van een troep spreeuwen — haastig, ongeregeld voetgetrap — en met een bons vliegt de deur van de tuinkamer open . . . „Tante Lien — tante Lien” . . .

„Toe maar, jullie moest liever de deur tegen de piano aansmakken. En jij, Erik, als ik jou was kwam ik met m'n pet op binnen . . . Zoo — da's beter — Wel Manna, wat is er nu?”

„Tante — moeder moest uit en heeft gevraagd of we met Bella en kleinen Leo bij u mogen zijn van middag . . . Broer heeft al geslapen, maar Bella moet wat bedaard wezen, zegt moeder, want ze heeft gisteren en van morgen weer moeten thuisblijven van school — Ze was te druk geweest op de kindervisite bij Zus Lamers, Maandagavond . . .”

„'t Is goed hoor, breng de hoeden en petten maar in de gang. Netjes ophangen, Erik, zul je? — En niet in 't voorbijgaan eventjes aan de fiets draaien, Bella . . . Zie zoo — en nu gaan we gezellig een kopje thee drinken samen. — Maar jullie moet wèl allemaal wat stil zijn, want oom Herman heeft vannacht maar 'n paar uren kunnen slapen. — Om drie ure werd hij al bij de oude vrouw Remmers gehaald — en nu ligt hij in de voorkamer wat op den divan . . . Broer mag daar in 't hoekje zitten — in dat lage stoeltje — en dan krijgt hij voor dezen keer ook eens 'n kopje thee. Een kopje thee met 'n lepeltje d'r bij, Broer — nu — wat zeg je?” . . .

Bloedrood werd het kleine gezichtje — de lachende oogjes werden half dichtgeknepen en de handjes grepen stijf in elkaar bij het onverwacht-heerlijke. Bedrijvig dribbelden de dikke beentjes naar den stoel, die klaar stond. Een kopje groote-menschen-thee . . . dat was te goed om zoo maar terloops te worden genoten.

„Hij weet niet wat 'm overkomt,” zei Hermanna moederlijk. „Hij heeft nog nooit thee geproefd — tante Lien, d'r wordt getikt — hoort u 't?”

„Binnen.”

„Juffrouw, daar is 't hondje.”

„Goed, Katrien, heb je nog halve centjes?”

„Ja, juffrouw, drie — maar 't moeten d'r vandaag vier zijn, want v'leden week zijn ze d'r niet geweest.”

„O — kom dan maar hier — hier heb ik 'r nog een.”

„Halve centjes voor 'n hondje?” vroeg Erik, voordat de deur nog goed achter Katrien dicht was — „wat voor hondje is dat, tante?”

„Is 't een lief hondje, tante?” vroeg Bella. „Waarom mag 't hondje niet binnenkomen? — Toe tante, laat 't nou hier komen.”

„Waarom moeten 't juist halfjes zijn, tante? Twee heele centen was toch precies eender geweest,” besliste Manna wijs. „Is 't een hondje van een blindeman?”

„Neen, niet van een blindeman — en 't mogen voor dit hondje ook geen centen zijn. 't Moeten enkel halfjes wezen.”

„Hè tante Lien, — wat is 'r dan met dien hond? U lacht . . . is 't geen levende hond?” drong Manna.

„Is 't een verhaaltje? Toe tante, vertel u 't verhaaltje,” vleide Bella en schoof tegen tante's schouder aan.

„Goed — ik wil 't jullie wel vertellen,” zei tante Line. „Broer zit zoo druk z'n thee te lepelen — die heeft nog wel 'n poosje werk — maar je moet niet zoo op de tafel zitten trommelen, Erik — dan vertel ik niet.”

„Een maand of wat geleden was Babs jarig, je weet wel, Barbara — kleine Babs — van den tuinman.

Ze verlangde toch zoo naar haar tante Sientje — want ze zou heel wat moois krijgen, had tante Sientje gezegd.

Maar Sientje werkte dien morgen hier, dus Babs moest maar zien, dat ze 't uithield tot 's middags. — En als je ergens naar verlangt en je moet dan al maar wachten — nou, dan verlang je hoe langer hoe harder.” —

„Ja,” viel Erik in, „en als je d'r dan zoolang over moet blijven denken, dan ga je nog op hoe langer hoe meer hopen ook. Als je dan 's morgens gehoopt hebt dat 't een hobbelpaard zal wezen, dan denk je 's middags al: verbeeld je, dat 't eens een fiets was!”

„Zóó,” lachte tante, „heb je al zulke groote verwachtingen!”

„Of ie,” zei Manna. „Hij heeft al 'n fiets op z'n verlanglijst gezet.”

„Wèl in tijds, als je in 't laatst van Augustus jarig bent. — En waar wou je dan alzoo heenfietsen, denk je?”

„O — dat weet 'k nog niet, — als ik er maar eerst alvast óp zat. Ik vind 't maar zoo leuk, dat je op een fiets zoo tegen elkaar schreeuwen moet.”

„Alsof je dat nergens anders kunt! Oom Herman schijnt dat al anders gewaar te worden. Hoor maar — je hebt hem al wakker gepraat.”

Erik kreeg een kleur, en in 't andere uiterste vervallend, fluisterde hij, benepen: „Ja, maar — op de fiets tegen elkaar schreeuwen — dat klinkt zoo deftig.”

„Ja jongen, als dat jouw hoogste opvatting van deftigheid is, dan vrees ik dat je nog wel een poosje doodgewoon zult moeten blijven, want ik zie niet in dat je vooreerst nog kans op een fiets hebt — jij . . . pas tien jaar!”

„O — dat geeft niet,” blufte Erik, „dan koop ik er zelf een, — ik ben al aan 't opsparen. Ik mag van vader en 'k heb al bijna 'n rijksdaalder ook! . . .”

„Nu — dat schiet al aardig in de richting,” lachte tante Line en keek terzij neer op Bella's hoofdje, dat warm tegen haar arm aanvoelde.

„Toe tante — vertel u nou verder,” drong ze.

„Ja kindje — waar was ik ook weer aan?”

„Dat Babs zoo verlangde . . .”

„O ja, — toen tante Sientje eindelijk kwam met haar pakje, had Babs haast geen geduld meer om de touwtjes los te maken. Door de haast trok ze de strikjes zoo in den knoop, dat zus Antje er met de schaar aan te pas moest komen.

Moeder en tante Sientje stonden al haast even ongeduldig er bij, om Babs blijge gezichtje te zien als 't papier er af zou gaan.

Nog één touwtje — daar ging het los . . . en Babs stond met verschrikte oogjes een gips-hondje aan te staren. — Ze verroerde zich niet. Ze deed haar best om zich goed te

houden, maar het water wou toch in de oogjes komen.

Strak-wijd sperde zij ze open — en open — maar 't hielp niet. Hoe wijder de oogjes opengingen, hoe meer water er in kwam . . . daar bolde al een dikke traan over en om haar mondje trok het, — de onderlip bibberde heen-en-terug . . .

„Maar Babs!“ zei vrouw Westerveld, „nou brengt tante Sien je zoo'n mooi pleister-hondje mee en nou ben je niet eens blij!“ . . .

„Ik had gedacht dat 't wat zijn zou, daar 'k mee spelen kon,“ bracht Babs met beef-lipjes uit, en alweer gleed een dikke droppel

langs de vochtstreep neer en maakte een donkere spetter-plek op haar rood schortje.

„Nou, hier kun je toch ook wel mee spelen,” troostte tante Sien, zelf in haar wiek geschoten door haar verkeerde keus.

„Niet met Lijs d'r hondje! Hij is niet eens geboord!”

„Nou maar, — kijk 's wat een lief snoetje — met die bruine vlekken bij z'n oogen en zulke aardige witte pootjes,” zei moeder. „Kijk — op 't linker een bruin vlekje.”

„En hij kan ze niet eens verzetten,” zuchtte Babs. „Ik wou zoo graag 'n hondje, dat echt geboord was en dat 'k dan kon leeren loopen en blaffen en zóó” — 't rechter vingertje wiebelde — „met z'n staartje heen en weer doen. Heusche hondjes boren! — En als ze dan pas geboord zijn, dan kunnen ze nog niet eens kijken, zeit Jan van bu'vrouw — Lijs d'r hondjes boren niet.”

„Wat bedoelt 't kind toch?” vroeg vrouw Westerveld.

„O,” lachte tante Sientje, „je zei daarstraks van 'n pleister-hondje en dat heeft ze zeker niet goed verstaan.”

Antje had ondertusschen 't hondje overal bekeken, en stond nu met haar vinger onder zijn blauw halslintje te peuteren.

„Kijk 's hier!” riep ze, „daar heb je 'n gleufje achter in z'n hals. Zeg, Babs — 't is een spaarpot!”

„Kan me niks schelen,” pruilde Babs.

„Maar mij wel,” zei moeder. „Ik weet wat, Babs; je moest er halve centjes in opsparen voor de zendelingen — en als het dan vol is, dan breng je het naar dominee Van Trossen.”

Babs wreef langs haar oogen. Waar ze eigenlijk voor sparen zou, dat begreep ze niet recht, maar naar den dominee gaan, dat leek haar toch wel goed toe. — 't Begon wat bij haar op-te-lichten en ze keek het hondje al wat minder pruttelig aan.

„Wat zijn dat — zendelingen?” vroeg ze.

„Dat zijn menschen, die heel ver op reis gaan, om aan de heidenen van den Heere Jezus te gaan vertellen.”

„Weten die daar dan niks van?”

„Neen — d'r zijn d'r nog zooveel, die nog nooit van den Heer hebben gehoord.”

„Nog heelemaal nooit? — Weten ze dan niet dat de Heer Jezus wil, dat ze bij Hem in den hemel zullen komen?”

„Neen — daar weten ze niemandal van — dus dat moet ze dan toch noodig verteld worden, hè?... Maar die heidenen wonen zoo vreeselijk ver weg en dan kun je begripen, wat die reis 'n geld kost voor de zendelingen. Vindt je nou niet, dat jij ook best wat helpen kon, om dat geld bij mekaar te brengen, als je in dat mooie hondje halve centjes ging opsparen?” zei vrouw Westerveld.

„Ja — dat doe ik.” Babs was heelemaal opgeklaard.

„Maar,” begon ze weer bedenkelijk, „ik heb geen halve centjes.”

„Da's niks,” zei tante Sientje, „die krijg je wel. Als je met Ant boodschappen doet en je krijgt hier of daar 'n half centje terug, dan mag dat 'r misschien wel in, van moeder — en dan ga je ook maar 's mee as moeder mangelgoed wegbrengt — wie weet? O — en ik weet nog wat, Babs! Als ik weer bij dokter Ten Hage werk, dan zal ik vragen of je elke week bij juffrouw Line mag komen, met je hondje, om 'n half centje voor Zending's-Puck. — Doen?”

Babs was een-en-al in vuur geraakt.... Ze had wel dadelijk willen gaan. Maar dat kon niet, want 't duurde nog een week eerdats Sientje hier weer kwam werken.

Na dien verjaardag zijn Babs en Antje hier elke week met Zending's-Puck gekomen en dan krijgt Puck van oom Herman en van mij elk een half centje.”

Bella had maar stil naast tante gestaan.

„Ik zal aan moeder vragen of ze bij ons ook alle weken mogen komen,” zei ze nu met een zucht.

„Dat moet je doen, Bella.... maar denk er aan dat het halve centjes moeten zijn, hoor! — anders vindt Babs 't niet aardig.”

„Nou, maar dan is ze niet wijs,” bedrilde Erik. „Als er centen en dubbeltjes in gingen, dan kwam er toch veel meer geld bij elkaar. *Ik* vraag voor mijn verjaardag een echten hond en dan bind ik hem een busje aan z'n hals — net als ze in Engeland met spoorweghonden doen; — u weet nog wel, tante, die prent, die u ons toen 's hebt laten kijken, van dien grooten, zwarten hond, die de coupé insprong, om bij de menschen geld op te halen voor de weduwen van conducteurs. — En dan ga ik met *mijn* hond overal om geld voor de zending.”

„Maar je hebt 'm nog niet,” bracht Manna er laconiek tegen in, „en 't zou flauw van je zijn ook, want dan was voor kleine Babs al de aardigheid van háár Puck af; — al kreeg je d'r nòg zoo veel geld voor de zending mee, dan bleef 't nog min van je, — 'waar tante? — Maar,” voegde zij er wat zachter aan toe, „ik zou 't toch ook wel eenig vinden als ik eens ergens voor kon collecteren . . . dan vroeg ik wat aan alle menschen in de locaal.”

Manna ging in de stad op 't gymnasium en moest dus alle dagen met het locaal-treintje heen en weer.

„Hè, tante Lien,” begon Erik, „weet u . . . O! . . . tante kijk 's — daar zit Broer dat heele vel postzegels te verscheuren! . . . Mag-niet, Broer — gauw hiergeven!” ijverde hij, — zóó fel, dat Leo met een schrikschokje alles liet vallen en onder een heftig „roo-oo-oo . . . roo-oo-oo” zijn handjes uitstak naar tante Line, die al naast hem stond.

„'t Is ook mijn eigen schuld,” zei tante, droeg hem mee naar haar eigen stoel en nam hem op schoot; „ik had het zoo druk over Zending's-Puck, dat ik Broer heelemaal vergat.”

Tegen tante aangeleund kwam hij wat over zijn schrik heen, maar af en toe schokte er nog een snik op en heel verontwaardigd keek hij dan Erik aan.

„Moeder moet er thuis ook altijd zoo op letten,” zei Manna, „hij kan geen papier te pakken krijgen, of hij scheurt

het in stukken. Eergisteren nog heeft hij wel tien prentjes uit Bella's plakboek gescheurd. Maar moeder vond," lachte ze, „dat Bella het dan ook maar had moeten opbergen. 't Is een goede leer voor ons allemaal, zegt moeder, om te zorgen dat we onze dingen niet laten slingeren.”

„Ja, — moeder heeft 't me verteld,” zei tante Line, „maar Broer — moeder heeft er me gisteravond bij verteld, dat je beloofd hadt, dat je 't nooit weer zou doen, — da 's nu toch niet erg lief van Broertje, is 't wel? — om de postzegels kapot te scheuren?”

„Boewte hebbe niet 'pot gekeurd,” zei Broer, verongelijkt dat ook tante Line zijn goede bedoeling niet wist op prijs te stellen, „Boewte hebbe ze héew gekeurd.”

„Ja tante, kijk maar,” zei Bella, die ondertusschen van de tafel en van den grond alles had opgeraapt. „Hier heb' u al de postzegels — allemaal heel. Broer heeft ze alleen maar netjes van elkaar gescheurd.”

„Prachtig, m'n jongen — dezen keer heb je jezelf overtroffen,” zei tante Line. „Maar Erik, wat wou jij gaan zeggen, toen je zoo op eens die bevlieging van surveilleeren kreeg?”

Erik lachte. „Ik wou net vragen of u er niet wat op bedenken kunt, dat wij ergens mee konden collecteeren, zonder dat 't naar voor Babs is. Ik wou 't zoo graag ook eens probeeren.”

„Wel — ik ben er juist al over aan 't denken geweest, jongens, of ik jullie niet eens met prikaartjes d'r op uit zou kunnen sturen. Er is op 't oogenblik zooveel geld nodig voor den nieuwen zendingspost” . . .

„O, tante — dol!” viel Manna in. „Hebt u de kaarten al? — En wat voor zendingspost is 't?”

„En hoe doen we dat dan? Toe, vertel u 's gauw,” deed Erik druk.

„Neen, jongen, 't is nu haast vijf ure. Oom Herman moet eten en jullie moet naar huis. — Maar de volgende week Woensdag — dan mag jullie weerkomen.”

„Hè — Woensdag pas! Waarom niet morgen of overmorgen?” dwong Erik.

„Wel — dan heb jullie immers geen vrijen middag — en dan heb ik ook geen tijd — je vergeet zóó-maar dat overmorgen Annie en Hans hier komen logeeren — om de drukte van 't verhuizen.”

„O ja, da's waar ook,” bedacht Manna, „overmorgen al — en dan oom Hendrik en tante Bets met kleine Lottie lekker bij ons. — Maar moet u die prikkarten dan zelf maken, tante Lien? Waarom laat u ze niet drukken?”

„Kun je begrijpen — komt veel te duur. We weten immers nog niet eens of jullie er wat-of-niemendal mee bij elkaar krijgen zult? Neen — de zuinigste weg lijkt me de zekerste en ik heb er den tijd graag voor over. — Maar kijk Bella de dingen 's zwaar opnemen — vind je 't niet leuk, Bella? — d'r scheelt toch niets aan?” drong tante Line, als Bella niets wou zeggen, — en tusschen alle-twee haar handen hield ze Bella's gezichtje op. — „Waterlanders? — wat nou?”

Bella slikte even. „Annie komt,” begon ze, „en dan — en dan — Lena zegt . . .” en weer bleef ze steken.

„En wat zegt Lena dan? — Ik dacht nog wel dat je zoo blij was, dat Annie hier komt wonen!”

„Ja — maar — maar van morgen, toen was Lena aan 't vegen in de kamer, daar tante Bets komt te slapen, en toen was 'k zoo blij, dat ze nou allemaal gauw komen zouën, — en toen liep 'k bij ongeluk tegen d'r an — en toen liet ze 'n kraf vallen — en toen ze toen de stukken oprapte — toen zei ze: „'k zou anders as 'k jou was maar nie' zoo springe, want as Annie en de andere nou hier zoo vlak bij de dokter benne, dan za' je zien asdat jullie rijk uit is” — nou en toen zei 'k: „waarom?” — en toen zei ze: „Omdat je tante Lien geen-eens 'n echte tante van jullie is en van Annie wel” — en toen zei 'k: „d'r is niks van an — daar weet jij niks van,” en toen ging ze hard lachen en ze zei: „kind, schiet op — ik mot me kamer doen . . .”

„Da's 'n heel verhaal,” lachte tante Line. „En wat zou dat nu?”

Maar u bent toch wèl 'n echte tante van ons?” vroeg Bella, benauwd.

„Natuurlijk wel — moeder is 'n eigen zuster van u en oom Herman,” besliste Erik, „en dan bent u toch 'n tante van ons,” liet hij er al wat slapper achteraan komen, als hij tante Line zag lachen en heel-even 't hoofd schudden.

„Wat geeft dat nu, jongen, wat we precies van jullie zijn. Al waren we indertijd uit Lapland gekomen — zou je dan soms minder veel-van-me-houden?”

„Neen, van-zelf niet,” viel Manna in, „maar u bent nou eenmaal 'n zuster van moeder”

„Wel-neen, kind — groote-meid — wist je 't ook niet? Als je 't gaat narekenen, zijn we heelemaal geen familie. — Maar we zijn altijd allemaal groote-vrinden-onder-elkaar geweest — al van dat moeder en ik meisjes waren zoo groot als Bella af — eigenlijk nog lang eerder.”

„Maar van Annie bent u dan toch wèl 'n tante? En moeder is Annie d'r tante ook — hoe kan dat dan?” hield Manna aan.

„Wel — Annie d'r moeder is 'n zuster van oom Herman en mij, en Annie d'r vader is jouw moeders broer”

„O, tante Lien, asjeblijft!” weerde Manna af en hield haar handen over de ooren, „dat wordt haast nog afgrijselijker om in-te-komen dan de overgang van 't Hollandsche in 't Henegouwsche Huis”

„Hè,” blufte Erik er tusschen, „vindt je dat zoo erg? 't Is ook al heel wat — dat hebben wij op school al gehad: 1299 — Jan-I-sterft — Jan-van-Avenes — Henegouwsche Huis,” ratelde hij.

„O — hou-op, asjeblijft — hoort 'm nou af-draaien — alsof ie er alles van wist — moest ie eerst maar 's op 't gymnasium om die beentjes 't vleesch te plakken krijgen! — ja tante Lien, we gaan al,” lachte ze naar tante, die de deur

openhield, „dag tante Lien — hoe 't precies in elkaar zit kan me heusch niet schelen — laat Erik dat nou maar genoeglijk verder uitzoeken — ik geloof 't al-lang.”

„En-ik,” lawaaide Erik, „dag tante Lien.”

„'t Is jullie geraden ook — als je „juffrouw Ten Hage” tegen me ging zeggen, dan keek ik je nooit meer an,” dreigde tante Line. „Dag Erik — Dag Bella — wel vrouwtje — ben je nog niet over de ontdekking heen?” vroeg ze, als Bella bedenkelijk bleef kijken.

„Hou u dan echt net zooveel van mij als van Annie — altijd-en-altijd?” wou Bella nog even weten, met een heelstijven zoen als vooruitbetaling.

„Nèt-zooveel, hoor! — ik kan geen van jullie missen, denk 'r om. Maar nu moet jullie weg. Dag jongens — compliment aan moeder.”

Maar Broer had nog wat op z'n hart. Hoog-rood werkte hij 't af: „Dank u wew, tante Wien, voor wekk'e thee — zou wew aw thee wiw-we opd'inkel!” . . .

Als een prop van 't kanon was 't er uitgevlogen en weg was Leo.

„Waar had je 't zoo druk over met de kinderen, Line?” vroeg dokter Ten Hage aan tafel.

„O, —” zei zijn zuster. „Erik wou zoo graag zijn krachten eens beproeven met een of ander collecte-busje. En ik had juist al een poos loopen denken, of ik niet een kinder-collecte zou kunnen op-touw-zetten ten voordeele van den nieuwen Zendingstpost aan de Humboldts-baai. Nu wou ik eens zien of ze wat met prikkarten kunnen doen.”

„Enkel Manna en Erik? Dat zal ook wat worden.”

„Twee prikkarten! Ja — dat zou wel wat beloven! Of dokter Herman Ten Hage zelf moest in elk hokje tien keer willen prikken — dan kwam 't nòg goed.”

„Ik wil wel,” lachte de dokter, „maar dan moet jij eerst 'n erfenis voor me weten. En — denk er aan — een erfenis

waarvoor niet eerst iemand hoeft dood te gaan. — Maar in ernst, zeg, — wat denk je te doen?"

„Ik heb plan om net zooveel vriendjes en vriendinnetjes van de kinderen aan 't werk te zetten, als we er voor kunnen warm-krijgen. Een paar kinderen van mijn Zondagsschool

heb ik ook al op 't oog. En dan — Hans komt — en voor zoiets is Hans alleen een heele divisie waard. Hij is zoo echt frisch en prettig met de jongere kinderen, al is hij zestien jaar."

"Ja — Hans wordt een plezierige vent," gaf dokter Ten Hage toe, „ik vind 't zelf leuk dat hij hier komt wonen. Dat er wat in hem zat heb ik altijd wel gedacht, maar hij kon vroeger zoo altijd-en-immers-naar-zich-toe-rekenen, dat was zoo jammer. Dat stond hem zoo in den weg. Altijd wist hij 't alleen en nooit had hij schuld of ongelijk, al kon je het met de stukken vóór-hem-stellen. Chris dacht altijd aan 'n ander en hij dacht altijd aan zichzelf. . . . Maar na den dood van Chris lijkt het me anders geworden. Ik geloof, dat hij 't is gaan inzien en er tegen strijdt."

II.

VERHUIZEN.

De familie Voorthuijs was gekomen, Oom Henk en tante Bets, met Annie en kleine Lottie. En met Hans, hun Indisch neefje.

Maar Hans was Indië bijna vergeten, zoolang was hij al bij hen geweest.

Hij wist alleen nog maar vaag van 'n meneer met goud op z'n jaskraag, die hem was komen weghalen van papa — papa, die aldoor liggen moest — en die zulke dunne, witte handen had. Hans dacht altijd, dat je er wel doorheen zou kunnen kijken. En toen van een groote boot en een wijd water — en dan van een dag, toen die meneer, met dat goud op z'n jas, hem bij vader en moeder had gebracht — bij moeder, die dadelijk zijn schouders in de ronding van haar arm genomen had — zoo warm — maar die toch niet heelemaal dat bange — dat vreemd-zijn van hem had kunnen afnemen. —

En dan — niet meer vaag — maar, tegen al dat half-verwaasde, uitstaande in vaste lijnen, was Chris — Chris in zijn blauw-gebiesd, wit matrozenpakje met lange broek en met zijn zonnige oogen, die het kleumende hartje van Indischen Hans ineens hadden ontdood.

Chris was toen nog maar alleen geweest. — Twee broertjes had hij gehad, maar alle twee waren ze gestorven. — Dat was geweest, voordat Hans kwam. Toen was 't geworden Chris-en-Hans en Hans-en-Chris, altijd samen — en zoo was 't gebleven.

Ook later — toen de zusjes er bij gekomen waren, Annie, die nu vijf jaar was en Lottie van bijna vier.

Een gezonde, flinke jongen was Christiaan altijd geweest, tot op dien warmen zomerdag, toen hij met een paar jongens zeilen ging.

Hij mocht — want hij was in het dorp aan de Lek geboren en van kind af met 't water vertrouwd geweest.

En vader en moeder wisten dat zij op hem aan konden.

Vroolijk stond hij 's morgens op en vroolijk ging hij 's avonds naar zijn bed — open en rond was hij, de beste doelverdediger in 't Rekveldsche elftal — en viel er soms thuis nog eens 'n vollen emmer om te trappen, dan was hij d'r ook bij — al ging 't dan ook meestal zoo, dat Jans hem lachend nariep: „dankje-wel voor 't spoelen van me' straatje.”

Maar roekeloos was hij nooit en zijn woord, eenmaal aan zijn moeder gegeven, dat brak hij nimmer, — ook al moest hij onder de jongens er meer voor over hebben, dan moeder ooit te weten kwam.

Dien dag, met dat prachtige weer, had dan ook niemand bezwaar gehad tegen gaan zeilen.

Hans kon niet mee. Hij had privaat-les. De rector had gezegd, dat hij anders niet zou overgaan.

Tot drie ure bleef het smelt-warm — met net genoeg beweging in de lucht om 't zeil even aan-te-dringen. — Dan ging de zon schuilen — de wind stak op. — „Zeker ergens onweer gevallen,” zei Piet Raders en greep 't koord wat vaster bij een onverwacht plapperen van 't zeil. En ze waren zoo'n eind de Noord op

Zwaar werk hadden de jongens met het lichte bootje. Meer dan eens, bij een rukwind, scheerde het zeil bijna 't water en in voortdurenden angst voor omslaan hadden ze geen erg, dat ze overgeschept hadden en aldoor met de voeten in 't water zaten.

's Avonds begon Christiaan te hoesten. Drie dagen later was het longontsteking

.

Zwaar dekte het zand de straat voor het huis, waar Chris lag in zijn laatsten strijd — waar zijn moeder van zijn bed niet weg wilde — niet weg kòn — bij dag niet en bij nacht niet — waar zij ook de hoop niet loslaten kòn en bidden bleef — totdat zij hem de oogen toedrukte.

Nog geen twee weken na het zeiltochtje bracht meneer Voorthuijs zijn eenigen zoon naar het graf.

Nu hadden ze enkel nog maar hun twee meisjes, en Hans — hun aangenomen kind.

Toen was mevrouw Voorthuijs zelf ziek geworden. En al was de ziekte na een paar weken weer voorbij, haar krachten kreeg zij maar niet terug.

Zij hield zich zoo goed mogelijk. Maar dat gevoel van altijd-door-vermoeid-zijn was door geen enkel geneesmiddel te overwinnen. Ten slotte raadde de dokter aan verandering van lucht en van omgeving. Liefst aan zee gaan wonen.

„Goed praten, dokter,” zei meneer Voorthuijs, „als u nu ook maar tegelijk een goede betrekking hier of daar voor me in uw apotheek kon klaarmaken.”

„Tja!” — zei de dokter en ging weg. Daar had hij geen middel voor.

't Liep nog een poosje — en dan kwam op een morgen de dokter inloopen — haalde een „Nieuwe Rotterdammer” uit z'n zak. — „Kijk eens,” en hij wees naar een advertentie, „in Westwijk wordt een directeur gevraagd voor het gas-en-electriciteits-bedrijf, — is dat niet wat voor jullie? Als je zwager eens een goed woordje voor je deed?”

En nu zat de familie midden in de verhuis-drukte.

Vijfjarige Annie had alles even heerlijk gevonden.

Dat alle kisten en kasten werden uitgepakt — ze genoot er van.

En dat ze met Hans bij oom Herman zou logeeren — alles was prettig.

Alleen was ze wat onzeker of tante Line wel alles precies zou doen als moeder.

Want moeder wist alles.

Zou tante Line 's avonds haar jurk en haar rokjes wel op één stoel leggen? . . .

En als tante Line de kousen en de kousebanden niet op 't nachtkastje lei — dan zou ze er 's morgens niet zelf bij kunnen — En dan 't nachtvlechtje in haar blonde haar — zou tante dat wel kunnen maken zonder dat er haartjes trekken — als 't zoo trekt, dan kun je niet in slaap komen —.

Moeder had gedacht dat het wel gaan zou. En 't scheen ook wel mee te vallen, want lachend kwam juffrouw Ten Hage bij haar broer en Hans in de huiskamer terug, nadat ze Annie naar bed had gebracht.

„Wat heb je lang werk gehad,” vond de dokter.

„Jawel,” gaf ze toe, „maar als jij 't eens deedt zou je ook gewaar worden dat 't zoo gauw niet gaat — en haar avondgebedje — dat moet je ook niet wegcijferen.”

„Wel?” vroeg de dokter, „bidt ze zoo lang?”

„Nu-ja — lang — maar ze was eerst al zoo slaperig geweest, dat ik eigenlijk wat ongeduldig er bij stond te wachten.

Ik was bang, dat ze op die knietjes misschien maar zoo'n beetje lag te soezen. „Ik dacht dat je al in slaap was gesukkeld,” zei ik, toen ze opstond.

„Nee, tante,” zei ze, heel bedenkelijk. „Maar ik heb 'r nu toch zoo'n boel om voor te bidden — voor vader en voor moeder en Hans en Lottie en oom Herman en u en al de anderen — en dan voor de arme heiden-kindertjes. — U bidt toch ook alle-avond voor de heiden-kindertjes, 'waar tante?”

Ik kon niet eerlijk zeggen van ja en ik had toch ook hevig 't land om te zeggen van neen — dus ik wachtte maar even. —

„Bidt ú dan niet voor de heiden-kindertjes, tante? Wil u dan niet graag, — dat ze in den hemel komen?” kwam er uit en zij zette een paar oogen als auto-lantarens.

„Jawel,” zei ik, „ik wou heel graag dat ze in den hemel komen.”

„Maar — — O!” riep ze op eens, opgelucht, „dan bidt ú voor de groote menschen en dan komen ze met hun vader en moeder, — ja, dan is 't nõg beter.” En ze wipte haar bed in — ik geloof heusch dat ze in vijf tellen sliep.”

„Ja, ze heeft altijd zoowat daar je niet op voorbereid bent,” zei Hans lachend. „Verbeeld u, tante Line, onlangs — neen — 't is verleden jaar al geweest — was ze op een avond uitgekleed en was ze in haar nachtponnetje weggesnapt — de kamer uit.

In de gang stond de groote, bruine kan met stroop nog, die de schipper 's middags gebracht had. — Moeder heeft u zeker wel 's verteld, dat ze in Rekveld nergens lekkere stroop kon krijgen en dat we ze daarom altijd uit Rotterdam hadden —.

Nu — zij voorbij die kan met stroop en dat leek haar toch zoo vreeselijk lekker toe. Net had ze haar vingertje in de kan, om zich eens behoorlijk te bedienen, maar daar kwam Chris de voordeur in. — Van schrik gleed haar heele arm mee de kan in en moeder zag haar de slaapkamer weer inkomen, met haar heele witte mouwtje druipend van stroop.

Moeder 't land — dat begrijpt u, en moeder deed haar

mond al open om te gaan knorren, toen 't op eens plechtig klonk: „St, ik ga bidden,” en plof! daar lag kleine An op haar knietjes, heel eerbiedig — stroop-arm en al . . .

Moeder heeft niets meer gezegd, want als ze was gaan praten, dan had ze zich niet goed kunnen houden — en ze moest toch ernstig kijken — dus toen zus weer opstond, heeft ze haar maar zonder spreken een schoon nachtponnetje aangetrokken. En in de meening, dat dat nu voor straf was, dat moeder geen woord zei, ging ze voorbeeldig-gedwee naar bed — al dankbaar, dat ze toch haar nachtkus kreeg.

Chris kreeg zoo'n lachbui, toen moeder 't vertelde, — hij kon er den heelen avond niet overheen komen.

„Dan ook net iets voor Chris,” zei dokter Ten Hage, en bleef een poos stil voor zich kijken. „'t Is nu al bijna een jaar, is 't niet, Hans?”

„Verleden week precies een jaar geweest, oom. En 't is nog altijd alsof 't pas gebeurd is.

Als ik 's middags thuiskwam in Rekveld — zóó uit Rotterdam van de jongens vandaan, dan kon ik 't soms haast niet uithouden. 't Was alsof de gang en de kamers naar hem vroegen. En die stoel in de vestibule, waar hij altijd zijn tasch op neergooide — die leek me dan zoo wijd te gapen met z'n armléuning — 't was of die eene stoel veel leeger was dan al de andere.

Alleen met de boot heen-en-weer gaan was al erg genoeg, maar dat oogenblik van thuiskomen was altijd 't ergste! . . .

Hij was altijd eender — en hij kon de dingen zoo leuk zeggen — zoo eenig-leuk — dingen-van-niks soms, maar als hij 't zei dan moest je vanzelf lachen.

Een keer heeft hij er van vader nog 'n draai om z'n ooren mee opgelopen.

U weet wel, moeder kan 't soms hebben dat ze in eens zoo in een lach schiet, dat ze niet tot bedaren kan komen.

'n Paar jaar terug — toen we allebei nog in onzen groezeligen tijd waren, moesten we natuurlijk altijd en met

alles achterna gereden worden. Handen wasschen vóór tafel vonden we niet noodig — eerst je schoenen met je vingers vastknoopen en dan met die zwarte vingers je schoone boord omdoen — dat was doodgewoon. En zoo ging 't met alles als moeder niet oppaste."

„Jawel — van 't eene uiterste in 't andere, dat zie je meer," merkte oom Herman op, met één oog Hans monsterend, van-af zijn omgeslagen boord en precies geknoopte dasje, tot aan de fijngestreepte sokken boven de breed-uitgehaalde strikken van zijn rijgschoenen.

„Nou Herman, doe jij nu ook maar zoo groot niet," viel zijn zuster in. „Toen jij pas op 't gymnasium was — je kon geregeld twee pakken aan tegen Henk Voorthuijs één — maar niemand kon 't merken, dan alleen vader als hij de rekening kreeg. — Denk nog 's aan dien keer in de melk-inrichting, toen jij je eens wou laten gelden — en hoe koest of Kees van Arken je kreeg — Hij had maar even te zeggen: „och jongens, licht jullie z'n winterjas daar 's even op" weet je nog wel? — En dan je vacantie-toilet — ik wou, dat 'k d'r nóg een kiekje van had. — Weet je niet meer, van die zomervacantie, toen 't zoo stikkend warm was? — Toen je zei: „als je nou alles uitgetrokken hadt, dan zou je vel je nóg te warm zijn?" —

„En toen jij naar boven ging met het koperen theestooftangetje, om moeder te helpen de wasch uitzoeken!" repliceerde oom Herman, en ze lachten alle drie.

„Nou maar," begon Hans weer, „'t meest hadden we 't land aan onzen tandenborstel. Als we dien konden ontzeilen....

„Hier, jongens — asjeblijft — eerst jullie weilanden onder handen — de borstels liggen weer droog in 't bakje, zegt Jans," riep moeder over de trapleuning naar beneden, op een morgen dat we net meenden de voordeur uit te glippen.

Wij terug. — „Dat zal ze weten," zei Chris. „Vooreerst zal ze ons niet weer verklappen." — En we poetsten en poetsten, dat spiegel, 'waschtafel en waschstel de in spatwerk

sprekende getuigen van ons werk waren. Tot op de kamerdeur zat de tand-pasta"

"Hè, — dat was wraaknemen," vond tante Line, „puur-
onnodig werk-in-den-weg schoppen voor Jans."

„Ze nam 't nooit hoog op," praatte Hans 't goed, „en we zijn ook altijd aan elkaar gewaagd geweest. Vooreerst kan ze alles van ons velen, omdat ze immers al bij moeder was, toen Chris geboren werd. — Maar 't ging om-en-om ook.

Den vorigen avond nog, had ze handig 'n kletsnatte dweil onder me geschoven, net als ik bij de achterdeur even op 't stoepje ging zitten. — „Morgen moet ik tòch je pak wasschen," had ze me toen nageroepen. — Dus dat was nu tegelijk vereffend.

Toen alles lekker vol zat, hoorden we moeder aankomen, om te kijken of we 't raak deden. Ik zette mijn tanden op elkaar en liep met wijd-weggetrokken lippen op Chris toe, die gemoedelijk uitspraak deed: „gelijk *elpenbeen*"

Daar krijgt moeder 'n lach — onbedaarlijk. En telkens als 't wat uitgebuid leek en ze keek dien jongen weer aan, dan was 't nèt zoo. Moeder kreeg 't er ten slotte benauwd van en vader, die er ook al aan tepas gekomen was, werd er angstig onder. Vader wist niet waar hij 't zoeken moest — liep heen — en liep weer — hij kon er niets aan doen en hij wou toch wat veranderen — daar geeft hij op 'n oogenblik Chris 'n pats om z'n hoofd met een: „Kwajongen, da's jòuw schuld." — Chris keek verwezen, maar die klap was toch niet voor niemendal geweest, want moeder was in eens bedaard, zóó had ze met hem te doen."

„En jullie af, hè?" zei dokter Ten Hage. „Zeg Line, Hans zal alleen z'n bed wel vinden — zullen wij samen nog even bij Truus aanloopen? Jacob zal al wel thuis zijn, en dan kunnen we met ons allen nog gezellig 'n boom opzetten. Anders komt er van de week niet meer van, want als de verhuiswagen is aangekomen, zien we Bets en Hendrik voor-
eerst niet anders dan druk of dood-af."

III.

'T HUIS WAAR DE BOTER'AMMEN ZIJN.

Dinsdag kwam het huis zoover, dat er in gewoond kon worden. — De slaapkamers waren in orde, de huiskamer was voorloopig-klaar en in de keuken kon het allernoodigste gekookt worden.

Mevrouw Wenzel had alleen maar kunnen helpen door Lottie bij zich te houden, want Broer liet ze niet graag alleen bij Lena.

Als Manna vroeger wel eens bij families was geweest, waar ze een juffrouw bij de kinderen vond, had ze soms gevraagd: „Waarom hebben *wij* toch geen kinderjuffrouw?”

Maar al gauw zei ze zelf: „Och, 't hoeft ook niet eens — hier ben ik de kinderjuffrouw.”

Nu ging ze op 't gymnasium, waar met het rekbare „huiselijk feest” niet meer gerekend werd — en mevrouw Wenzel miste haar zorgje heel-erg. Want nu moest ze altijd zelf een oogje over Leo houden.

't Eenige wat zij nu in de verhuisdrukte kon doen, was dat ze te gelijk de zorg voor Lottie op zich nam.

Lottie en Broer konden prachtig met elkaar opschieten. 't Vorig jaar al, toen de Wenzels bij oom en tante Voorthuys in Rekveld hadden gelogeerd.

Broer stond stil bij een stoel, toen Lottie, na haar middag-slaapje, werd binnengebracht om kennis te maken. Een half jaar scheelde ze met Leo en zoo breed en zwaar als hij was, zoo rank en slank was zij.

Vlug dribbelde ze recht op hem toe, kneep met haar lange, dunne vingertjes in zijn dikken, blooten bovenarm en zei rad: „Died'l-died'l-died'l?”

„Yaa-yah,” was Broertjes volmondig antwoord, en verder waren ze onafscheidelijk geweest.

Ook nu waren ze 't roerend eens — deden elkaar alles na. — Broer, groote dikkert die hij was, was toch altijd heel traag in 't eten — wou niet anders dan kleine hapjes. En dan nog moest Manna er dikwijls al de beesten uit den dierentuin bij halen en ze een voor een om toegang laten vragen, anders ging zijn mond niet open. Natuurlijk werden die kleine hapjes ook maar heel behoedzaam in-gelaten. — Aan zijn lippen mocht niets raken.

Maar Lottie kon altijd wel eten. En 's middags kon de voorraad zoo snel niet aangevoerd worden, of als een jonge vogel hapte ze toe. — Bij zulk inladen wou er dan ook nog wel eens wat bezijden komen.

In stomme verbazing zat Leo eerst dat werk aan te kijken — dan kwam er: „Wat eet Lottie met hooiwagens!!!”

En met zijn eigen netjes eten was het voortaan gedaan. Hoe zorgvuldig mevrouw Wenzel den hap vlak voor zijn mond bracht, hij draaide en wendde zich, totdat de helft om zijn lippen bleef hangen, of zijn kin vol zat....

't Waren lange dagen voor Lottie als ze moeder enkel maar aan 't eten zag. — Ze schikte zich dapper. — Maar 't was toch een uitkomst, toen tante Truus Dinsdagsmiddags zei: „Nu gaan we naar moeder, naar 't nieuwe huis. — Moeder zou maken dat tegen zes ure de boter'ammen klaar waren en dan gaat Lottie weer naar haar eigen bedje.”

„In haar eigen zelf-kántje,” beaamde Lottie voldaan.

Tante Truus ging zich klaarmaken — Leo mocht nog even mee....

't Was nog een heel eind voor die kleine beentjes, maar

Lottie stapte dapper door. — Ze werd wèl moe, en ze had hoe langer hoe minder te praten. Doorzakkend in de knietjes worstelde ze verder — een paar stappen bij tante Truus achter.

Als ze tante Truus aan de bel zag trekken, vroeg ze: „Is dat 't huis, waar de boter'ammen zijn?“, stapte de stoep op, de gang door, de huiskamer in waar alles was klaargezet, ging voor haar eigen bordje zitten en was *thuis*.

Annie zat al — en Lottie kreeg twee sneedjes tegelijk op haar bordje, een met koek en een met roggebrood.

„Niet aankomen, Lottie, dat weet je wel. Stil laten staan, totdat we gebeden hebben,“ maande mevrouw Voorthuijs. Ze had nog even wat met tante Truus af te spreken en zag tegelijk met één oog hoe Lottie's hand over haar bordje dwaalde.

Toch grabbelden de kleine vingertjes alweer tusschen de reepjes.

„Lottie!“

't Vingertje schoot even weg — maar om 'n oogenblik later weer terug te schuiven over 't bordje.

„Als Lottie niet zoet wil zijn, dan gaat de boter'am zoolang op 't buffet.“... Gelaten zag Lottie het bordje wegnemen.

Tante Truus nam afscheid, de familie ging aan tafel. Zoo gauw als Lottie gebeden had, kreeg ze haar bordje weer voor zich.

Onmiddellijk begon ze weer te veugelen op 'tzelfde plekje — diepte een klein stukje weggeleden roggebrood tusschen twee reepjes witte- op — bracht het met een laconiek: „dät roggebrood wou ik op dät wittebrood hebben,“ op zijn plaats terug en at verder geleidelijk door.

IV.

FIDÈLBURG.

Tante Line was nog niet eens klaar met afwasschen van het koffiegoed, of 't heele troepje kwam al aanzetten.

„Broer en Lottie zijn niet meegekomen, tante,” kondigde Manna aan. „Moeder zegt, die hebben toch nog geen verstand van prikkarten. Hebt u ze al klaar, tante Lien?”

„Ja — de prikkarten wel, maar ik ben nog niet klaar — dat zie je.”

„Even helpen, tante? Laat ik gauw de rest voor u afdrogen.”

„Nee — 't is de moeite niet meer, dank je. Ga jullie maar den tuin in. We kunnen wel buiten zitten, dacht ik, onder dien grooten accacia, daar heb ik Katrien alles laten klaar zetten, zie je? — Jullie kunt eerst elkaar nog wel 'n beetje bezighouden, hè? Hans, weet jij niet wat leuke raadseltjes?” en tante Line liep mee naar 't tafeltje.

„Ik wel, tante, en als we er niet meer weten, dan gaan we zelf bedenken. In Rekveld met de jongens deden we dat zoo dikwijls.”

„Met de jongens — ja, maar je moet ook met Bella en Annie wel eens rekenen. Negen en nog geen zes — denk 'r om.”

„Ja — dat lóópt wel, tante — gaat u nou maar — zoo-veel te eerder komt u bij ons zitten.”

Erik gaf raadsels op, Manna wist weer andere en Hans verzon telkens nieuwe.... „Wacht, nou weet ik nog 'n mooie,” zei hij. „Mijn eerste is een hond, mijn tweede is 'n vesting en mijn geheel is een stad in Gelderland.”

„Fidèlburg!“ schreeuwt Bella, uit haar stoeltje naar voren wippend, van angst dat een ander haar vóór zal zijn.

„Nou ja,“ pruilde ze, als de anderen poeften van 't lachen, „ik was bang, dat jullie 't eerder zou-en zeggen, en oom Herman noemt z'n Does ook altijd Fidèl en daarom kwam 'k in de war . . .“

„Je wist zeker niet precies of 't Doesburg of Elburg moest wezen, en dan was je d'r zoo toch op alle manieren tusschen in,“ plaagde Erik — en Hans en Manna lachten mee.

Nu liep 't over bij Bella, — en Annie, die nooit tranen kon zien, zonder 't voor de onderliggende partij op te nemen,

riep: „da's flauw — als Hans me aan 't huilen maakte, dan zei Chris altijd dat ie flauw deed!”

„Chris was zelf flauw,” ruzie-de Erik. „Verleden jaar durfde ie niet eens buiten op de tram staan.”

„Wat wou jij inbrengen!” stooft Hans op, „dat was omdat ie toen pas 'n paar dagen zoo zwaar verkou-en was geweest en aan moeder had moeten beloven, dat ie binnen-in zou blijven. — Ik had 't toen wel in de gaten hoe jij 'm gesard en getreiterd hebt daarover, — maar als hij moeder eenmaal z'n woord gegeven had, dan hield ie 't ook.”

Erik keek sip — voor Hans had hij een heel-besliste vereering.

„Chris had meer durf in z'n pink, dan jij in heel je magere body,” ging Hans driftig voort. „Weet je wat hij deed, toen er in 't weeshuis te Rekveld een jongen ziek lag? — Chris liep wel met de jongens van den directeur, en die vertelden hem dat Jan Keyzer niet meer beter zou worden. — Hij moest al maar liggen — hij verveelde zich zoo en hij had net den vorigen dag gezegd, dat hij zoo graag een zaagje zou hebben.

Nou weten jullie wel van die prachtige doos voor figuurzagen, die Chris toen-eens van oom Herman gekregen had?”

„Ja,” zei Manna, „beelderig was die.”

„Ik heb ze ook gezien,” zei Bella zacht.

„Nou dan, hij ging naar huis — die doos halen — en bracht ze rechtuit naar 't weeshuis, naar Jan Keyzer. „Daar,” zei hij, „die mag je houden — dan heb je wat te doen.”

Hij heeft er nooit iets van verteld. — Later hebben we 't gehoord, toen hij al gestorven was. De jongens van den directeur vertelden 't me toen.”

„Mocht ie die doos dan weggeven?” vroeg Erik.

„Vader en moeder zeiden altijd, dat we met ons speelgoed mochten doen wat we wilden, — als we alleen maar goed wisten, dat we nooit iets terugkregen voor wat we weggaven, of moedwillig vernielden. Zeg jij nou 's — zou jij hem dat hebben nagedaan?”

„Ik heb niet eens 'n figuurzaag,” maakte Erik zich er af. „Maar noem jij dat nou „durven”? Ik durf m'n vinger wel tegen de gloeiende kachel te hou-en, totdat de asch d'r op zit. Doe jij *mij* dat dan maar eens na.”

„Ik zou je wel stichtelijk bedanken — daar heeft nou geen-mensch wat aan. Weet u dat van den Bunsing?” vroeg Hans aan tante Line, die bij ze was komen zitten.

„Neen,” zei tante, „ik heb nog zoo weinig met moeder kunnen praten — wie is de Bunsing?”

„O, een bekend bedel-type in de omstreken van Rotterdam. Eerst kwam hij altijd alleen. Maar later met 'n vrouw — nog griezeler dan hijzelf.

Dat was bij ons in 't hek klaargespeeld, letterlijk „beklonken” — o neen — niet beklonken, maar gedronken, want ze hadden samen maar één glaasje, zegt moeder.

Moeder zat op 'n keer voor 't raam, toen de Bunsing 't hek inkwam — mèt die vrouw.

Moeder dacht dat ze kwamen bedelen, maar zij hoorde geen bel overgaan.

Toen moeder weer opkeek, stonden ze half achter de hulst. — Hij haalde een flesch uit z'n jaszak en zij grabbelde onder haar goren doek naar 'n glaasje — d'r werd geschonken en gedronken — en weer geschonken — allebei dronken ze uit hetzelfde glaasje en verder zag je ze op hun bedel-dagen in Rekveld nooit anders dan samen.

Op een keer dat ze nog wat meer òp hadden dan anders, had de vrouw zeker niet meer voor haar voeten kunnen kijken, was uitgegleden en pletsj — daar zat ze — midden in een hoop dunne koemest, die aan den kant, uit een schuif, werd gelost.

Een bènde jongens kregen ze toen natuurlijk achter zich, die elk afzonderlijk ze wat anders wisten na te roepen.

't Werd een relletje, dat de politie er aan te pas kwam. Bunsing en z'n gezelschapsjuffrouw werden opgesloten in het arrestantenhok. — En al de jongens er vóór — kunt u nagaan.

Jongens en Meisjes van alle-dag

Een joelen en schreeuwen dat 't was — gewoon 'n herrie.

Onder al dat tumult kreeg de Bunsing zeker na-dorst, ten minste hij vroeg om water — en hij stak een flesch door de tralies naar buiten.

„Wou je eau de cologne?” schreeuwde d'r een.

„Wel neen,” gierde 'n ander. „Hij wil z'n dame schoon wasschen!”

Chris had op 'n afstand stil staan toekijken — maar toen hij dien stakker telkens weer om water hoorde bedelen, liep hij op hem toe en nam de flesch van hem aan.

't Was een gebrul dat toen losbrak

Erik was onder 't vertellen koest geworden — hoe langer hoe kleiner. — Zijn groote, rond-gesperde oogen had hij van Hans niet af.

„Ze werden razend, de jongens,” vertelde Hans verder. „Ze jouwden — ze scholden

„Slaat 'm door-midden — slaat 'm door-midden!” stond er een te gillen — natuurlijk 'n lid, dat zelf nooit 'n vinger durfde verroeren — 't werd 'n heidensch-kabaal. Maar even bedaard alsof er niets gaande was, ging Chris met de flesch in z'n hand tusschen de jongens door naar de dorpspomp, bracht haar vol terug en stak ze door de tralies den Bunsing toe.

Toen liep hij stil naar huis, vertelde aan moeder wat er gebeurd was, en zei enkel: „'t Was goed, hè moeder?” — „Ja,” zei moeder, „'t was goed.” —

„En jij dan —, heb jij ze niet op d'r gezicht gegeven?” riep Erik opgewonden. „Ik had d'r op-geslagen totdat d'r geen een meer was die z'n toeter nog durfde loszetten!”

„Hou jij je eigen toeter, je bent d'r niet eens bij geweest,” viel Hans uit, stootte in zijn driftig opstaan zijn stoel om en liep den tuin in.

Manna's haakwerk wou niet meer vlotten. Telkens piekte het haakje in de wol, als ze tersluiks den tuin in keek. — Ze hield het niet vol, — schoof langzaam van haar stoel en

liep naar het zijpaadje, waar Hans op en neer slenterde.

„Wat deed Erik dat nou te zeggen, Hans — natuurlijk heb je wèl geholpen, dat spreekt vanzelf.”

„Schei uit,” klonk het dof.

„Nou — en ik vind 't dan juist mooi van je, dat je d'r niks op zei daarnet, hoor — en dat je 't nou nog niet eens weten wilt, dat je 't toen voor Chris hebt opgenomen.”

„Schei-uit,” zei Hans ruw. „Neen — ik heb 't niet voor 'm opgenomen, — ik liet hem in den steek.”

Tot zijn lippen toe werden wit onder 't zeggen. Manna werd er stil van.

„Dien middag hadden we ruzie gehad. Z'n konijn was uit het hok geweest en die had in mijn mooiste bloembed gegraven en ik zei dat 't zijn schuld was — dat ie 't hok niet goed dichtgemaakt had — en ik wou 't niet opgeven. Toen we 's avonds thuiskwamen, was 't ondertusschen uitgekomen, dat Lottie met 'r vingertje aan den wervel had staan draaien. — Annie had 't gezien.”

Manna wist niet wat ze er op zeggen zou. Ze keek nog veel hooger tegen Hans op, nu hij zoo vierkant voor 't verkeerde uitkwam en er zoo'n spijt van had. — Want dat zag ze. — Maar toch kon ze niets anders bedenken dan: „Ga nou mee naar de thee-tafel — tante Lien zou net over de prikkarten beginnen.”

Op 't middenpad kwam Erik ze tegemoet.

Hij had een poos stil voor zich zitten kijken en toen zachtjes gezegd: „Mooi van Chris, hè tante?”

„Ja jongen, — maer nu had je Hans toch zoo'n snauw niet hoeven te geven, vindt je wel? Jij hebt hem den tuin in gejaagd, je zult nu ook moeten zien, dat je ze allebei weer terughaalt, want eerder begin ik niet over jullie collec-teeren....”

„Wat hebt u daar allemaal aardige doosjes, tante,” zei Hans en ging weer in den rieten stoel zitten. „'t Lijken wel poederdoosjes — wat leuk — allemaal één kleur — en een

gleufje bovenin. Hoe hebt u die allemaal in dezelfde kleur zoo kunnen krijgen?"

„Zelf omplakt met gekleurd sits," was 't antwoord. „Als ik allemaal busjes had gekocht, dat was veel te veel onkosten geworden."

„En waar zal 't collecteeren eigenlijk voor wezen?" vroeg Hans weer.

„Voor den nieuwen zendingspost aan de Humboldts-baai."

„Ik weet niet eens, waar de Humboldts-baai ligt," bracht Manna in.

„Zoo — weet jij dat niet eens!" bazelde Erik. „Ik dan wel, 't is in Noord-Amerika."

„Jammer, dat meneer Enders je niet hoort," zei tante Line, toen 't lachen bedaald was, hij zou zeggen: „Nu heb ik nog eens eer van al die uren aardrijkskunde!" — maar de baai, die jij bedoelt, dat is anders de Hudson-baai. Om de Humboldts-baai te vinden, moet je de kaart van Ned. Oost-Indië opslaan — hier — en dan kijken naar het eiland Nieuw-Guinea — dicht bij de Geelvincks-baai — zie je 'm?

Al meer dan veertien jaar is 't geleden dat zendeling Bink op een van zijn reizen daar aan de Humboldts-baai kwam. — Hij kreeg toen ook koning Jantewai te zien — het opperhoofd van den volksstam, die daar woonde en hij merkte dat Jantewai en zijn volk wel al-eerder over 't Christendom hadden hooren praten — maar wat Christen-wezen eigenlijk was, dat wisten ze nog niet. — En ze wilden het toch zoo graag weten."

„Wisten ze dan niet, dat de Heere Jezus op aarde gekomen is?" viel Bella in de rede.

„Neen, daar wisten ze niets van."

„En dan wisten ze ook niet, dat de Heer wil dat ze in den hemel zullen komen, is 't wel, tante?" zei Annie.

„Neen — dat ook niet."

„Maar hoe durven ze dan dood-te-gaan, tante? Zijn ze dan niet vreeselijk bang?" vroeg Bella weer.

„Ja, zeker zijn ze bang — altijd. Ook als ze aan doodgaan nog niet eens denken, dan zijn ze toch al weer voor wat anders bang. — Ze zijn bijna nooit anders dan bang — want ze denken dat er altijd — en overal om hen heen booze geesten zijn, die er op loeren om hun kwaad te doen, als ze daar niet voor oppassen. En dan doen ze van alles om te probeeren of ze niet maken kunnen, dat die booze geesten wat minder kwaad op hen worden.”

„Maar tante,” zei Annie. „Waarom is 't hun dan niet allang verteld, dat ze niet bang meer 'hoeven te zijn, want dat de Heer Jezus wil dat ze in den hemel komen? De Heer heeft 't toch zóó gezegd, dat we maken moesten dat alle menschen 't wisten — waarom gaat er dan niet iemand naar ze toe, om 't ze te vertellen? — Vader zegt dat 't moet.”

„Daar wou ik nu juist over gaan praten met jullie. Koning Jantewai zei toen aan zendeling Bink, dat hij zoo graag wou, dat er een zendeling in zijn land kwam wonen, om hem en zijn volk alles van den godsdienst van de Hollanders te vertellen.

Maar meneer Bink zelf kon daar niet blijven. En toen hij het voor Jantewai vroeg aan de vereeniging, die hem zelf had uitgezonden, toen moest die vereeniging zeggen: „Het spijt ons heel erg — we zouden het o-zoo-graag doen — maar we hebben geen geld genoeg — de menschen in Holland, die zelf in den Heer Jezus gelooven, hebben ons nog niet genoeg geld gegeven, om naar Jantewai en zijn volk ook iemand te kunnen zenden om van Hem te vertellen.” —

Dát moesten ze zeggen

En toen Jantewai geen zendeling zag komen — toen niet — en in jaren niet — toen is hij boos geworden en hij wou van den Heiland heelemaal niet meer hooren. — En zoo is hij gestorven.”

„Wat zal de Heer daarvan zeggen?” vroeg Annie bedenkelijk.

„Ik denk dat de Heer bedroefd zal zijn, is 't niet, tante?”

zei Bella — en het zwart in de violet-grijze oogen werd hoe langer hoe grooter.

„Maar wat hebben we d'r dan nog an, om voor dien man te collecteeren,” zei Erik.

„Niet voor Jantewai — maar voor zijn volk. Want wat die Zendingsvereeniging toen nog niet heeft kunnen beginnen, dat heeft nu, niet lang geleden, een zee-officier gedaan.”

„Daar nou,” viel Hans in, „ziet u nou wel, dat je toch wel kunt meehelpen, al ben je officier.”

„Wel? — en wie beweerde dan van niet?” vroeg tante Line.

„Och — ik had vroeger zoo graag zee-officier willen worden en moeder wou altijd maar dat ik voor dominee studeeren zou. — Moeder vroeg telkens weer: „Zou je dan niet graag den menschen het Evangelie willen brengen?” totdat ik eindelijk heb gezegd: „dat hebben de mariniers dan toch ook noodig.” — En nu zie je maar weer, wat prachtige gelegenheden juist een zee-officier hebben kan.”

„Waarom wordt je dan geen zee-officier?” vroeg Manna.

„Wel — ik mocht van vader. Maar toen kwam d'r 'n vrind van vader en die raadde aan om me bijtijds te laten keuren, omdat 't zoo jammer is als je soms afgekeurd wordt, als je al bent klaargemaakt voor 't toelatings-examen. Vader heeft me tegelijk aangegeven om gekeurd te worden en toen — nou, toen was 't meteen al uit.”

„Hadt je dan gebreken?”

„Wel neen, tante, — niks van belang, maar ze keuren zoo vreeselijk nauw en toevallig groeide een van m'n tien teenen dwars over z'n buurlui heen en dat konden de andere negen samen niet goedmaken.”

„En wordt je nu nog dominee?”

„Ik denk, dat 't nu maar op dokter aangaat. — Maar 't duurt nog lang eerdat ik eind-examen doe — wie weet? — Maar vertel u nou verder van dien officier, tante.”

„Die meneer Scheffer z'n schip was een poos gestationneerd aan de Humboldts-baai en hij kon het niet aanzien, dat de kinderen van enkele Europeanen daar zoo maar rondliepen, zonder dat ze wat leerden. Daarom begon hij ze zelf wat onderwijs te geven.

Daar kwamen langzaam aan kinderen van inlanders bij en zoo had hij ten slotte op z'n eigen gelegenheid een schooltje opgericht.

Maar luitenant Scheffer had meer te doen dan schoolhouden.

En hij kon daar niet altijd blijven ook.

Daarom schreef hij weer een brief aan zendeling Van Hasselt, den zendeling die daar dan nog het dichtste bij woont en vroeg of die niet zorgen kon dat er een goeroe, dat is een inlandsche onderwijzer-zendeling, naar de Humboldts-baai kwam, om die school van luitenant Scheffer over te nemen.

Zendeling Van Hasselt dacht, nu 't zoover is, moet het ook verder komen — ik doe het maar — ik stuur een goeroe. En toen hij dat gedaan had, toen schreef hij aan de Zendings-vereeninging, dat het gebeurd was. De Zendingsvereeninging heeft dat ook goedgevonden.

Maar nu kan het toch ook maar zoo niet blijven, nu moet er ook een Hollandsche zendeling heen. En dat kost een massa geld — dat begrijp je.”

„En dáár hebt u nu de busjes voor geplakt, 'waar?' zei Manna.

„Ja, en die kaarten voor klaargemaakt.”

„Hebt u al die lijntjes zelf getrokken, tante? Wat 'n mooie, vierkante hokjes zijn 't allemaal.”

„Ja, vindt je niet? En in ieder hokje een nummer. Hooger dan 25 gaat 't niet — maar er zijn ook hokjes waar 1, 2 of 3 in staat, dat zie je. De speld hangt er aan en ieder die in een hokje prikt, moet zooveel in 't busje doen als er in dat hokje staat. — Wie in 1 prikt, geeft een cent — wie

in 10 prikt, een dubbeltje. Nu snap je 't toch wel, hé?"

„En als ze nu twee keer in een hokje prikken, tante, wat dan?" informeerde Annie.

„Die twee keer in 10 prikt, geeft twee dubbeltjes in 't busje, anders komt het niet uit, hè? — Als jullie nu de kaarten terugbrengt, dan tel ik de cijfers uit de beprikte hokjes bij elkaar, en dan moet de inhoud van het busje daarmee kloppen, zie je."

„Ik mag lijden dat het doosje niet onderweg open vliegt," merkte Manna op.

„Daar zal ik wel op passen," riep Erik.

„Nee, jij niet, maar ik," zei tante Line. „Om elk busje gaat nog een kruis-koordje en op de koord-eindjes leg ik een lakje met mijn cachet gezegeld — kijk zóó. Dan kan het schuifje nooit opengaan."

„Maar er staat niet op de kaarten waar 't voor is," was Hermanna's bezwaar. „Als we dat overal waar we komen weer opnieuw moeten gaan vertellen, dan vind ik het èng."

„Nee hoor — daar heb ik al voor gezorgd," stelde tante Line haar gerust. „Bij elke kaart heb ik een briefje geschreven en 't in een couvert gedaan. — Op dat couvert staat ook de naam van wie het busje heeft, evengoed als die naam op het busje komt te staan. De prikkkaart gaat ook in dat couvert. Dus je hebt enkel maar aan te bellen en je couvert af te geven, om het te laten inzien. En dan wacht je maar af of je wat in je busje krijgt.

Maar als je nu eens ergens weggestuurd wordt, dan moet je niet knorrig of pruttelig kijken, hoor! Een vriendelijk gezicht hoort er bij.

Laten we nu eens gaan bedenken, wie we kunnen vragen om met zoo'n kaart rond te gaan. Ik dacht om één kaart op naam van Erik te zetten en één op naam van Annie."

„Ik denk, dat Manna en ik er met Erik mee op uit trekken," zei Hans. „Doen, Manna?"

„En ik ga met Annie mee," zei Bella, „want zij weet nog

niet wie hier allemaal wonen — en ik weet er 'n heeleboel, waar we naar toe kunnen gaan."

„En wie weten jullie dan nog meer voor 'n kaart? Sjouk de Kok, van hiernaast, heb ik al bedacht. En Wim van Zutfen, kleine Suze Timmermans en Corrie Blauw van mijn Zondagsschool. Die doen 't ook wel. Nu moet jullie er ook nog maar een paar bij verzinnen en zeg dan dat ze Zaterdag bij me kunnen komen, om hun kaart en hun busje te halen. — Tien heb ik er al klaar. Alleen de kruis-koordjes moeten er nog om en de lakjes er aan."

„Mag ik 't nu nog niet meenemen, tante?" vroeg Erik.

„Nee — nu nog niet — dan kon jij heel het water afgevischt hebben, eerdad de anderen begonnen. — En Vrijdag krijg je immers vacantie? Dan heb je een mooi werkje."

„Ja, da's waar. Tante, is Puck vandaag al om z'n halve centje geweest?"

„Ja — daar straks al — om drie ure. Babs en Antje zijn nog 'n poosje in de keuken gebleven — Sientje werkt vandaag hier. Babs vond 't vreeselijk gewichtig, dat Sientje nog niet gegeten had. Aan Katrien vroeg ze: „Moet jij nou nog middag-eten eten?"

„Ja," zei Katrien.

„Meid — vindt je 't niet fijn?" hoorde ik haar net zeggen,

toen ik de keuken inkwam. — Ik vroeg haar of Puck al vet begon te worden en ze gaf 'm me even in de handen — maar hij weegt al aardig.

Dominee Van Trossen is onlangs bij vrouw Westerveld geweest — Sientje vertelde me dat — en toen is Puck aan hem voorgesteld. Met genoegen maakte dominee kennis. Hij beloofde, als Puck vol was en ze brachten hem naar de pastorie, dan zou dominee heel voorzichtig een opening maken op 't plekje van Puck-op-z'n-platst en zoo de halfjes er uit halen. Daarna zou Puck dan naar den stucadoor worden gebracht, om weer dichtgepleisterd te worden. — Maar Babs moest niet te veel schudden, want dan werden de halfjes wit en dan zou dominee denken dat het dubbeltjes waren.

„Na dien tijd durft niemand Puck te verroeren, want dan is Babs 'r dadelijk bij. „Pas op — anders denkt dominee dat 't dubbeltjes zijn en dan valt 't dominee maar tegen.”

„Zeg Manna, jij zou nog op Broer passen, omdat moeder even naar tante Bets wou,” herinnerde Erik haar plotseling.

Manna sprong op. „Ik had 't heel vergeten,” zei ze, en ging haar hoed halen.

„Breng mijn hoed en mantel ook mee — wil je?” riep tante Line haar na, „dan loop ik tot aan tante Bets met jullie mee — komt moeder dan nog, dan zie ik haar ook even — maar misschien kom je al te laat, Manna.”

V.

EEN SLAOLIE-SCHIJFJE.

„Hè, Bets,” zei juffrouw Ten Hage, „wat doet kleine Lottie daar in dien hoek? Is ze stout geweest? — Wat heeft ze gedaan?”

„Nu mag Lottie wel gaan spelen,” zei moeder, en weg dribbelde de kleine.

„Ze had heelemaal niets gedaan,” vertelde mevrouw Voorthuijs lachend, — „vandaag juist niet. — Ze heeft altijd een echt willetje-van-d'r-eigen gehad — dat weet je. En in den laatsten tijd krijgt ze zulke koppige buien, dat ik soms niet weet, wat ik er mee aan moet. Zoo wil ze nu sinds 'n dag of wat Henk niet dag-zeggen, als hij weggaat.

Vandaag zei hij: „Laat ik nu maar zonder erg heengaan, dan geeft het geen scène en dan is ze 't misschien morgen vergeten,” — maar jawel — hij had de deur nog niet dicht of 't kleine nest zegt: „Lottie niet vader kusje zéé-ve — en nou vader huilen — en Lottie hoekie 'taan,” — en ze ging — zoo gedwee als ze 't voor straf niet doen zou.”

„Misschien heeft ze zoo 't land als hij weggaat en denkt ze dat ze wel maken kan dat vader thuisblijft, als zij hem maar geen afscheid geven wil?”

„Daar heb ik nog niet aan gedacht,” zei mevrouw Voorthuijs. „Misschien kon je wel gelijk hebben. — Annie kon vroeger ook zulke onmogelijke dingen doen en toen ze grooter werd ging dat vanzelf over.

Een keer dacht ik haar blij te maken dat ze mee uit mocht

— ik wou voor Henk z'n verjaardag haar portretje laten maken. — Maar ik weet niet dat ze ooit zoo heeft loopen mopperen als op dien morgen, toen ik haar dat beloofd had.

Eindelijk — toen ik haar vertelde van wat we al zoo nog zouden gaan koopen, als 't portretje gemaakt was, kreeg ik te hooren: „Maar moeder, kán dat dan nog — kunnen we dan nog lóópen?” — Ze had zeker gemeend, dat, als ze eenmaal op een portret stond, ze dan meteen levenslang verstijfd zou zijn.”

„Zeg Bets,” kwam juffrouw Ten Hage terloops er tusschen, „bevalt jou die Delftsche slaolie?”

„Delftsche slaolie?! Ja — die bevalt me heel goed — maar hoe kom je nu opeens op Delftsche slaolie?” —

„Och — zoo maar. M'n oog viel toevallig op die flesch, daar op 't buffet.”

„Ben je verstandig! Da's de ananas-flesch. Henk kwam daarstraks, toen hij wegging, meneer Gambier tegen, die net naar hèm toekwam — dus toen liepen ze samen terug. — Daarnet stuurde hij Jans om twee glazen limonade — ik heb ze zelf klaar gemaakt. — O!” viel ze, half naar 't buffet gekeerd, zichzelf in de rede, „daar heb 'k d'r slaolie in gedaan, inplaats van ananas! en 'k heb 'r nog wel een rietje ingezet!”

„Da's nog 't beste wat je onder de omstandigheden doen kon,” lachte haar zuster. „Nu heb je nog kans dat ze niet veel verder dan 't water gekomen zijn. Laat Jans gauw de glazen terughalen.”

Mevrouw Voorthuijs belde.

„Meneer heeft 't zijne al leeg, mevrouw,” rapporteerde Jans, die het blaadje met èèn vol en èèn leeg glas terug-bracht, „en meneer had niets gemerkt, maar meneer Gambier had er pas even van geproefd en die keek zoo wantrouwig naar zijn bovendrijvend olie-schijfje! Meneer Gambier bedankt voor een ander glas.”

„Die is zeker bang, dat hij al half vergeven is en wil 't

er verder maar liever niet op wagen," lachte juffrouw Ten Hage weer. „Maar snap je, dat Henk niets geproefd heeft, Bets?"

„Ik wel. Als Henk druk aan de praat is, heeft hij geen reuk of smaak meer. Dan drinkt ie zelfs genoeglijk slaolie voor limonade, dat zie je alweer. — Voorzichtig, Annie — zilveren lepeltjes zijn geen speelgoed."

„Maar Beppie heeft zoo'n pijn in d'r mond, moeder, en die groote lepels doen d'r zoo zeer. Dat kleintje kan d'r net in — ze had zoo'n vreeselijken honger en nou heb 'k wat soep voor d'r gekookt."

„Ja — maar je mag niet aan 't theelichtje zitten — dat weet je wel."

„Neen, moeder — ik heb 't koud-gekookt — daar."

Mevrouw Voorthuijs wenkte tante Line naar een hoek van de kamer, waar een klein blikken pannetje op een van de zijgaten van een stoof-zonder-vuur stond. Op 't middengat stond een keteltje — en een koekepannetje aan den anderen kant.

„Speelt ze nóg altijd met die oude pop-van-vroeger van jou?" vroeg tante Line.

„En òf. 't Is en blijft de liefste. Toen Beppie van de tafel tuimelde en haar schedel spleet, hebben we er een baret op moeten bedenken. — Later viel ze zich ook nog 'n gat in 't achterhoofd en moest ze met een mutsje bij elkaar gehouden worden — van morgen dacht ik dat ze d'r voorgoed „geweest" was, want Annie had haar in den tuin laten liggen en Jans stootte haar met een vollen emmer een groot stuk uit de onderkaak.

Maar Annie was zoo verdrietig, dat ik maar geprobeerd heb het stuk er weer aan te passen en met de mutsenbandjes alles weer stevig in elkaar te binden.

Dat 'r een stuk van 't mondje heelemaal vergruizeld was, hinderde minder, want de kop was al volgestopt met watten, om aan dat mutsje wat achterhoofd bij te zetten. Toevallig

had ik toen 'n stuk rose watten genomen en nu lijkt het alsof ze aan-èèn-stuk-door ligt te gapen.

Annie kan haar nu ook haar „soep” voeren, want watten neemt heel wat lepeltjes vocht in zich op. Laat eens kijken, Annie!”

„Do, — do, — do-do-do-do —” neuriede Annie en droeg, in 't wiegje van haar twee armpjes, Bep naar tante Line.

„Ik heb 'r net in slaap, tante,” fluisterde ze, „ik heb den heelen morgen met 'r omgetobd.”

„Och — wat ziet ze d'r slecht uit,” zei tante Line en keek meewarig naar het geel-verkleurde poppengezicht, „en ze heeft geen wenkbrauwen ook meer, zie ik.”

„Neen,” zei Annie onzeker, „ik waschte d'r altijd met boter — en toen zei Cokkie Mulder, dat eau-de-cologne zoo goed ging en toen deed ik 't en toen waren in eens d'r oogharen ook weg.”

„Nou-maar — zóó zou ze toch gauw heelemaal doodgaan, dat kun je wel zien. Weet je wat — ik zal haar meenemen, en dan breng ik 'r over een poosje weer terug met 'n mooi nieuw hoofdje,” stelde tante Line voor.

Annie keek heel ernstig, maar ze ging er niet op in.

„En met echt haar,” maakte tante Line 't nog wat mooier, — „van dat mooie, lange, blonde haar, dat je kunt uitkammen en vlechten — in èèn vlecht — of in twee vlechten — net zoo dikwijls als je maar wilt. — Nou?”

Mistroostig keek Annie op 't watten gaap-mondje neer — klek — vielen bengelend de poppe-beenen slap-af — zenuwachtig griste 't linkerhandje naar den zakdoek en — „maar dan is 't toch m'n lieve Beppie niet meer!” snikte ze uit

„Ow — Lottie dan!” klonk het dof van uit de gang naar binnen en meteen de driftige stem van Hans: „Wel jou vinnig klein katte-ding — moet je Jans daar gaan bijten!”

„Wat nou weer,” schrikte mevrouw Voorthuijs op en liep

de gang in. „Is dat nou tegen kleine Lottie gaan schelden, Hans!” —

„Moet u dan ook kijken,” riep Hans. „Ze bijt daar zoo-
maar goedsmoeds Jans in d'r arm.”

„Och kom, — hoe kan dat nou — laat 's kijken,” vroeg mevrouw Voorthuijs aan Jans, die landerig haar rechterhand over het roode vleesch van haar linkerarm stond te strijken.

„Och — 't is niks, mevrouw, niks — echt niet — ik wou zelf dat ik niet inéénze zoo'n mallen schreeuw had gegeven — maar 't was d'r uit eerd dat 'k goed wist wat me overkwam. — Neen, 't is niks — niemendal — niet eens door-en-door.”

„Nou maar” — verontwaardigd trok Hans de bedekkende hand weg, „met die kleine d'r stel tanden is 't dan toch maar in orde, kijk maar . . . wel tien staan d'r in — wat zal vader daar straks van zeggen?” vroeg hij aan Lottie.

't Kind had heel sip staan kijken — maar nu begon 't weer ondeugend te vonken in de bruine oogjes, — ze sloeg ze even schuin-op en zei: „Jannemannemiene, we zijn met z'n tien.”

Jans draaide zich af en veegde met haar stofdoek langs een richel. — Moeder en tante Line zetten zich een paar tanden in de onderlip — want zoo had Jans zelf vroeger altijd gerijmd, als ze Lottie op haar knie liet op-en-neer huppen.

Heel strak zei moeder: „Stoute kindertjes, die bijten, mogen geen grapjes maken. Lottie gaat tot etenstijd naar boven — naar haar bedje. Asjeblijft,” en over de leuning gaf ze Lottie aan Jans, die op de vierde traptreë stond, „hier heb je je vrachtje, maak maar gauw dat ze in bed komt.”

Daar kwamen de tranen — en bijna deed Jans mee. „Och, mevrouw . . .”

„Neen Jans, Lottie gaat naar bed. Kleine meisjes die bijten, wil ik 'n poosje niet zien.”

Onwillig-langzaam heesch Jans zich, met 't kind in de

armen, tree voor tree naar boven. „Kom jij maar, liefje — Jannemiene weet wel, dat je 't zoo niet meende — geef jij Jannemiene maar gauw 'n kusje — je wou d'r niet-eens bijten, 'waar?'”

Mismoedig viel 't blonde kopje op Jans' schouder. „Ik — had zoo'n — trek in jou!” schokte 't op uit Lottie's binnenste binnenkantje.

„Kan 'k me best begripen,” lachte tante Line, opkijkend naar de roode armen, die oppuilden tegen de hoogopgestroopte mouwen — „wat deë jij daar ook dadelijk zoo'n drukte van te hebben, Hans — je hoeft je niet te verbeelden dat 't vaderen je nog afgaat. — Wees wijzer . . .”

„Kon ik 't weten?” mopperde Hans — uit z'n wolk geploft — en liep naar de achterdeur.

„Neem 'n voorbeeld an mijn,” riep Annie hem na, met een eigengerechtig opwipje van neus en kin.

„Zeker aan dat schort van jou, dat vol Beppe-soep zit,” zei moeder, „als ik jou was zou ik maar liever gauw maken dat niemand me zag . . . Dat komt ook al door Jans, Line. Als twee-kindertjes-bij-mekaar kan die met Hans kibbelen en als ze hem dan 'n keer woest 't land-opjagen wil, dan zegt ze: „Neem 'n voorbeeld an dat *kind* . . .” Nou —

moet je net Annie hebben — die wil wel op 'n voetstuk, als je 't voor d'r klaar zet Hè, wat 'n gedoe allemaal, vanmiddag. — Ga je al weg, Line? Toe, neem eerst nog 'n kopje thee."

„Ik niet — als je me nu nog een glas limonade presenteerde," — plaagde tante Line en keek schuin naar de flesch met Delftsche slaolie, die Jans nog had vergeten in de kelderkast te zetten. „En ik moet weg ook — gisteren waren de eerste tomaten rijp en ik heb Herman beloofd dat hij d'r vandaag soep van hebben zou — daar moet 'k dan altijd zelf nog even bij zijn — ik krijg veel meer door de zeef dan Katrien. — En jij ziet wit — je hebt hoofdpijn. Ga maar gauw 'n half uurtje liggen vóór tafel — dan ben je meteen zeker, dat je dochter haar straf uit-liggen blijft."

VI.

DAT NARE AFWASSCHEN.

„We moeten maken dat we vroeg bij tante Lien zijn,” bedisselde Erik Zaterdags aan de koffie-tafel, „dan zijn wij de eersten, die de kaarten krijgen en dan trekken we d'r lekker gauw op uit. Dan krijgen *wij* 't meeste.”

„Ja maar — Manna moet eerst nog voor me gaan geld wisselen,” zei mevrouw Wenzel, „want Lena kan ik niet missen met den Zaterdag. 't Is vandaag grootestraat-schrobben ook, dus ze heeft 't druk.”

Manna ging op weg met haar briefje-van-veertig, maar de kruidenier kon haar niet helpen, — bij den slager was juist een ander haar vóór, — „al nèt zoo goed,” dacht ze, toen ze hem de vette rijksdaalders zag opnemen — twee met nog de vleesch-kruimels er aan. Maar in den boekwinkel ving ze ook al snip en zoo ging 't door, totdat ze 't niet meer wist en maar naar 't postkantoor liep, waar ze haar veertig gulden gewisseld kreeg.

Ze zag rood van kokend-ongeduld — en dan dat nare kofflegood, dat zij altijd moest afwasschen met de vrije middagen en in de vacantie.... Maar nu ze zoo lang had moeten loopen, zou dât toch wel niet meer 'hoeven vandaag, — troostte ze zich. Zoo lang zou moeder het niet hebben laten staan.

Zóó kwam ze de kamer in met haar geld, of ze wist al beter. — De tafel stond nog precies eender, met de kruimels nog op 't dekservet. Er was niet eens 'n plekje om het geld

op uit te tellen. Alleen 't brood — dat was weggeruimd.

„Het water voor de kopjes is achter, Manna,” zei moeder.

Haastig kreeg Manna den kopjes-bak uit de kast en toen ze uit de keuken met het heete water kwam aandragen, liep Hans haar van uit de dwarsgang bijna tegen 't lijf. —

„Ik kom jullie halen — ben je klaar?” vroeg hij.

„Hou-maar-op,” zei Manna kortaf. „'k Ben woest. — Daar moet ik me nou dat ellëndige kofflegoed nog afwasschen — gään jullie maar.”

„Neen, neen,” zei Hans en hield Erik, die dadelijk bereid was om op 't aanbod in te gaan, aan z'n sportriem tegen, „als we gaan, dan gaan we tegelijk. Kom maar zoolang mee den tuin in, Erik, dan laat ik je mijn nieuwste postzegels kijken. Van morgen zijn ze gekomen — 't couvert heb ik nog in m'n zak.”

Manna was al binnen met haar bak met water. Ze kon haar gram niet halen. — Van jacht en van woede ging alles het wasch-water in — restjes koffie uit de kopjes — restjes melk uit de glazen — kaaskorstjes — roggebroomrandjes — alles wat ze anders eerst wegruimde ging er nu in — een paar eierdoppen er nog achteraan — zie zoo. Nu zou moeder 't zien en ook 't land-hebben — lekker — net als zij.

Tegen dat ze klaar kwam, stond ze te wasschen in een modderplas. Maar moeder zag niets — hoorde niets — en met een nog-al afgedropen gevoel bracht Manna haar bak weer naar de keuken en goot het water door den gootsteen — den rommel die op 't gaatjes-roostertje bleef liggen mocht Lena vinden

't Was wèl gauw gegaan dezen keer.

Maar Manna was erg stil op weg naar tante Line. Erik liep te pruttelen, want nu zouden de anderen hem vóór zijn.

't Was ook zoo — Sjouk de Kok was er al geweest en was dadelijk gaan loopen met zijn busje.

Die was er zoo warm voor, dat hij maar huis aan huis wou gaan.

Zijn moeder had hem gewaarschuwd, dat misschien niet iedereen het prettig zou vinden, als hij met zijn prikkart kwam en dat hij liever eerst goed bedenken moest waar hij gaan zou.

Maar zij kon zijn vuur niet dooven.

„Daar kan ik me niet mee bemoeien,” had hij gezegd, „dan moeten ze me maar wegsturen.”

Wim van Zutfen, een kereltje van juffrouw Ten Hage's klas in de Zondagsschool, zou ook zijn gekomen. Maar in zijn plaats was z'n broer Karel verschenen. „Wim is nog te klein,” had die maar geoordeeld, „ik zal wel voor hem lopen.”

„Zie je nou wel,” mopperde Erik, „nou zullen ze overal al geweest zijn. Had jij dan ook wat harder geloopt met je geldzak.”

„'t Zal nog best meevallen,” troostte tante Line. „De kennissen van vader en moeder zullen bij jou nòg wel eens prikken, al hadden ze 't al bij een ander gedaan. — Van middag sprak ik juffrouw Van Heel nog en toen ik vertelde dat ik tien busjes had klaar liggen, zei ze: „Al komen ze bij mij met alle tien, dan is 't nòg goed.” En zoo zullen d'r nog wel meer zijn. Oom Herman wil ook bij jullie prikken — daar moet je morgen maar eens voor komen.”

„Morgen? Op Zondag?” vroeg Manna, die daar 't hare niet van had.

„Wel nou — waarom zou je op Zondag niet wat voor de zending kunnen vragen? In de kerk wordt immers ook wel gecollecteerd? En Zondags hebben de menschen meer tijd om 't briefje te lezen,” vond Erik.

„Die slag is jouw,” viel Hans bij. „Dan beginnen we bijtijds en als we dan eerst hier een poosje geloopt hebben, dan wandelen we naar Volduinen, je weet wel, waar ik verleden zomer gelogeed ben geweest bij de familie Kuijk — daár prikken ze zéker ook wel. Misschien bij meneer Kuijk z'n neef ook nog wel — wie weet.”

„Maar ik mag nooit heelemaal naar Volduinen lopen,” was Erik's bezwaar.

„Neen, natuurlijk niet. Jij alleen! — Maar als ik d'r bij ben, dan vindt oom Jacob 't wel goed.”

„Zou 't wat worden met je collecte, denk je?” vroeg dokter Ten Hage zijn zuster aan tafel. — Zondags aten ze vroeg — dat was zooveel makkelijker voor Katrien.

„Of 't wat worden zal! Je zult straks maar 's zien, als ze komen, — ik heb gezegd, dat jij vandaag bij Erik prikken wou. Hoor — daar heb je ze al — Wel Erik — is oom Herman de eerste, of heb je al meer prikken?”

„Al wel acht,” riep Erik triomfantelijk. „En we zijn nog maar pas begonnen. — Maar gisteren zijn we ook nog bij een paar geweest. Oom — prik u nou. Dan gaan we verder.”

„Je hebt 'r veel meer dan acht,” zei oom Herman, de kaart bekijkend, nadat hij geprikt had.

Erik kreeg 'n kleur en Manna — heelemaal onder den indruk — zei zacht: „Dat heeft ie zelf gedaan, oom, hij heeft z'n heelen rijksdaalder gegeven — tien keer in één kwartjeshokje geprikt.”

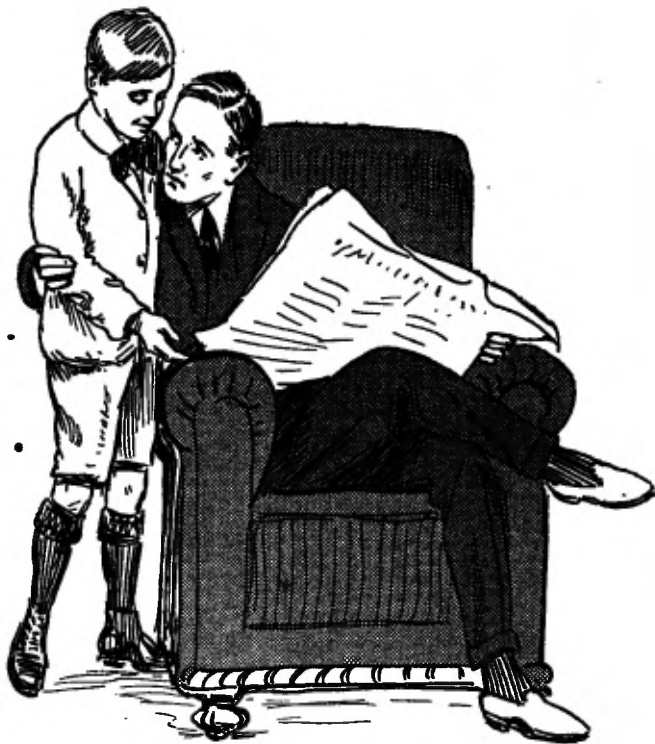
Erik wou juist de openstaande tuindeuren doorglippen, Hans na, die 't huis al òm was, toen oom Herman hem in den rug van zijn blouse pakte, hem omdraaide en hem in de ronding van zijn arm naar zich toehaalde. „Heb je dat niet te gauw gedaan, jongen — ben je niet bang dat je daar spijt van kon krijgen?”

„k Weet niet — ik hoop van neen — misschien 'n heel klein beetje,” klonk 't even zacht terug en de jongen wriemelde om los te komen.

Oom Herman knuffelde hem even tegen zich aan en liet hem toen gaan.

Dokter Ten Hage deed nooit druk met de kinderen, stoeide niet met ze, zoals oom Jacob, vertelde geen verhalen-zonder-end zoals oom Henk, en toch — hij kon van hen gedaan krijgen wat geen ander gedaan kreeg en wat niemand van hen te hooren kreeg, dat werd aan hem vertrouwd.

„Ik denk dat ik nou maar 'n eindje met Lottie ga wandelen, Line,” zei dokter Ten Hage, toen ze met hun kaarten weg waren. „Ik vind 't al te zelig voor 't kleine ding, dat de anderen uit zijn en zij niet.”

„En Leo dan — die is toch ook niet mee,” plaagde zijn zuster. Ze wist wel dat hij een zwak voor kleine Lottie had....

Lottie graag! „Koop je nou 'n citroen voor me?” fleemde ze, toen ze buiten waren.

„'n Citroen? 'n Sinaasappel bedoel je zeker? — Vandaag niet, morgen misschien.”

„Maar Lottie wou 'm zoo graag nou hebben,” dwong ze.

„Vandaag kan 't niet. Vandaag is 't Zondag — dan mogen we geen dingen koopen.”

„Mag 't niet? — Van wie niet? — Wie wil dat dan niet hebben?”

„De lieve Heer wil 't niet hebben.”

„Och!” zuchtte Lottie, uit 't veld geslagen. „Die!? — Daar we na-toe bidden?” dikte ze nog wat aan.

„Ja,” zei oom Herman, „dat vindt de Heer niet goed.”

„Wat moeten we dan Zondags doen?” vroeg ze in eens, heel-en-al er-in.

„Naar de kerk gaan,” liet dokter Ten Hage zich ontvallen, zonder erg dat ze er zoo dicht bij waren.

„Laten we dan maar gauw gaan,” drong Lottie en sprong aan zijn hand verder.

„Waar gaat zij zoo vroolijk naar toe?” vroeg meneer Gambier in 't voorbijgaan.

„Naar de kerk,” zei de dokter en hield z'n hart vast dat Lottie niet begrijpen zou waarom ze in de kerk het gesprek niet hard-op zou voortzetten.

„Nu,” zei meneer Gambier tegen zijn dochter, „dat kleintje zal straks, als z' er uit komt, ook zoo huppelig niet meer doen.”

Dominee Van Trossen had zijn tekst al opgegeven, toen ze binnen kwamen.

Dat wint alweer een kwartiertje voor haar, dacht dokter Ten Hage — was ik nu maar liever naar de kerk gegaan, in plaats van met 't kind wandelen, dan had ik tenminste den tekst behoorlijk hooren aflezen — en wie weet wat ik nu nog met haar beleef. — Hij tilde Lottie op de bank naast zich en hield zich op alles voorbereid.

Maar neen — niets bijzonders. — Ze gaf alleen wat afleiding — want heel wat hoofden draaiden zich telkens weer naar 't kleine witkopje, dat zoo muisstil tegen oom Herman aangeleund, met wijd-open oogjes alles opnam.

„En vond je 't prettig in de kerk?” vroeg meneer Voorthuijs, toen ze weer thuiskwam.

„Ja,” zei Lottie, „maar de dominee mocht den heelen tijd pjaten en ikke niet — nou ga 'k nooit mee' voo' dat 'k honde'd jaar ben,” kwam er vastbesloten achteraan.

Tante Line zat 's middags voor 't raam en zag de drie weer terugkomen, stralend-voldaan over den oogst dien zij hadden binnengehaald. — Groote Hans was al even enthousiast als de jongeren — hij wou beginnen van-af de straat naar het open raam verslag te doen van wat ieder al zoo gegeven had.

Tante Line moest er gauw bij zijn, om hem duidelijk te maken, dat 't niet aanging, om dat daar te staan uitschreeuwen over de gansche lengte van den voortuin heen.

„Jacob was van avond lang niet te spreken over je prikkaarten, Line,” zei dokter Ten Hage, toen hij om halfelf thuis kwam.

„Ik zat eerst bij hen een poosje — de boter'ammen stonden al lang klaar, en de jongens kwamen maar niet.

Truus deed haar best om 't goed te praten, maar hij liep maar te ijsbeeren en hield vol, ze waren bepaald naar Volduinen gegaan — ze moesten geen boter'am hebben als ze terugkwamen. — Sputteren dat hij toch deed!” —

„Was ie werkelijk boos?” vroeg zijn zuster bezorgd.

„Wel neen — maar hij had honger en wie is er dan in z'n humeur! Ik ben maar gauw opgestapt en naar Henk gegaan.”

„Waren ze daar ook angebrand?”

„Die niet — al wàs Hans met de anderen naar Volduinen geloopt, dan hadden ze het nòg niet erg gevonden. — Annie had gisteren ook al dadelijk haar best gedaan, vertelden ze. — Kleine Cor Blauw wou niet graag alleen gaan en om nu niet kans te loopen van maar één prik te krijgen op de twee kaarten, als ze met hun drieën gingen, belden ze dan overal maar even na elkaar aan.

„Als Annie en Bella gingen, bleef Cor op 'n afstandje staan — en was de deur achter die twee dichtgeslagen, dan trok Cor er op af. — Wel gezellig voor de verschillende dienstmeisjes, die met den Zaterdag dan tweemaal voor 'tzelfde naar de bel mochten. — Die zullen niet geprikt hebben!” —

„Dat denk jij. — Maar onze Katrien wel, hoor. Die had 'r zelf schik in. — Was Hans nòg niet thuis toen je wegging?”

„Jawel — om halftien kwam ie aanzetten. Hij was bij Truus blijven boter'am eten.”

„Kom — dus ze hebben toch hun boter'am niet verspeeld?”

„Weeneen — ze hadden nog van alles gehad, vertelde Hans — alleen had Erik er een boter'am met jam bij ingeschoten — en dat was toch eigenlijk nog bij vergissing geweest. — Die schā mag hij nu morgen inhalen. Toen ze er maar eenmaal waren, was Jacob weer gerust.

Ze waren ook niet eens naar Volduinen geweest, maar de familie Gambier zat aan tafel toen ze kwamen, dus toen waren ze maar eerst naar 't instituut gegaan. — Manna wou toen naar huis — maar Erik rustte niet of hij moest eerst weer naar de Gambiers — nou, da's 'n heel eind, daar heel bij 't stoomgemaal. En zoo was 't zoo laat geworden.

Als 't zoo blijft gaan, dan wed ik dat ze met hun tien en nog wel vijf en twintig gulden bij elkaar brengen,” zei de dokter.

„Al was 't maar tien,” vond zijn zuster, „dan heb ik 'r nog wel voor vijf en twintig gulden aardigheid van. Ik ben 't begonnen om wat in te zamelen voor het doel natuurlijk — en ook mee voor 't plezier van de kinderen. Maar als 't zoo gaat is 't minstens evenveel voor mijn eigen plezier er bij.”

VII.

TOEN TANTE LINE NIET MEER LACHEN KON.

„Jacob, word toch wakker,” en mevrouw Wenzel schudde haar man even aan, „’t is over zevenen. Toe dan — je thee wordt koud — Manna heeft ze al haast ’n kwartier geleden neergezet.”

„Ch...aw” klonk het gerekt onder ’t dek — en met een klap als een Amerikaansche muizenval veerde een stel kiezen op elkaar — de dekens golfd en legden zich weer — meneer Wenzel had zich nog eens omgedraaid.

„Zeg, Jacob — daar hoor ik Herman al — zou d’r wat niet goed zijn? — Luister ’s...”

Meneer Wenzel was ineens klaar wakker. „Kom maar binnen,” riep hij naar ’t portaal — en als dokter Ten Hage binnenkwam: „zeg, kerel, wat is er — je ziet ’r uit als dat laken?”

„Ik kom vragen of Truus ook dadelijk komen kan. ’t Is niet goed met Line. Gisteren was ze naar de stad geweest, en ze kwam heel vroolijk weer terug. — wat moe, want ze had zooveel boodschappen gedaan, — maar anders niet. We zouden samen bij Bets theedrinken en daar zat ze heel opgewekt te praten. — Maar in den loop van den avond begon ze over pijn te klagen. Ik wou nog met ’r naar huis gaan, maar dat vond ze niet noodig.

„Ga dan ’n beetje mee naar achter,” stelde Bets voor, „dan kun je wat rustig liggen.”

Maar na een half uur kwam Bets me roepen. — Line

had zoo vreeselijk pijn en er was braak-neiging. — Nu kwam er uit, dat ze al heel lang telkens die soort pijn had gevoeld, al was 't dan lang niet zoo erg geweest en dat ze ook wel eens zwelling had waargenomen — maar die zwelling was dan weer weggegaan en dan had ze d'r niet meer aan gedacht. —

Nu, gisteren, bij 't in 't bootje stappen, was haar rechtervoet van 't trapje gegleden en was ze met een schok in de boot terecht gekomen. — Ze schijnt zich toen bezeerd te hebben en nu had ze die hevige pijn. Met een voorloopige behandeling kreeg ik de pijn gestild, maar nu moest ze naar huis en zonder een nood-verband durfde ik het schokken van een rijtuig niet aan.

Ik wou naar huis om verband te halen, maar daar wou ze niet van hooren. Ik mocht niet weg — ik moest bij haar blijven. „Bets zou wel wat hebben,” zei ze. Bets gezocht — „Ik moet iets hardes hebben, dat aandrukken kan,” zei ik.

„Hier heb 'k nog zoo'n langwerpige doos van Boon's pastilles,” riep ze, „kan die dienen?”

„Jawel,” zei ik, „maar dat gladde blikken ding blijft niet zitten.”

„Da's niks,” vond Bets, „daar vind ik wel wat op — dan wind ik 'r wat omheen — hier — een zacht oud-linnen zakdoekje . . .”

Dat ging. — Bets moest nog even weg, om een reep van 't een-of-ander goed te zoeken, die voor 't vastwinden dienen kon.

„Nu heb 'k heusch zoo gauw niets anders bij de hand dan 'n oud keuken-tafellakentje,” zei ze, terugkomend, en scheurde het door.

Dat er ook om — en toen lag Line zonder pijn.

Hans was ondertusschen 'n rijtuig gaan bestellen en terwijl we daarop zaten te wachten, moest Line d'r zelf om lachen, dat de zuster van dokter Ten Hage naar huis zou gaan,

verbonden met een oude pastilles-dooos, 'n geborduurd zakdoekje en een keuken-tafellaken!"

„Had ze geen pijn onder 't rijden?" vroeg mevrouw Wenzel gespannen.

„Neen — toen niet. En toen ze pas te bed lag ook nog niet. — Maar na 'n paar uren kwam Bets, die meegegaan was om in haar kamer te kunnen slapen, me roepen. — De pijn was teruggekomen — werd heviger — en 't verband werd haar te benauwd. — Tegen den morgen heb ik haar moeten voorbereiden op eene operatie — 't was telkens braken — ze is dood-op."

„Hoe nam ze 't op?"

„Ze vindt 't goed — ze begrijpt dat er geen keus is. Henk is al naar de stad om in 't Diaconessenhuis een kamer te bespreken. — Ze zijn met den eersten trein gegaan — hij en Hans. Hans zou in dien tijd een auto bestellen om haar te vervoeren.

En nu kom ik vragen of jij met me mee kunt gaan om haar koffer te pakken, Truus, want Bets heeft na zoo'n nacht een splijtende hoofdpijn — ze moet naar huis."

„Ik kom dadelijk," zei mevrouw Wenzel, „zoodra ik Broer heb aangekleed, want dien moet ik meebrengen. Erik maakt hem te druk als ik er niet bij ben."

Geen van tweeën kon veel zeggen, toen mevrouw Wenzel bij haar vriendin kwam. — Daarbij was tante Line ook te afgemat van de pijn.

„Je hoeft 't niet ver van elkaar te zoeken," zei ze zwak, „want ik zou immers de volgende week uit logeeren zijn gegaan. — Wat ik daarvoor alvast had klaargelegd, kan nu mee naar 't Diaconessenhuis. 't Ligt alles bij elkaar in de kast op 't portaal — boven. En de koffer staat op zolder — dien zal Katrien wel bij je brengen. — Laat Leo maar zoolang hier — met 'n prentenboek zal hij wel zoet zijn, als hij weet dat tante zoo'n pijn heeft."

Een tijdlang hoorde tante Line niet anders dan bladen

omslaan en babbelen tegen de prenten. Toen — ze was te lusteloos om op te kijken — begon ze gewaar te worden dat er telkens iets klik — klik — ging.

„Wat doe je, Broer?”

„Boewte zit te zitten,” was 't goedmoedig antwoord.

Alweer hoorde ze klik... klik... klik....

„Wat doe je, Broertje?” vroeg ze nog eens.

„Boewte zit te zitten — op 'n stoewtje,” vulde hij nu aan.

Toch had ze er 't hare niet van — 't bleef maar aldoor gaan — klik — klik — „nou nog 'n heew kwein tukkie,” hoorde ze hem zeggen en nu moest ze wel naar hem kijken.

Aan de boorden van zijn halve-kousen had hij gemoedelijk zitten puntjes knippen, met de schaar, die onder zijn bereik gelegen had.

„Hè, Broer,” zei tante, „dat is nu stout van je, — nu zul je in den hoek moeten.”

Maar Broertje had niets geen haast.

„Zul je gaan, Leo,” zei tante, nu zóó strak dat hij opschrikte.

„Hij gaat aw, tante, — hij gaat aw,” riep hij, greep in de gauwte zijn stokje en met een: „de wandewtok gaat mee in den hoek”, stond hij in positie.

„Nou wachen, tante,” — klonk het uit den hoek.

„Tante kan niet lachen, Broer — tante heeft te veel pijn.”

„Is 't nog niet beter?” informeerde hij meelijdend. „Boewte heb vanmorgen toch gebid dat tante gauw beter worden zou — van avond as Boewte naar bed gaat, dan zaw die weer bidden.... En as u nou niet beter wordt, tante — gaat u dan naar den hemew?”

„Ja, Broer.”

„Is 't in den hemew mooi?”

„Ja, heel mooi.”

„Is 't er heew erg prettig ook?”

„Ja — in den hemel is 't heerlijk.”

„Zou je d'r heew graag na-toe? — Wiw Boete dan maar wiewer bidden dat tante naar den hemew mag gaan?”

„Ja — — maar tante zou toch ook wel graag nog wat bij oom Herman blijven — en bij moeder . . .”

„O,” zei Broer nadenkend, „dus 't is in den hemew wew mooi — en wew erg prettig — maar as je nog niet 'hoef, dan ga je d'r toch maar wiewer nog niet na-toe?” —

„Hoor je dat, Herman?” vroeg tante Line aan dokter Ten Hage, die binnenkwam.

„Ja — maar hij praat over wat hij nog niet begrijpen kan — dat weet je toch wel.”

„Jawel, — maar toch is er wel iets in. — Ik heb zelf wel 's gedacht — als wij den Heiland *waarlijk* liefhadden, zouden we dan niet méér verlangen om bij Hem te mogen zijn?”

„Dat we Hem lang niet genoeg liefhebben — niemand van ons — dat is heel zeker en dat is droevig genoeg. Maar toch, denk je niet dat als we den Heiland *waarlijk* liefhebben, we dan ook nog graag hier op deze wereld voor Hem werken willen? En voor Hem werken, dat is toch in de eerste plaats spreken van *Zijne* liefde voor *ons* — is 't niet? Wij hebben Hem lief omdat *Hij ons eerst liefgehad heeft*. Vraag jij Hem maar:

Houd Gij mijn handen beide
Met kracht omvat,
Geef mij Uw vast geleide
Op 't moeilijk pad

En vertrouw dan maar alles aan Hem toe. Hij, die Zijn eigen leven gaf voor ons, zal met jouw leven niet anders doen dan wat goed is goed voor ons allemaal Daar hoor ik de auto — Jacob zal me helpen je er in-dragen en Truus gaat mee."

„En Leo dan?"

„Jacob zal vandaag thuisblijven om 'n oog over de kinderen te houden."

De boot van vieren bracht mevrouw Wenzel weer terug. „Herman komt van avond," antwoordde ze op de vraag van haar schoonzuster, „hij wil er nog wezen als ze weer bijkomt. — Maar 't is prachtig gegaan met de operatie — bèst afgelopen. 't Heeft niet lang geduurd ook."

En 't vervoer — hoe was dat?" vroeg haar broer.

„Dat viel ook nog mee. Herman had voorzichtig laten rijden. We konden tot vlak voor de deur van 't Huis komen.

Een zuster met 'n snoezig gezichtje — de hoofdverpleegster, merkte ik later — kwam de stoep af-hippen naar 't raampje en zei opgeruimd: „Ik kom 's kijken, wie we krijgen." — Even later kwam ze terug, tilde zelf Line uit de auto en droeg haar naar de lift — zoo handig, Bets, alsof jij Lottie opneemt.

Toen we boven waren en de deur openging, stond de directrice daar al te wachten. — Herman moest zichzelf aan haar voorstellen, stappende uit de lift — ik geloof heusch, dat hij zijn buiging nog in 't hokje gemaakt had. — Onder al haar pijn moest Line nog lachen.

Ze werd toen op de huis-brancard gelegd en weggereden om klaar gemaakt te worden voor de operatie — en ik

moest zoolang alleen blijven in de wachtkamer, beneden — waar juist de afvoerbuis langs loopt van 't waschwater uit de operatiekamer Dát was griezelig — daar stil te zitten wachten en niets anders te hooren dan heen-en-weer-loopen van zusters door de gang en telkens dat spoelen van water door die buis — water, waarvan je weet waarvoor 't gebruikt is.

't Was zoo'n verlichting, toen Herman me zeggen kwam dat alles goed was. — Maar ze was nog onder narcose. Ik ben toen maar gauw weggegaan, om jullie gerust te stellen. — En ik kon nog net de boot halen — gelukkig — want anders waren Jacob en Broertje voor niets gekomen. Maar waarom ligt Lottie daar zoo? — Scheelt 'r wat aan?"

„Och — ze is van 'n paar trappen gevallen — niet erg — maar ze klaagde over pijn aan haar knietjes — daarom heb ik haar maar wat op de canapé gelegd. Ik denk dat ze eigenlijk meer geschrikt is.”

„Och! — Wacht — ik heb flikjes voor de mijnen meegebracht — heb je 'n doosje? Dan schud ik 'r wat uit, als pleister op de wond. Kijk Lottie — groote flikken — nu zal 't wel gauw over zijn — ga je nu mee, Jacob? Manna en de anderen zullen ook wel verlangen om van tante Line te hooren.”

„Vader,” riep Lottie in den loop van den avond.

Meneer Voorthuijs kwam aanloopen uit de andere kamer en boog zich bezorgd over de canapé. — „Ik 'loof,” kwam er langzaam en aangedrukt — „ik 'lóóf, dat 't d'r zijn die helpen — daarstraks deed m'n eene beentje pijn en toen 't andere en toen heb ik 'n flik genomen en toen was 't over.”

„Zoo,” zei meneer Voorthuijs met denzelfden ernst, al kostte de ernst hem moeite, „dan nam 'k er maar gauw nòg een, als 'k jou was.”

Lottie hapte — graag — greep dan weer in 't doosje, rommelde 'n beetje om en gaf er twee in Vaders hand. „Die zijn voor tante Lien.”

„Nee — die moet jij nu maar opeten,” zei meneer Voort-huijs, — „tante Lien is nog te ziek — die heeft nu geen trek in flikjes.”

't Kleine gezichtje betrok — ze had niet gedacht dat iemand zóó ziek kon zijn.

Naar bed gebracht sprak ze moeder, zooals alle avond, haar gebedje na — ook nog wat moeder er nu aan toevoegde:

„Wil u geven”

„Wil u kée-ve,”
klonk 't uit 't kleine mondje.

„Dat tante Line gauw beter wordt.”

„Dat tante Lien gauw béete wordt
en-dat-ze-gauw-weer-
'n-z'oot-flik-lust,”
haalde haastig het fijne stemmetje hoog uit

Dokter Ten Hage bracht 's avonds even gunstig bericht mee. — Alles ging goed — een prettige, vroolijke

kamer had zijn zuster — ze voelde zich al genoeg thuis om hem gemoedigd te kunnen zien weggaan.

Hij had afgesproken dat Hans 's morgens vroeg, op de fiets, zou gaan hooren of de nacht rustig was geweest.

Vol moed kwam Hans terug. De zuster had gezegd, tante had bijna den geheelen nacht geslapen. En 's middags zou ze even moeder of tante Truus mogen zien, — ze moesten zelf maar uitmaken wie 't zijn zou.

Erik wou met geweld mee.

„Waarom nou niet,” zeurde hij, „Hans is vanmorgen'ook al geweest.”

„Vooreerst is Hans zooveel ouder en zoo druk niet als jij,” vond mevrouw Wenzel, „maar dan nóg — Hans is wel aan 't Huis geweest, maar niet bij tante. Als je nu niet dwingt, dan misschien de volgende week. Weet je wat — ga jij nu in dien tusschentijd eens flink met je prikkarten d'r op uit — als tante dan terugkomt dan kun je haar misschien verrassen, dat je busje vol is.”

„Boewte ook prikken voor de heiningen van tante Wien,” zei Leo, die er bij stond.

„Hierzoo, kom maar — dan moet je in dit hokje prikken,” zei Erik en gaf hem de speld — „zoo — waar is nou je cent?”

„Héb niet cent,” betuigde Broer in alle oprechtheid.

VIII.

LEO IS WEG.

Tante Line bleef geregeld vooruitgaan — de dagen werden al geteld tegen dat ze weer thuishkomen zou.

Alle dagen kreeg ze bezoek — de broers en zusters gingen om beurten.

Hans was er ook al eens geweest, met Erik.

Maar ze hadden toch nog heel stil moeten zijn en maar even mogen blijven.

„Manna, 't spijt me wel voor je — maar van morgen kun je niet met Erik mee,” kreeg Manna op een morgen te hooren. „Hij moet nu maar eens alleen er op uit. — Tante Bets gaat vroeg naar tante Line vandaag en dan zou Lottie hier wezen — maar ik moet met Lena de wasch rekken — ik kan jou heusch niet missen.”

Manna keek of 't haar niet meeviel. Maar ze klaarde weer op. — „Laat ik dan met de kleintjes naar 't strand gaan, moeder, en de schopjes meenemen — dan kunnen ze scheppen. En ik ga in een zandkuil d'r bij zitten met 'n boek.”

„Naar 't strand gaan, daar heb ik niet tegen — maar geen boek mee,” besliste moeder — „als jij eenmaal zit te lezen, dan hoor of zie je niks meer om je heen.”

„Geen haakwerk ook?” pruttelde Manna tegen.

„Nu — 'n haakwerkje dat kan nog. Maar goed op de kleintjes letten, hoor — laat ze niet te dicht bij 't water spelen. Om Herman vindt niet goed dat ze zoo'n heelen

morgen met hun voetjes in 't zeewater staan. — En de schoentjes moeten ze aanhouden.”

Halverwegen het mulle zand kwamen ze Hans tegen. „Gaan ze scheppen?” vroeg hij; „komt goed — ik wou je net komen halen. Ik heb zoo'n prachtig verhaal hier — dan gaan wij samen zitten lezen.”

„Laat 's even kijken,” zuchtte Manna verlangend — „of nee — laat 't me maar niet zien ook. — Ik mag niet lezen van moeder — ik moet op de kleintjes letten.”

„Welnou — daar hoef je toch niet pal op te staren,” lachte Hans haar uit.

„Nee — maar moeder is bang dat 'k ze vergeet, als 'k een boek heb — ik ga met mijn haakwerk in 'n kuil zitten — dan heb ik ze aldoor in 't oog.”

„En in 'n strandstoel niet, zeker?” Hans vischte uit zijn zijzak een dubbeltje op. „In 'n kuil krijg je me niet,” zei hij, „ik neem 'n stoel en daar gaan we samen in — makkelijk — want jij bent niet meer dan 'n streep — en dan gaan we gezellig zitten lezen.”

„Nee — ik doe 't tòch niet,” hield Manna vol, „ik wou zelf ook een boek meenemen, maar moeder wou 't niet hebben — en nou doe ik 't niet ook.”

„Nou-maar, dat was niet eender — nou zijn we met z'n tweeën om naar ze te kijken. En ik zie best kans om ze aan 't werk te zetten, dat ze in geen uur naar jou omkijken. — Hier Broer, nou moet jullie een gracht graven, zóó breed — en zóó ver.” — Hij trok met een schopje twee lange strepen — „en dan twee kleine slootjes naar de zee toe — kijk zie je — zóó — tusschen die strepen — en als 't dan hoogwater wordt, dan loopt jullie gracht heelemaal vol. — Nou Manna — kom nou. Wij gaan in dien stoel en dan zal ik bij elk blad dat we omslaan je aanstooten — dan kijk je vanzelf op.”

In 't eerst ging het best. Hans hield het boek op z'n knie en Manna — met haar hand op Hans z'n schouder geleund, keek bij hem in.

Lottie en Broer dribbelden heen en weer, gewichtig-druk met hun breede gracht.

Bij 't eerste omslaan had Manna opgekeken — bij 't tweede ook. — Ze had er zelf niet goed vrede bij — bij dat lezen.

Maar tegen Hans kon ze nooit op — ook niet al voelde ze dat 't moest. En dan — 't boek zag er toch zoo prachtig uit — zulke gezellige, korte regeltjes. —

Bij 't derde omslaan moest Hans haar al aanstooten. Een

blad of tien verder dacht hij er nog om — maar dan werd er al eens twee keer omgeslagen zonder opzien. Toen schokte ze even op — ze was zelf verschrikt dat ze 't vergeten had — maar de kleintjes werkten nog rustig door.... 't Verhaal werd spannender....

„Kijk 's,” riep Lottie — maar ze kreeg geen gehoor.

„Hans — kom nou kijken,” zeurde Broer en trok hem aan zijn mouw — maar met een ongeduldig gepreveld: „toe jò, — schiet-op,” schudde Hans hem af. — Manna had niet eens wat gemerkt. —

De klok luidde twaalf — zwaar galmde 't wijd-uit over 't strand — maar ze hoorden niets.

„Zóó — is dat op de kinderen passen,” klonk het op eens streng, vlak voor hen.

Manna stooft op uit den stoel — en stond voor oom Herman — verwezen —.

Stroef volgde er: „Moeder zei, je was met de kleintjes naar 't strand, Manna — maar ik zie geen Leo en ik zie geen Lottie.”

Verslagen — suf van 't ingespannen lezen, keek Manna om zich heen — tusschen de stoelen — 't strand af — maar neen, de kleintjes waren niet te zien. — Enkel de schopjes lagen er.

„Jij gaat linksaf tusschen de stoelen zoeken, Hans, Manna gaat rechtsaf en ik ga 't dorp in,” beschikte oom Herman.

Als hondjes-in-ongenade dropen ze af — alle-twee. Manna keek in iederen stoel — zocht in alle richtingen er tusschen door — vroeg aan de badvrouw — aan de badknechts — niemand had de kinderen gezien.

Gejaagd rende ze weer terug en vond Hans, die ook vergeefs overal gezocht had.

„Als ze maar niet naar de sluzen zijn gegaan,” zuchtte Manna. „Broer wil altijd op die leien scharrelen.”

„Hoe kom je d'r an — zoo'n eind ver zullen ze nooit alleen gegaan zijn,” troostte Hans. — Maar hij ging toch mee dien kant uit.

„Zie je nou wel,” beweerde hij onderweg, „hier zijn ze niet geweest — anders zou je wel kleine voetstappen vinden.”

„Nou-ja — ze kunnen net zoo goed in 't mulle hebben geloopt! — Daar heb je 't al, daar stáán kleine voetjes — daar — en dáár,” bukte ze en wees met haar vinger — „precies tot aan de leien toe — áltijd wil ie op die leisteenen klauteren en als ie nou uitgeglee-ën is”

„Och, kom,” suste Hans, maar inwendig trilde hem alles, „je windt je gewoon op voor niks. — Daar hebben kinderen met bloote voeten geloopt — kijk maar — je ziet precies de indrukse van den grooten teen — zie je 't?”

„'t Is niet —” snikte Manna. „Broertje heeft 'n stukje vóór op de zool van z'n schoentje en dát zie je daar — duidelijk. Ze zijn de leien opgegaan en in 't water gevallen! — Ik ga vader halen — ik weet geen raad meer” En in wilde haast draafde ze terug.

Hans haar na

Aan 't begin van de dorpsstraat kwam oom Herman ze weer tegen. — Ijs-kil keek de dokter ze aan — maar ziende hoe ontdaan Manna was, ontdooide hij een beetje en zei kortaf: „Ze zijn terecht.”

Manna had hem wel willen aan-vliegen.

„Ja — maar 't had droevig genoeg kunnen afloopen,” voegde hij er ernstig aan toe, „Antje Westerveld heeft ze gevonden.

Ze liep met Babs en Puck in de tram-straat en daar zag ze 'n eind verder Broer en Lottie loopen, heel genoeglijk.

Gelijk kwam de tram aan en ze besloeg van schrik, toen ze zag dat Broer den los-er-bij-bengelenden afsluitriem van 't balcon greep en als een groote jongen achter den wagen meedraafde.

Vlak bij haar — even voor dat de tram de smalle brug opreed, gleed de riem Leo gelukkig nog geleidelijk door z'n handje — en zoo kon Antje hem met 'n mooi praatje meekrijgen.

Eerst gingen ze Lottie halen, die verbluft op straat was blijven staan en samen heeft zij ze toen thuisgebracht.

Moeder is doodelijk geschrikt, toen Antje haar verhaal

deed — als ik jullie was ging ik maar recht-uit naar huis — moeder is heelemaal van streek."

„Ja, Manna — je mag wel gauw gaan," maande Hans.

Even keek Manna hem aan — in verwijt — en droop dan zielig af, zonder een woord te zeggen.

„Da's ridderlijk, Hans," zei oom Herman, toen ze weg was. „Manna nu alleen voor de ballen te laten zitten."

Hans werd woedend. Wat deed oom Herman nu precies 'tzelfde te zeggen, wat zijn eigen geweten daar ook al wou fluisteren! Maar hij zou wel oppassen, dat hij 't niet aan 't woord liet komen.

„Kan ik 't helpen, dat Manna niet op de kinderen heeft gepast," viel hij ruw uit, „dan had ze maar beter moeten opletten. *Ik ben geen kinderjuffrouw!*"

„Dank u — u is wèl beleefd," zei oom Herman. Hij liet den snauw passeeren — wist wel dat die eigenlijk niet voor hèm bestemd was, maar voor dat geweten, dat maar niet zwijgen wou.

„Zeg — denk je wel, dat Manna ooit achter jouw rug zoo over jou zou spreken, als jij nu praat over haar?" dikte oom 't nog even aan en sloeg een zijstraat in.

Hans ging terug naar 't strand.

Aan een tentje kocht hij een paar gesmeerde krentenbroodjes — hij zou maar liever niet thuis gaan koffiedrinken — moeder was er toch niet. En naar tante Truus gaan en als een kleine jongen brommen krijgen — daar bedankte hij wèl voor. Dat dééd hij niet — oom Herman mocht zeggen wat hij wou . . .

Maar ook de krentenbroodjes raakten op een keer op.

Hij zou maar weer gaan zitten lezen — gek — d'r was nu lang zoo veel niet aan — aan 't verhaal. —

Knorrig stond hij weer op — schopte naar een hond — anders wel 'n strand-vrind van hem — 't beest was kwispelend naar hem toe gekomen — jankend droop 't nu af — keek nog even om — in machteloos protest.

Akelig dier — waarom moest hem dat nu weer aan Manna doen denken. —

Landerig slenterde hij heen en weer en eindelijk maar weer den kant naar de sluizen uit.

Er werd gespuï'd en hij keek altijd graag naar dat werkende water.

't Spuien was gedaan. Langzaam kwam de vloed opzetten en Hans stond daar nog.

Een stuk kurk kwam aandrijven, vlak voor zijn voeten. Hij nam het op — smeeet het zoover mogelijk in zee en bleef er naar staan kijken.

Schommelend, nu op deze, dan op die golf werd het, in haast niet waar-te-nemen vorderen, teruggedragen en eindelijk weer aan land gespoeld — vlak bij de plek waar hij stond.

Wrevelig schopte hij er tegen. — Precies dat zeggen van oom Herman, dat hij ook zoo ver mogelijk weg-gooide en dat toch telkens weer terugkwam.

Hij keek op zijn horloge — halfvijf — hij moest nu maar naar huis gaan. Moeder zou wel weer thuis wezen.

Loom slierde hij den eenen voet langs den anderen door 't mulle zand.

Ja — moeder was thuis — maar ze had dadelijk moeten gaan liggen. Ze was toch al

dood-op uit de stad gekomen en de schrik over 't gebeurde met Lottie had de rest gedaan. — Al harder sprak dat lastige geweten.

„En tante Truus is net blind voor die Manna,” brandde meneer Voorthuijs verder los. „’t Was haar zóó verboden om een boek mee te nemen en om dan met ’n uitgestreken gezicht ’n haakwerk te gaan halen en gelijk stiekem ’t boek in d’r blouse te stoppen!”

„Zij had ’t niet — ik had ’t,” bracht Hans uit — schor — „en ik zal ’t aan tante Truus gaan zeggen ook.”

De deur sloeg achter hem dicht. Half verbluft keek meneer Voorthuijs tegen die deur aan en liep dan naar boven — naar zijn vrouw.

„Zeg, Bets — zou jij dat van Hans verwacht hebben? Daar was hij nu vroeger veel te koppig voor. — Dan wist hij ’t altijd alleen — ’t vrijwillig aan Truus gaan vertellen — ik wist niet wat ’k hoorde!”

„Koppig dat moet je nu niet zeggen,” pleitte mevrouw Voorthuijs. „Misschien viel ’t hem wat moeilijker dan ’n ander. — Maar ik ben toch wát dankbaar dat ’t anders wordt.”

In éenen adem was Hans doorgelopen. — Manna deed hem open — haar heele gezicht geplekt en opgelopen van ’t schreien.

„Heb je èrg gehad?” vroeg hij.

„Neen,” zei ze, „juist niet. Moeder zei enkel maar: „ik dacht dat ik op je aan kon, als je met de kleintjes uit bent, Manna,” — anders niet — ik had nog liever ’n pak slaag gehad dan dat . . .” en weer kwamen de waterlanders.

Hans kneep de lippen op elkaar en ging naar binnen.

„Tante — ’t was Manna’s schuld niet,” begon hij, „ik had ’t boek bij me en ik heb niet opgehouden-tot-dat ze mee inkeek — een heelen tijd wou ze eerst niet.”

„Had jij ’t boek bij je?” vroeg mevrouw Wenzel. „Da’s me een pak van ’t hart, jongen. Ik had Manna zóó verboden om er een mee te nemen en ze wou niet zeggen, hoe ze d’r aan gekomen was.

Ze had wel niet mee moeten inkijken — maar je hebt

geen idee hoe blij ik ben dat je me zelf komt vertellen, hoe 't in elkaar zit.

Ik denk wel, dat 't jullie niet zoo gemakkelijk weer gebeuren zal, hè? — En Manna heeft me beloofd dat ze morgen weer met de kleintjes naar 't strand zal gaan, in plaats van met Erik te gaan collecteeren — en dat ze dan den heelen tijd zelf met ze spelen zal — met Annie en Bella d'r ook bij."

„Dan ga ik morgen ook niet met m'n kaart," riep Erik, in een nobele-aanvechting.

„Kom dan ook naar 't strand, kerel," zei Hans. „Als je een schop meebrengrt dan kom ik ook. Ik heb nog wel een oude tuin-schop thuis — gaan we allemaal samen 'n groot zand-kasteel maken."

Erik was dadelijk bereid. Als Hans hem „kerel" noemde, dan kon hij met hem doen wat hij wou — daarvoor liet Erik zich in elken vorm kneden.

Manna was nog te vol om mee te praten — ze kneep Hans z'n hand maar wat stijver bij 't weggaan. — Dan zou hij toch wel begrijpen dat ze niet boos was, dacht ze.

's Avonds naar haar slaapkamer gaande, hoorde mevrouw Wenzel in Manna's kamertje snikken.

Zij ging naar binnen. „Kun je niet slapen, Manna?" vroeg ze.

„Eerst wel — maar ik heb zoo griezellig gedroomd. En als ik nu mijn oogen dicht doe, dan zie ik telkens weer Leo en Lottie onder de wielen van de tram — en doe ik m'n oogen dan open, dan zie ik zwarte gezichten."

Mevrouw Wenzel schrikte — dat zwarte-gezichten-zien was een oude vijand, die zij gehoopt had dat overwonnen was. — Manna zag ze dan in dichte rijen voor zich — langen-breed-uitgerekte grijs-koppen, kop aan kop — naast en boven en onder elkaar — de afgrijselijkste zwarte tronies.

„Kindje, je hebt je heelemaal overstuur gemaakt," zei ze, „als je nu eens probeerde om er alleen aan te denken hoe goed de Heer geweest is, dat Hij over de kleintjes gewaakt heeft, toen jij ze vergeten hadt?"

„Dat heb ik al geprobeerd,” klaagde Manna, „maar 't helpt niet. Telkens weer moet ik denken dat Broer nu dood had kunnen zijn. O!! — daar valt ie weer!!” — en ze kneep moeder in den arm.

„Dan moet je het nog 's met een versje probeeren,” zei mevrouw Wenzel bedarend. „Wacht — ik zal je eerst nog even instoppen.” Met de eene hand lichtte ze Manna met kussen en al op en sloeg met de andere de deken om haar heen, onder 't kussen — „zoo — en nu doe je je best om niets anders te denken dan dat versje — je kent 't wel:

Jezus geeft vrede,
 Jezus alleen.
 Wilt gij dien hebben?
 Ga naar Hem heen —

„Ben je al naar Hem heen-gegaan, eerdat je slapen ging? — Niet? — Durfde je niet goed? — Wel — dan komen de volgende regels net goed:

Slaat u het harte
 Woelig en naar —
 Jezus kan stillen,
 Vraag het Hem maar . . .

„Nacht Manna,” — en met nog een kus liet mevrouw Wenzel haar alleen.

„Toe, Jacob — ga nog even kijken of ze rustig is,” vroeg ze haar man een half uur later.

„Ze is bepaald gauw ingeslapen, want ze ligt nog precies zoo, als je zegt dat je haar hebt ingestopt, — met de eene hand boven 't dek — en nog een traan half-opgedroogd op haar wang, — maar ze ademt geregeld en rustig . . . Wat nou — zal Leo nou ook beginnen?” mompelde hij, toen een ledikantje kraakte.

In een klein kamertje, dat met een deur in hun slaapkamer uitkwam, sliepen Bella en Leo. 's Nachts stond die deur altijd open.

Weer kraakte 't ledikantje — Leo deed erg onrustig in zijn slaap — maar hij werd toch niet wakker.

Meneer Wenzel schonk een glas water in — zette het op 't nachttafeltje — keek of 't nachtlichtje er wel op stond met de lucifers, als 't soms noodig was — zette nog even z'n ooren wat aan — neen, 't was nu stil geworden in 't andere kamertje.

Gerust blies hij de schemerlamp uit en duwde lekker zijn hoofd in 't kussen — hè — zoo dankbaar dat hij zijn Leo nog had.

Net zou hij indommelen — daar had je 't — Leo werd wakker.

„Mam! vindt u me zoet?”

„Ja Leo,” zei moeder, zoo zacht als ze kon — anders werd Bella ook nog wakker — maar jawel —.

„En vindt u me wief ook?”

„Ja Leo.” — Ze hoopte al dat hij weer insliep. —

„Mam! vindt u me zoe-t?”

„Ja Leo.”

„En vindt u me wief oo-k?”

„Ja Leo — als Broertje stil is.”

Even bleef het stil. Dan

„Mam, vindt u me zoe-oet?”

„Ja, Leo.”

„En vindt u me wief oo-ook?”

„Ja, Leo — maar nu moet Broertje gaan slapen.”

„Ch . . . e!” zuchtte Bella — moe en ongeduldig.

Daar begon 't weer

„Mam, vindt u me zoe-t?”

„Jää Broertje,” zei mevrouw Wenzel slap.

„En vindt u me wief oo-ook?” drensde Broer door.

„Jää — kind — je moeder vindt 'j 'nen engel,” knalde het in 't bed van de zachte Bella en plof — lag Leo's bolletje in 't kussen.

Meneer en mevrouw Wenzel beten in 't laken. Uit het andere kamertje kwam geen kik meer.

IX.

EEN ONVRIJWILLIG BAD.

't Heele troepje was al druk aan 't graven toen Hans op 't strand kwam. Manna had al vroeg Annie en Lottie afgehaald — voordat hij z'n ontbijt-boter'am op had.

Een vreemde jongen deed ook mee. Hij was den vorigen dag in een van de villa's aan den zee-boulevard in pension gekomen en had zich van morgen, met een schop in z'n hand, loopen vervelen, totdat hij Erik en de anderen aan den gang zag.

Eerst even er bij staan kijken — en dan was hij vanzelf gaan meedoen.

Ze hadden al een heelen berg vochtig zand opgegooid — maar 't werd pas goed nu Hans kwam — die kon 't zooveel mooier afmaken.

Manna had ijver genoeg, maar fatsoeneeren dat ging haar niet af — 't wou nooit. —

Hans aan 't plat-slaan en afsteken — 't begon al aardig op een vesting te lijken. — Aan den buitenkant een rand vrijlaten voor een omloop — daar weer aan den buitenkant een randje zand op — met twee vlakke handen — zóó — stijf aangeknepen — nu kon 't voor borstwering dienen. — Daarachter zouden dan straks de soldaten uit Eriks doos opgezet worden en 'n paar kanonnetjes.

Eerst nu maar verder de vesting hooger opwerken. Bella en Annie mochten alvast aan de gracht in-de-rondte beginnen. — De vreemde zou daarvoor de lijnen trekken in een

wijden kring en Broer en Lottie konden mee helpen uitgraven.

Hè — wat werd je daar warm van! — „Eerst 'n slokje melk,” stelde Manna voor. Twee drankjesflesschen vol —

grootte — hadden ze van moeder meegekregen, met voor hun elk een rietje — en twee over, als er soms een rietje kniekte. — „Dan 'hoefden ze niet allemaal met hun mond aan de flesschen te zitten,” vond moeder.

't Kwam goed dat er rietjes over waren — nu kon de vreemde er ook een krijgen.

„Van de oudste af,” vond Manna — „en elk eerlijk 'n achtste part, dan kon 't straks nog ééns rondgaan.”

Hans en Manna tegelijk 't eerst en elk gaf z'n flesch dan door.

„A-bäh,” roept Bella opeens, „kijk Lottie daar 's — die staat te blazen in de flesch, in plaats van drinken.”

Ja — 't was zoo — allemaal borrel-blaasjes in de melkflesch! — Hoe vies — nu moest Lottie maar alles hebben wat er nog in was.

Lottie kwam nooit iets te onpas — had er dadelijk vrede mee. Gemoedelijk lurkte ze de flesch leeg.

't Was prachtig weer en dan vacantie! — Heel jong Westwijk was aan 't strand.

Op eens groote beweging onder de dorpskinderen en een gerekt „een bà-l op! een bà-l op!” klonk van alle kanten.

„Wa 's dat nou?” vroeg de vreemde.

„O — dan is d'r 'n bom in 't zicht,” zei Erik. „Kijk maar naar den toren — zie je niks hangen? Zoo gauw als de torenkijker een haringschuit in 't zicht krijgt, hangt ie zoo'n bal uit. Misschien komen d'r straks nog wel een paar bij te hangen. Zooveel ballen als ie uithangt, zooveel schuiten komen d'r aan.”

„Maar wat geven die jongens daar dan om?”

„Nou — hou je dan stil — zal je hooren. — Als de torenwachter straks in de gaten krijgt, welke schippers 'r aankomen — aan de vaantjes kan ie dat zien, met z'n verre-kijker — dan komt ie naar beneden, om 't te gaan zeggen aan de reeders voor wie ze varen en als ie dan onder aan de trap is, dan staan d'r al 'n heele bende jongens 'm op te wachten, om te vragen wie of 'r thuishomen — en dan zij af — naar de vrouwen — wie d'r 't eerste is.”

„Nou ja — maar wat kan hùn dat dan toch schelen?” hield de vreemde vol.

„Wel jongen — natuurlijk om centen, snap je dat niet? — Als zoo'n jongen komt zeggen: „Vrouw, je man komt thuis,” dan weet ze immers meteen, dat nou tegelijk de moppen binnenkomen, en dan vallen 'r allicht 'n paar centen af voor de boodschap. — En dan klee-en de vrouwen zich aan, — met dertien rokken en 'n schoone muts en as 't hoog-water is gaan ze naar 't strand — d'r man afhalen.”

„En de snoepwinkels doen van al die centen vandaag beste zaken,” lachte Manna.

„Toe kerel,” viel Hans haar in de rede, „haal jij gauw je busje — dan zullen wij vandaag 's zien de snoepwinkels 'n vlieg af te vangen. Bij de vrouwen van de schippers zit 't d'r natuurlijk 't meest an — veel meer dan bij 't volk — daar gaan wij dan naar toe. 't Is maar even, Manna — we komen straks weer terug,” en ze holden al door 't mulle zand.

In 't dorp krioelde 't al van kinderen. Uit alle straatjes en steegjes kwamen klompen aan-klopperen — één klekte er tusschen met een blikje-over-de-kap — en: „drie bal-len!! drie ballen!!” was 't overal.

De jongens bij den toren keken schuin naar de twee, maar voor langen Hans Banks, of, zooals hij in Westwijk algemeen genoemd werd „Hans Voorthuijs”, durfden ze niet goed anders dan op-zij-gaan, en Erik glipte vlak achter hem aan.

„Wie komen er, Monnee?” vroeg hij, zoodra de toren-deur opening.

„Hijmen van der Zwan, Geurt Hennevanger en Krines van der Wink, meneer,” en Monnee tikte aan z'n pet.

„Dank je, Monnee,” — en weg waren ze.

Drie kwartier later zag Manna ze weer aankomen, met Sjouk de Kok, dien ze waren tegengekomen.

„Bij alle drie 'n dubbeltje,” zei Erik, „maar hij is nog beter af,” en hij wees op Sjouk, „hij is naar 't kantoor {van de reederij gegaan.”

„Ik wel,” zei Sjouk, „ik ben gauw naar meneer Gambier geloopt en ik zeg „meneer — krijg 'k voor elke bom, die vandaag van u binnenkomt, 'n kwartje?” Nou en toen prikte die twee keer — Hennevanger vaart voor 'n ander kantoor. — Zeg — wat 'n echt fort zijn jullie an 't maken — eenig met die soldaatjes!”

„Ja,” zei Hans, „da's 't slot Lillo. Doe je mee? 't Is nog niet heelemaal klaar.”

Veel te gauw ging de tijd om. — De vreemde was even weg om z'n vlag te halen, die van 't fort moest waaien, — toen de klok al twaalf luidde — boter'amentijd.

„Weet je wat we doen moesten — la'en we van middag weerkomen,” opperde Sjouk, „dan breng ik dat groote kanon van me mee — dat planten we dan boven op en dan zetten we wat soldaten 'n end verder in 't zand — dáár — en dan gaan we echt van 't fort af op ze schieten.”

„Ja-já-já,” haalde Erik uit en hupte met z'n handen op z'n kromme-knieën een drie-sprong — „of neen — m'n schip, dát breng ik mee en dan schieten we dáárop — dan is dit 't nieuwe fort bij Vlissingen en daar komt dan de vijand op-an!”

Hans stond net even met den rug naar hen toe — het zand uit z'n schoenen te schudden.

„Ja — 'k zåg ie . . .,” weerde Sjouk af met een opzij-knik naar Erik. „M'n mooie kogeltjes in zee schieten — — echte looien kogeltjes!”

„Ik heb nog ouwe houten kralen,” bemiddelde Manna, „heel-zware — misschien kon' jullie daarmee schieten.”

„Hout!” minachtte Sjouk, „daar kun je niet eens 'n deuk mee in z'n schip krijgen — laat staan 'n gat! — As je schiet, dan moet je 't schip in den grond boren ook!”

„Zóó,” vinnigde Erik, „jouw rotte kogeltjes, die heb je d'r niet voor over — maar mijn schip, dat mag d'r an voor jouw part — jongen — kijk dan toch waar je je trappers neerdouwt,” brandde hij nu los tegen Sjouk, die zonder erg achteruit-gestapt was, midden in de doos met nog 'n paar soldaatjes — en als aanloop even in-z'n'knieën-doorzakkend, botste hij schuin-op tegen Sjouk en zou hem uit 't evenwicht gehad hebben, als Sjouk niet een arm had uitgeslagen en gegrepen in 't eerste 't beste — toevallig Erik z'n haar.

Een oogenblik was 't alleen aan de kleur van de pakken te zien welke armen en beenen bij elkaar hoorden — tegen 't slot Lillo werd getrapt — langs de balustraden en kanteelen werd heengeschoven — even elkaar bij de schouders op

arms-lengte gehouden — dan kreeg Sjouk de overhand — drong Erik langs 't afloopende strand achteruit — en juist toen Hans, gauw in zijn schoenen gegleden, nog met loshangende veters kwam aanloopen, onder een gebiedend: „Niet vechten, asjeblijft!” — had Sjouk zijn voet om Erik's been geslagen en daar lag Erik al op z'n rug — rijkelijk ingevocht door een overtoppelende golf, die ver over 't strand uitvloeide.

Hans greep Sjouk in z'n kraag — Erik zou vanzelf wel volgen — en bracht hem naar 't fort.

„Kijk-nou — wat jullie gedaan hebt — de helft van de schietgaten heb' jullie vernield — de soldaten in 't zand getrapt en de gracht lijkt nergens meer naar — en nou heb' jullie nog liggen vechten om niemendal, want van middag is 't hoog water en dan zou d'r van van-af-'t-fort-schieten toch niks meer hebben kunnen in-komen.”

„Nou — ja,” pruttelde Sjouk en keek rouw-moedig het verdouwelde fort aan, „om drie ure begint 't pas — 'n poosje hadden we nog best lekker kunnen spelen, als we gauw onze boter'ammen opgegeten hadden — juist leuk als de vloed opkwam en dan met 'n groote vloot papieren schuitjes — of ouwe notedoppen — die hebben we d'r nog zooveel thuis — en die waren dan op de kust geslagen en dan hadden we den vijand z'n heele vloot vernield! — Kunnen we 't nog niet weer opbouwen, Hans?” —

„Jawèl — ik zou je. — Ik hier den heelen morgen fortten bouwen, voor jullie om fijn-te-trappen en dan ik dadelijk maar weer overdoen! Om te beginnen heb je nou alvast den vijand z'n katoenen pak vernield — hij had 'r nog de heele week mee-toe ontmoeten. — En nou gaan we gauw naar huis, — de vijand moet drogen. Eerst even de soldaatjes uitgraven en dan ingerukt — marsch!”

Toen de vreemde jongen terugkwam met z'n vlag, vond hij niets meer dan een half-weggetrapte vesting.

„Oók 'n zoodje flauwe nummers!” foeterde hij.

X.

SNIJBOONEN SNIJDEN.

Tante Line was weer thuis.

De jongens hadden van haar thuiskomen graag een pretje willen maken — met een eerepoort in de gang en alles wat jongens maar bedenken kunnen — maar 't mocht niet van oom Herman. — Tante moest eerst nog heel wat aansterken.

Met die heerlijke zonnige dagen lag ze maar veel in de hangmat, onder den noteboom.

Niet allemaal-tegelijk mocht ze haar „lijfwatch“, zooals dokter Ten Hage 't noemde, bij zich hebben — af en toe een — of 'n paar — dat ging wel.

En òf ze kwamen. — Oom Herman plaagde ze, dat Katrien opslag had gevraagd, omdat ze tegenwoordig zoo druk naar de bel moest loopen, voor al dat in-en-uit-draaien van de kinderen.

Manna kwam nog 't meest.

„Is tante Lien al buiten?“ vroeg ze, op een dag dat ze dadelijk na de koffie kwam aanstuiven.

„Ja,“ zei Katrien, „maar de juffrouw hangt niet meer in den noteboom . . .“ verbluft bleef ze steken — snapte niet waarom Manna zoo lachte.

„Wel — waar dan?“

„De juffrouw zit achter in den tuin — heelemaal achterin — je moet zelf maar gaan zoeken.“

„k Vind 't goed, Katrien — maar geef me dan ook 'n

stoel mee — ik zie nergens 'n tuinstoel staan," — en Manna speurde van-af den drempel van de achterdeur den tuin af.

„Hoeft niet — ga maar zoeken . . .” deed Katrien geheimzinnig.

„Zeg, wat doe je flauw,” snibde Manna aangebrand en liep den tuin in, 't begonia-park om — langs de hooge dahlia's — langs de leiboomen en dan de rij tomaten — „tante Lien, waar hebt u je toch verstopt?” riep ze al — dan sloeg ze bij de groep hooge conifeeren rechtsaf en bleef pafstaan . . .

„Neen — maar tante, wat 'n éénig zitje — *dól* gewoon” — op een holletje was ze er bij — 't heele pad af. — „Is 't uit den grond opgeschoten, of hebben de aardmannetjes dat vannacht gedaan? — Hoe kan dat zoo in-ééns kant en klaar voor m'n oogen staan — geen van allen hebben we d'r wat van gemerkt!”

„Wel-neen — ik heb wel opgepast dat ik jullie vlak-bij m'n hangmat hield. — Oom Herman vond 't hier zoo'n leuk plekje — je kijkt van hier-uit zoo gezellig den tuin in en daar dien-kant-heen ook — over 't plein naar de kerk — 't is net of de toren als 'n vertrouwd vrind staat wacht te houden.”

„En nou heeft oom Herman d'r zoo'n lekker zitje laten pooten! — Zoo knus-warm, die dikke rietmatten — en dat licht-groene latwerk doet zoo vroolijk tegen 't dof oud-goud van 't riet — ik wist niet wat me overkwam, toen 'k u daar ineens achter die theetafel te kijk kreeg — net 'n plaatje,” — ze keek om zich heen — „de luierstoele en uw mooie, antieke thee-emmer en — o! tante Lien, een gerood-aarden ketel! — daar bent u ook nooit eerlijk aangekomen,” lachte Manna.

„En òf ik — gevonden bij 'n oud vrouwtje en voor goed-geld van haar gekocht — je kent m'n zwak voor gerood-aard goed.”

„Hij stáát mooi op den thee-emmer,” gaf Manna toe,

„maar wat 'r nou hier heelemaal niet bijkomt, da's die grijs-emmer, daar naast u.”

„Kind — ik moet toch af-en-toe m'n bak kunnen leegen”

„Och ja — daar in dien hoek staat de emmer met boonen ook. — Kunt u dat nou al doen? — Wordt u niet moe van dat recht-op zitten snij-en? — Toe — laat ik 't maar voor u doen.”

„Wel-neen — ik doe 't langzaam aan, dan gaat 't wel. — Ik kan toch niet wachten met inmaken, totdat alles op is — nu 't groeit moeten we 't waarnemen.”

„Dan moet 'k toch meehelpen — ik zal even bij moeder 't snijboonenmesje halen. In 'n wip ben ik terug.”

„Zoover 'hoef je niet eens te gaan — vraag maar aan Katrien — we hebben er nog een. — Breng gelijk ook een schaal voor je mee. Als je terugkomt krijg je 'n kopje thee.”

„Neen — laat u mij dat nou eerst inschenken Zoo — nou haal ik even 't mesje,” zei Manna.

„Hè,” zuchtte ze een half uur later en duwde zich met de schaal op-schoot nog wat makkelijker in den linnen klapstoel, „hier zou je voor je plezier snijboonen zitten inmaken. — Die stoel zit zoo lekker — ik kom d'r den heelen middag niet meer uit.”

„Zul je toch wel moeten,” lachte tante Line, „m'n boonen-emmer raakt leeg. Als je die nou even naar Katrien brengt, zorgt zij dat ie weer vol terugkomt en dan kan ze tegelijk den emmer met gesnee-en boonen meenemen om te leëgen — vraag of ze ook nog wat kokend water heeft — hier — dien ketel kun je er wel bij dragen. — Oom Herman komt straks ook 'n kopje halen”

„Zou u nou niet eerst 's wat achterover gaan liggen rusten, tante Line,” stelde Manna voor, toen ze er weer breed-vóór zaten — „ik snij wel voor ons tweeën.”

„Dat zit nog,” vond tante Line, „ik zou meer zeggen, dat jij hakt voor ons tweeën — je moet meer schuin in-de-lengte

snij-en — zoo —. Ik hou m'n hart vast dat je anders je vingers nog aan schijfjes snijdt."

"Heb' jullie alles al voor me opgedronken?" — Van achter de conifeeren kwam oom Herman in 't zicht — „of is er nog een kopje voor me overgebleven?"

"Nog 'n sloot, oom. Tante Lien heeft 'r nog 'n extra schepje voor u op gedaan — *ik* mag theeschenken van tante."

"Maar ik géén sloot melk, hoor — denk 'r om. — Zeg Line, zou je nog niet wat harder kunnen snij-en? — ik ben bang, dat je anders niet moe genoeg wordt."

"Heb ik ook al gezegd, oom Herman, maar 't helpt niemendal."

"Goed praten heb' jullie — maar als 't winter wordt, doe jij 't toch ook niet graag zonder groente, Herman," weerde tante Line af. „En ik kan toch niet aldoor blijven niets-doen."

"Daar is 't ook nog lang niet aan toe," zei Manna. „U zult nog heel wat busjes te plakken krijgen — de meisjes uit de tweede klasse willen allemaal meedoen."

"Waarom blijf je niet liever in je eigen klasse," vroeg oom Herman, „och, 't is waar ook," vulde hijzelf al aan — „je bent overgegaan — groot klinkt dat, hè? — de meisjes uit de tweede klasse. — Geen wonder dat je 't je eigen graag hoort zeggen . . ."

Manna moest zelf lachen.

„Zes zijn er," praatte ze door, „want Meta Selms en Stien van Leuveren zijn blijven zitten. En vier van de meisjes hebben ook nog weer kennisjes, die een kaart willen hebben. En o — tante Lien — zoo leuk — we hebben zoo'n éénig — auw!!" Ze vloog op uit haar stoel met haar hand de hoogte in — 't bloed druppelde van haar afhangenden vinger op den grond.

„Daar hèb je 't nou al!" riep tante Lien — en tegelijk oom Herman: „zoo'n éénigen — knauw! — als *ik* niet

gauw had toe-gegrepen en je schaal gepakt, dan was die ook geknauwd geweest," en hij vischte een handje bloedbedruppelde snijboon-sliertjes uit de schaal op.

„Lien — nou krijgen we snijboonen met pekelvleesch van-de-winter."

„Neen — met versche bout," zei tante Line, „die boonen worden straks gewèld — ze zijn voor de flesschen."

„Komt net goed, tante Lien — da's versterkend voor u," wou Manna druk-en-leuk-doen — maar 't ging wat zuur — 't deed meer pijn dan ze wel weten wou.

„Laat 's kijken," drong tante Lien. — Maar Manna trok haar hand weg.

„Toe, Herman, kijk jij 'r even naar — zou je d'r niet wat omleggen?"

„O, kom — ze heeft bloed genoeg — ze kan best wat missen," vond dokter Ten Hage en greep dan toch Manna bij den anderen arm — „kom maar mee, dan zwachtelen we den heelen arm in — mag je met je hand in 'n draagband naar huis — ik moet tòch naar binnen om nog wat medicijnen klaar te maken — kom."

„Kan 't niet enkel met wat afwasschen?" vroeg Manna — ze zat nooit graag zoo dicht bij dat kastje met al die glimmende tangen en scharen en zooveel prik-en-snij-dingen — 't kijkt je allemaal zoo vinnigknijperig aan, vond ze altijd.

„Ik zal zelf m'n vinger wel onder 't kraantje houden" — en weer gaf ze een rukje aan den pols, dien oom Herman net gegrepen had.

„Kind dan!! — Je spat me de druppels in 't gezicht — daar — nou moet 'k voor dat frut-kerfje nog 'n schoon boord omdoen — wees toch zoo flauw niet, ik wasch 't niet eens uit — kijk maar — dat gaasje met Peru-balsem d'r op — zoo — 'n plukje watten om aan te drukken — hier — hou even vast, dat 'k nog een gaasje krijg . . ."

„Hè neen — geen jodoform, da's zoo'n ellendige lucht....” sporrelde Manna tegen — „dan kan 'k niet eten.”

„Och jij! — Wat 'n lutjes zijn die meisjes-van-de tweede-klasse — 'n heel fijn sproei-tje gaat 'r op, hoor — pfff — zoo — hou nog even vast....”

Met een wit-omwikkelden voorvinger kwam Manna in 't zitje terug.

„Nu jij niet meer snij-en, hoor,” besliste tante Line, „anders ruiken al m'n boonen naar jodoform — hier — neem maar eerst 'n kegeltje voor den schrik. — Neen — niet 't zilverpapier op den grond gooien — geef maar hier, dat bewaar ik ook al voor de zending. 't Brengt nog aardig wat op als je goed wat bij elkaar hebt.”

„Nou — babbel nou maar verder,” zei ze, toen Manna de chocolade op had. „Wat had je voor eenigs?”

„O — ik wou net gaan vertellen dat we zoo'n leuk plannetje hebben bedacht.” — Manna slikte 't laatste chocola-smaakje weg — veegde met haar zakdoek langs haar mond en rolde hem even tusschen haar handen heen en weer — den witten vinger in de hoogte. — — „Gisteren, bij Mien Sanders, hebben we 't heelemaal in-elkaar-gepraat. — We gaan 'n courant uitgeven. — Eens in de maand zal ie verschijnen en ieder op z'n beurt moeten we voor 'n stukje zorgen. — Mien wordt redactrice — die zal de beurten van inzenden regelen en ons d'r aan herinneren. — En dan gaan we onder al onze kennissen abonné's opbedelen — vijftig cents per jaar wordt 't abonnement — en wat d'r dan van dat geld overschiet, dat krijgt u voor de Humboldts-baai.”

„Ik zal m'n portemonnaie maar vast openzetten,” plaagde tante Line. „Als de onkosten er af zijn — reken enkel 't drukloon maar — dan zal 'r wel heel wat voor de Humboldts-baai overblijven.”

„Dat denkt u maar! — drukloon gaat 'r niet eens af.

Kees Sanders heeft 'n hectograaf en die mogen we gebruiken, zegt ie. Om de beurt schrijven we er een paar en dan hectografeeren we de exemplaren."

„Heerlijk voor wie de laatste afdruksels krijgt — die kan dan 'n paar jaar vroeger brillen. — En onder welken naam zal jullie krant verschijnen?"

„„De gyms" wordt 't."

„En advertenties — heb' jullie daar ook over gedacht?"

„Natuurlijk — we hopen op géén-beetje. Een dubbeltje kosten ze. — Dus als oom Herman 's uitgaat en hij komt weer terug, dan verwachten we 'n advertentie:

Dr. Ten Hage is weer te consulteeren.

Ik ga 't oom dadelijk vragen — 'k moet toch weg — Dä-ag!" —

XI.

„ZWIEBEL ME HONDJE.’

Bella's school was alweer begonnen. Zij had maar drie weken vacantie gehad.

Annie was ook de wereld ingegaan. Ze was haar loopbaan begonnen in de hoogste klasse van de bewaarschool, — daar zou ze alvast wat stilzitten leeren, tegen dat ze met November ook naar Bella's school moest.

Erik was dag-leerling op 't instituut, even buiten 't dorp — schuin tegenover de kerk.

Tegen 't eind van Augustus begonnen daar de lessen weer.

Heel wat gemopper had dat al gekost, dat zijn school nu begon juist acht dagen voor zijn verjaardag.

En dan Manna en Hans — die hadden nog een volle week langer — neen — véél meer dan 'n week!

„Kom,” troostte mevrouw Wenzel, „wees maar blij dat je op Woensdag jarig bent — dan heb je toch den heelen middag — Ik beloof je dat we vroeg eten en als je dan gauw je huiswerk maakt, dan ben je al-lang klaar eerdad de visite begint.”

Sjouk zou komen en nog een paar jongens. Annie natuurlijk en Lottie ook. — Broer en Erik waren op denzelfden dag jarig.

Leo glom en glansde den heelen dag — hij had een volledige huzaren-uniform gekregen, sleepsabel en al!

Erik had voor zijn elfden verjaardag een zilveren horloge gekregen. Hij was ook in zijn schik, maar toch . . .

Vader en moeder hadden gedacht dat hij wel uit zijn vel zou gesprongen zijn, maar neen — daar voelden ze zich een beetje blauw afkomen.

De visite was in vollen gang....

Oom Herman en tante Line waren gekomen. Al de jongens waren jaloersch van wat zij Erik hadden meegebracht — een jong hondje, witte terrier, met zwartbruine plekken om z'n oogen en ook eentje schuin boven z'n staartje — 't leelijke, lange terrier-staartje, dat heelemaal uitgegroeid was. Oom Herman wou geen verminkte honden zien.

„Kijk — wat 'n leuke rose vlekjes an z'n bek,” zei Sjouk.

„En wat 'n lief kopje,” prees 'n ander — „Wèl jammer van dien langen staart — kijk-t-ie d'r nou mee draaien — je moest d'r 'n eierkloppertje aan kunnen binden — Fox — Foxie — pfp — pfp — maar die staart is toch te lang.” —

„Welnou — wees dan blij dat 't jouw staart niet is,” beet Erik van zich af. — „En 'k noem 'm geen-ééns Fox.”

„Hoe noem je 'm dan?” drong Guus Sanders. „Boppie, zeg, — da's 'n mooie naam.”

„Boppie... jij bent Boppie,” minachtte Erik.

„Je hoeft 'm nog niet dadelijk te roepen,” vond oom Herman, „denk 'r nog maar eerst 's goed over. — Hier Leo — ouwe jongen, nou jij — tante Lien heeft voor jou ook wat.”

Leo kwam aandribbelen — keek verheerlijkt in een doos met vormen om gipsafgietseltjes te maken. De glimmende lijst-randjes lagen er ook in — met ringetjes er aan.

Hij scharrelde met z'n vingertjes tusschen al die glimmerij. — „Waar is dat voor?” vroeg hij.

„Dat zul je zien,” zei oom Herman, „we gaan d'r dadelijk een maken — hier — de Koningin 't eerst.”

De heele kindervisite stond er om heen.

„Wat ècht,” zei Sjouk en greep een langwerpige blikringetje op — „meneer Ten Hage, waar zijn die vier puntige uitsteekseltjes voor?”

„Wel — anders zou de Koningin immers uit de lijst vallen — kijk hier — die buig je naar achter om — zóó — nu kan je gelijk 't medaillon ophangen.”

Broer gaf een zucht — „nòg een,” vroeg hij.

„Nou 't prinsesje nog? — Goed jongen — daar komt ze.”

„Nou die.” Leo wees op Bismarck.

„Hè neen — nou niet meer . . .” Erik en Jan Lamers hadden er al genoeg van.

Maar Broer liet 't er niet zoo gauw bij zitten.

„Toe dan maar,” gaf oom Herman toe, „enkel die dan nog.”

Bismarck kwam in z'n lijst — maar met 'n bruin plekje aan z'n oor.

„Zeker 'n infectie,” lachte meneer Wenzel.

„Wat 'n rommel van die dingen,” bazelde Guus, „wat heeft ie d'r an zooveel — hij kan d'r z'n kamer wel mee behangen.”

Leo z'n lip zakte. — Net had hij er zich zoo-breed-vóór voelen zitten en daar veegde Guus zoo-maar de-heele-glim er af.

„Je hoeft ze immers niet allemaal voor je eigen te maken, Broer,” monterde Manna hem weer op. „Weet je, wat je doet — je moet ze heel — héél mooi afmaken — ik zal je wel helpen — en dan verkoop je ze voor vijf centen 't stuk en die doe je dan in 't busje van tante Lien — in 't busje voor de heidenen — Doen?”

Bij Leo kwam de zon weer door — hij stak zijn hand al uit naar de medaillons.

„Neen, deze niet,” zei Manna, „die hou je zelf. — Deze

koningin en 't prinsesje moet je niet wegdoen — wacht — Bismarck, — daar kun je wel mee beginnen — die moet tóch met z'n bruine oor noodig naar den dokter."

„Kom maar hier, kleine-man." Oom Herman haalde zijn beurs al uit, „da's 'n bijzonder mooi geval, hoor — die wil ik wel koopen. Daar — 'n kwartje — omdat 't de eerste is."

„Tante L-ien — 'n héé-l kwartje," haalde Leo uit — hij was bezig erg z'n best te doen op zijn l's — „heb u nou a-l in-ééne hee-lemmaaw genoeg voor aw de heiningen?"

„Nou — voor allemaal niet — maar 't is toch vreeselijk veel dat je me brengt — dank je wel, Leo."

„Kom — laten we nou 'n spelletje gaan doen," hield Jan Lamers aan.

„Nee — eerst nog den hond 'n naam geven," vond Sjouk, „ik noemde 'm Terrie, as 't mijn hond was."

„Maar 't is nou jouw hond niet," deed Erik groot, „'n heel ongewonen naam moet ie hebben — zooals geen-een hond heet."

„Dan mag je 'm wel zwiebel noemen," zei tante Line lachend. „Truus, weet je nog wel van dien keer, toen je voor oude juffrouw Melder „Sweet Bell Mahone" had gezongen en dat ze, toen 't uit was, zei, dat ze d'r niets anders van verstaan had dan „Zwiebel me hondje"?"

Mevrouw Wenzel lachte mee. „Ik was 't heel vergeten," zei ze.

„Zeg, Erik, je moet 'm Poot noemen — zóó heet geen-ééne hond," riep Guus Sanders er tusschen.

„Ja, zeg — Poot — Poo-oot," relden Jan en Sjouk mee.

„Ikke-niet — ik noem 'm Zwiebel."

„Jongen, wees wijzer, — ik zei 't er immers maar om — welke hond heet d'r nou Zwiebel!" maande tante Line.

„Daarom juist! — klaar hoor, tante — Zwiebel-Zwiebel — kom dan, jongen — kom bij den baas —."

Zwiebel had geen haast. Hij was nog nooit zoo geroepen — trok er zich niemandal van aan.

„Hoe komen jullie aan Poot?“ vroeg meneer Wenzel, die 't op het gichelen van Jan en Sjouk niet begrepen had.

„O — dat is de nieuwe leeraar,“ zei Guus.

„De nieuwe leeraar — ik wist niet dat d'r een weg was.“

„Is 'r ook niet — meneer Wenzel — Poot is maar 'n tijdelijke voor meneer Larms. Meneer Larms moet naar 'n Sanatorium — naar Sonnevanck zeggen ze — denkkelijk wel tot de Kerstvacantie.“

„Meneer Poot, zeggen we dan toch,“ corrigeerde meneer Wenzel.

Guus keek Jan Lamers aan — dan poeften de jongens 't uit — alle vier.

„Hij heet ook geen Poot, meneer Wenzel,“ zei Guus, — hij kwam 't eerst weer op adem — „maar hij heeft voeten, tweemaal zoo groot als van 'n gewoon mensch en daarom . . . Maar hij heet meneer Harkel.“

„En raar dat ie d'r op komt binnensloffen,“ viel Jan Lamers in, — „neen — stelletjes hebben we al met 'm beleefd, in die paar dagen!“

„Daar heb je ons niets van verteld, Erik,“ zei oom Herman. Erik werd donkerrood.

„O, maar, meneer Ten Hage, 't is niet bij ons alleen,“ verdedigde Jan Lamers, „'t is overal nèt zoo — hij kan nergens orde hou-en, zeggen ze. Daarom gaat ie aldoor maar uit tijdelijken.“

„Toe maar . . . ouwe-heeren! En dat is dan voor jullie een aflaat, denk je? — Je zou zeggen, hoe wéét jullie dat zoo allemaal.“

„O — van me' grooten broer — die zit in de tiende klas,“ blufte Jan — „en de jongen die naast 'm zit, die heeft 'n neefje in Breda en daar wist ie 't van. Dáár was Poot net pas geweest. — We wisten 't al vóórdat ie hier kwam. — Den eersten dag na de vacantie hebben we dadelijk al zoo'n pret gehad. — Toen had Kees Herklots

'n kikker bij zich, met 'n touwtje an z'n poot — die liet ie wegloopen — onder de bank door — tot vlak bij die groote voeten."

„En wat deed meneer Harkel?" vroeg dokter Ten Hage stroef.

„Wel — Kees moest 'm natuurlijk na-buiten brengen, maar Poot had 'n kleur als bloed, want hij was lekker eerst 'n end achteruit gesprongen — we zaten allemaal te stikken van 't lachen."

„Nou — en Maandag dan," riep Sjouk, die overtroeven wou, „toen met Henk Erkelens —. Die z'n zuster is de bruid en toen had ie Maandag allemaal dingen in z'n zak van Zaterdag — van 't diner, dat ze toen gehad hadden — rijmpjes van de pistaches en prentjes van de ulevellen..."

„Ja — en wel 'n paar ulevellen en fondannetjes ook," herinnerde Jan Lamers — „jij zat immers vóór 'm?"

„Ik zat vóór 'm," lachte Sjouk met een omlaag-knik en toe-knippende oogen. „Nou — en toen had-ie ook nog 'n watten snor bij 'm — van 'n voordracht — en als Poot zich even omkeerde, dan plakte Henk die snor an en keek rond — draaide Poot dan terug, dan zat de heele klas met d'r neus op d'r boek — maar an 't schudden van de ruggen en de schou-ers kon ie dan toch wel zien — nou!! — en de heele les door zat Henk ons maar graag te maken met z'n ulevellen, maar we kregen niks — totdat één keer, — had ie d'r net weer een en hield ie 't prentje achter z'n rug om ons te laten kijken en daar krijgt Poot 'm in de gaten en stuift op 'm af: „wat heb jij daar?" — „Niks, meneer," zei-d-ie en liet dood-onschuldig z'n leege handen zien, — want 't prentje had Flip Merks, die achter 'm zit, 'm gauw áfgepakt en de ulevel, die had ie zelf handig tus-schen m'n rug en me' bank laten glij-en..."

„Ja," viel Guus in, „en terwijl Poot naar z'n plaats terug-ging, draaide hij" — Guus wees naar Sjouk — „zich in 'n wip om en hapte in Henk z'n gezicht de ulevel op, nèt-dat Henk weer met z'n snor aangeplakt rondkeek."

„Maar toen begonnen ze allemaal zoo te brullen,” nam Sjouk 't weer op, „dat Poot in-ééne om-stond — toen had ie natuurlijk Henk te pakken — nou moet ie thuis driehonderd regels maken — maar hij doet 't niet, zeit ie”

„En dat vinden jullie nou zeker heel kranig — zoo *flink* hè?” zei dokter Ten Hage en keek ze een voor een strak aan.

„Nou ja,” sputterde Guus, — „wij zijn 't alléén niet — ze doen 't allemaal — overal. Hij kan nergens orde hou-en, zeggen ze.”

„Zoo — jullie lijkt 't wel per radio gewaar te worden.”

„En 't zijn geen gemééne streken, die we hem spelen,” verdedigde Sjouk — „dáár wou Jaap Velders mee beginnen, maar die hebben we allemaal dood-verklaard — al drie dagen.”

„Wat had Jaap dan gedaan?”

„O — die had 'n speld in Poot z'n fietsband gestoken — in alle twee — toen moest ie naar huis loopen.”

„Zoo — dus die fiets vernielen, dat kan d'r bij jullie toch niet mee door.”

Guus en Erik deden tegelijk hun mond open en ook weer dicht — Sjouk gooide zich om dat zijn hak in 't zand boorde en Jan Lamers spatte-op voor alle vier:

„Natuurlijk niet, meneer Ten Hage, wat denkt u wel — we zijn geen bende sjappen!”

„Stil maar — ik had geen erg, dat je zulke lange teenen hadt. — Dus een jongen die in zijn fietsbanden prikt, die wordt dood-verklaard — en gelijk heb' jullie, hoor — maar zijn werk vernielen, daar doen jullie allemaal in-genoeglijk aan mee.”

„Vernielen!” viel Erik verongelijkt in.

Sjouk mikte van uit de hoeken van zijn oogen groot-waardigheid naar dokter Ten Hage.

„Ja — vernielen,” praatte de dokter bedaard door. „Als

jullie zoo'n Poolsch-kabaal maakt, dan komt er natuurlijk van de les niemendal —. Denk je soms, dat je iemand met zoo'n geplaag in de stemming brengt om prettig les te geven?"

„Nou!!” — lachte Sjouk alweer, „in 't eerste kwartier loopen al z'n assen al wit-gloeiend.”

„En dat vinden jullie dan leuk. — Nou ja — ik weet wel, je doet 't er niet om — jullie denkt enkel maar om 'n uurtje pret. — Maar al die uurtjes pret-maken rijgen zich aan tot één langen ketting van moeite en verdriet, die meneer Harkel moet na-zich-sleepen van de eene school naar de andere. — En op elke nieuwe school komt 'r een eindje bij.”

„Bij de andere leeraars is 't toch nooit zoo'n herrie,” bracht Jan Lamers nog in — al wat slapper. „Meneer Masters zou ons aan-zien-komen — als die je enkel maar aankijkt sta je al te rillen in je schoenen.”

„Net-zoo,” zei dokter Ten Hage, „meneer Masters heeft 'r zeker al dadelijk kijk op gehad dat jullie noodig hebt, om onder 'n ijzeren duim gehouden te worden. Vindt je 't eervol voor jullie, dat 't zoo moet? — Ik had 't van jou niet verwacht, Erik.”

„Ik heb 'r niet an gedacht,” zei Erik baloorig — „en al de andere jongens doen 't ook.”

„Wel ja — tegen dien éénen Jaap Velders — daar durven jullie met je allen wel tegen op. Allemaal tegen één — daar is niet veel durf voor noodig, daar zou ik maar niet zoo hoog op gaan”

Erik grilde even — zóó had hij 't nog nooit bekeken.

„Maar één tegen al de anderen — wie wil dat nu eens probeeren? — Zeg jongens — wie van jullie durft op de volgende les zich d'r buiten te hou-en? — Geen een?”

„We krijgen ze allemaal tegen” aarzelde Guus.

„Dus je *durft* niet voor de jongens?” zei de dokter nog eens.

„Ik wel, meneer Ten Hage,” riep Jan Lamers.

„Ik ook,” bood Sjouk op — nog wat harder.

En jij, Erik?”

„Ja, oom,” was 't — tam.

Guus zei niets — knikte enkel maar, even z'n oogen naar dokter Ten Hage opslaand, die de jongens een voor een ernstig aankeek. „Afgesproken,” zei hij, „de preek is uit. — Wat gaan we nou 's doen?”

„De stoelen-marsch,” stelde Manna voor — „Hans, jij moet 'r bij piano-spelen.”

„Zou 't hard genoeg naar buiten klinken, dat jullie 't onder 't getrappel hooren kunt?” opperde mevrouw Wenzel.

„O, ja, moeder, best — dan trommelt ie maar wat hard. — Hoeveel stoelen moeten we hebben — laat 's kijken, Sjouk — Jan — Guus — Erik — Bella — Annie — Leo en Lottie — acht.”

„Jij doet toch ook mee!” bazelde Jan.

„Nou-ja, maar we moeten immers één stoel minder hebben — anders zitten we allemaal — valt 'r nooit een af — toe jongens, help even de stoelen zetten.”

„Vier aan vier immers?”

„Ja — en met de ruggen tegen elkaar — nou Hans, begin — we staan opgesteld.”

Hans bommelde goedmoedig de cadetten-marsch en een-aan-een marcheerden de negen om de stoelen heen.

Midden in een maat hield Hans op — geschuifel — dringen — duwen — en acht stoelen ploften vol.

„Phuu-u-uuw.” 't Was Lottie die stond over te schieten.

„Och! — den eersten keer al!” — dokter Ten Hage kon 't niet hebben — „wacht Hans, laat ik maar spelen en marcheer jij dan met Lottie samen.”

„Leo kan 't óók wel zelf,” protesteerde Bella.

„Nou ja — 't is ook niet voor aldóór, alleen maar de eerste paar keeren, dan krijgt ze d'r den slag van. Zie dat je d'r in een stoel krijgt, Hans. — Nou doen we nog 's van voren af aan. Ik begin, hoor...”

De kinder-slier begon weer te marcheeren — Leo, stapvast als 'n groote jongen — Lottie bedrijvig mee aan Hans z'n hand. — Eerst wat langzaam speelde oom Herman — dan sneller — nog sneller — plots is 't stil en lange Hans staat als een toren boven de acht zittenden uit-te-steken — Lottie zat — Sjouk was overgeschoten.

„Nou één stoel d'r af,” bedisselde Manna, „neem jij die maar mee, Sjouk, dan kun je d'r zoolang op zitten. — Oom Herman, we staan weer klaar — me' beenen willen niet stilstaan.”

Heel langzaam speelde dokter Ten Hage nu — midden in de vierde maat bleef 't al stil. — Verbluft bleven ze even staan — dan gierend de stoelen in — Hans maar zelf neerflappend met Lottie op schoot.

„Tòch zit ze,” zei hij en keek achterom naar Bella, die geen stoel had gekregen.

„Nou nog één keer, jij-met-Lottie en dan moet ze alleen mee-kunnen, Hans — dan kom jij weer spelen.”

Een-twee — een-twee — ging 't weer tot de muziek ophield — altijd weer net als ze er even niet op verdacht waren. — Guus drong Erik op zij en Erik rolde zoo hard tegen den stoel aan, waar Jan net op aan 't neervallen was, dat de stoel een klein rukje achteruitschokte — een scherpen gil van honde-jammer — en Zwiebel stooft tusschen de stoelen vandaan — z'n kop naar den grond en om de twee stappen z'n rechter voorpoot langs z'n oor halend.

„Dàt deê jij,” grauwde Erik en poemelde met z'n vuisten op Jan Lamers los, die eerst de eene — dan de andere elleboog in verweer omhoog-hoekte

„Toe dan — zijn jullie verstandig!” — en meneer Wenzel greep Erik in z'n kraag.

„Kom, Lamers, ben jij 'n jongen — wie staat 'r nou te grienen om zoo'n paar meppen,” kamde Sjouk Jan af, die al met z'n hoofd in z'n arm tegen de schuurdeur aan stond.

Jan duwde zich weer af — haalde z'n mouw langs z'n

oogen. — „Ik deê niks,” zei hij, met een grimmigen ruk van z'n hoofd in de richting van Erik — „en ik ben nog wel bij 'm te visite.”

„Je deê wel wat,” vinnigde Erik, „je nekte Zwiebel.”

„Daar kon ie niks an doen,” riep dokter Ten Hage achter-om, van 't grasperk af, waar hij over Zwiebel gebogen stond, met den hondekop in z'n twee handen — 't zij-ig oor tusschen duim en vinger uitstrijkend. — „De hond lag net op z'n rug te rollen, toen jij zoo wild tegen Jan Lamers aanbondsde, dat ie met den stoel achteruit vloog — per ongeluk kwam een poot op 't hondeoor neer. Maar 't is niet eens erg aangekomen — ik zie nergens 'n wondje. — En nou allebei weer goed op mekaar — we marcheeren door — Jij bent afgevallen, Erik — pak je stoel maar mee. — Kom, Hans, nou jij weer spelen — Lottie moet 't nu kunnen.”

Lottie kòn 't ook — ze stapte even flink als Leo.

Hans hield op en Jan Lamers bleef staan.

„Net goed,” geniepte Erik.

Jan mokte — ging 'n eind van Erik af zitten, aan den anderen kant van Sjouk. „'k Was nog te kwaad om te luisteren — anders was 'k niet af geweest,” kookte-hij over tegen Sjouk.

„Jò — wees zoo flauw niet — as jullie tweeën zoo spin-nijdig blijft kijken is-t-er niks meer an van-middag.”

„H !!! — ik deê niks — hoeft ie me niet zoo vuilaardig te stompen.”

„Weinrou — jij hebt 'r ook wel 's een 'n opdof gegeven, die voor 'n ander bestemd was. — Laatst nog — toen je Karel Kim hebt gerammeld as-d'r-an-toe, — toen is toch ook 's middags uitgekomen, dat je hèm niet hadt moeten hebben — kijk — daar valt Lottie af — ze kijkt wel sip, maar ze houdt zich toch goed . . .”

„Daar heb je Annie — kom maar hier zitten, An,” riep Jan Lamers, als Hans na een paar maten weer ophield.

„Nou nog één keer stop en dan gaat 't er om — hou je goed, Leo . . .” riep Sjouk.

Hans speelde hoe langer hoe gauwer — met hun drieën marcheerden ze om de twee stoelen — gauwer — nog gauwer —.

„Toe dan, Leo — toe — toe —” riepen de anderen — een korte-draf werd het — Leo draafde krangig — dan op eens stilte — Leo viel af.

„Nou jongens,” beschikte meneer Wenzel, „nou Guus en Manna nog, wie 't winnen zal. — Hier — wij allemaal d'r omheen !!” —

„Ja — ja,” vielen de jongens lawaai-ig bij, „en dan wij ze an-schreeuwen.”

„Wou-en jullie wel,” lachte oom Herman, „neen, neen — wij meezingen — toe Hans, zet je schrap: „Turf in je ransel,” — goed-scherp-afketsen — dat 't zoo knettert.”

„Niet turf in je ranse-l,” protesteerde Broer zwaar-wichtig.

„Niet? — wat dan, me-jongen?”

„Van Prinsesje-nòg-zoo-klein,” dwong Leo.

„Best hoor — Hans — tegenbevel van Leo — en hij is jarig.”

„Present,” klonk 't van uit de kamer, „wat beveelt z'n edelgestrenghe?”

„Prinsesje-nòg-zoo-klein,” riep oom Herman terug. „Kom jongens . . .”

Al is Prinsesje nog zoo klein — hoezee!

Al is Prinsesje nòg zoo klein — hoezee! . . .

— jongens bulderden en Hans bonkte de piano — vlak bij de open tuindeuren stond tante Line, om te seinen, als de muziek stoppen zou, want de jongens hoorden niets dan hun eigen gebrul . . .

Al is Prinsesje nòg zoo klein,
Toch zal ze koninginne zijn —
Vivat Oranje — Hoezee!
Vivat Oranje — Hoezee!
Al is Prinsesje nòg . . .

Op ging tante Line's vinger — al de monden klaptten dicht —
Manna rolde bijna over Guus heen — maar Guus Sanders zàt.

„M'n mouw bleef aan de leuning haken,” hijgde Manna
en waaierde met haar zakdoek — „anders was ik 't geweest.
— Moeder, wat krijgt de winner?”

„Wel — de eer van 't winnen — is dat niet mooi ge-
noeg? . . . jullie anderen mocht eerder wat hebben om je te
troosten. — Hier — allemaal een prealine, en Guus dan
maar twee, omdat ie gewonnen heeft — dáár dan.”

„Fondant d'r in,” proefde Bella.

„Hoe weet je dat?” mommelde Annie — ze had een dikke
getroffen.

Voel 'k toch met m'n tong,” deed Bella uit-de-hoogte.

„Rose of witte?”

„Rose,” — en Bella hield een tusschen duim-en-vinger
ingedeukt, klidderig-glimmend mopje rose naar Annie toe.

Annie ook aan 't uitvisschen. — „Ik ook — an 't mijne
zit nog chocolá — kijk maar.”

„Nou wie 't eerste op heeft,” vond Bella en likte haar
vinger af.

Annie hield de hare maar even-van-zich-af — nam geen
tijd voor aflikken — ze had 't veel te druk met zabbelen.

„Jij 'm al op?” informeerde Bella.

Annie schudde van neen.

„Laat 's kijken dat je 'm nog niet op hebt.”

Gedwee stak Annie een tong-puntje uit, met een klein
hoopje rose smelterigheid er op.

„Ik heb 'm op,” slikte Bella, „ik 't eerst!” en ze smekte
nog even na.

„En ik lekker nog niet,” zei Annie laconiek — zoog vol-daan op haar restje en keek haar chocola-vingers aan — als 't op was waren die er nog. —

„Nou naloopertje?” opperde Guus. „Manna is 'm.”

„Nou weer 's verstopertje,” bedrilde Sjouk, toen ze alle-maal buiten adem waren.

„Of limonade met 'n eierkoek?” vroeg mevrouw Wenzel, die met een blad-vol kwam aandragen. „Manna, haal jij de schaal met koek even van binnen; jongens, let goed op je glaasje — op elk glas staat 'n nummer geplakt — dan kom je straks niet in de war...”

„Kom, — we zou-en immers verstopertje doen?” zei Manna en keek rond of al de glazen leeg waren en al de monden afgeveegd. Haar eigen zakdoek stak ze net weg. „Wie zal zoeken?”

„Erik zoeken,” zei Jan Lamers — van de limonade weer op dreef.

Erik ging staan. Met z'n gezicht naar de tot-tegen-den-muur-toe opengeslagen glazen-deur stond hij te wachten tot Manna zou roepen „Schiet!”

Broer z'n sleepsabel hing aan den knop van de deur. Even uit de scheë trekken — neen, 't wou niet — de sabel kwam maar een heel klein eindje op — hokte dan — maar weer induwen — ook niet — dat wou heelemaal niet. —

Dan maar weer gauw op den knop van de deur hangen — had *hij* dat nou gedaan? — welneen — 't kòn niet — 't was zijn schuld niet dat 'r wat aangekomen was, dat wist hij heel zeker — en toch —.

Hij kreeg 't land. — Ik wou dat 'k d'r maar afgebleven was, dacht hij.

Even mee naar moeder gaan — nee — maar niet doen. Daar was hij te landerig voor.... Waarom toch?

En dan — 't mocht nog 's wezen — neen — 't kòn niet, *hij* had 'r niks aan kapot gemaakt —.

„Schiet!” klonk het — en hij ging zoeken — toch nog met dat vage gevoel van dat 't vervelend was — van die sabel — vervelend, dat hij maar niet dadelijk aan moeder was gaan zeggen, dat 't ding niet uitschuiven wou . . .

Lottie was in huis verstoppt — in 't hoekje onder de trap.

Maar 't duurde zoo lang — ze verveelde zich zoo en ze was vergeten waarom ze daar eigenlijk zat. — Ze wist zelf niet meer hoe 't kwam, dat ze daar onder een trap bleef zitten, terwijl er toch zooveel prettiger plekjes waren — ze ging wat rondloopen.

Zoo kwam ze ook te dwalen langs de groote provisiekast. De deur was niet goed dicht — een vingertje er om geslagen — even trekken — de kast instappen en Lottie stond midden tusschen de schotels met boterhammen, die tante Truus vooruit had klaar gemaakt — dan had zij ze straks maar voor 't rondgeven. Voor Lottie, die altijd wel eten kon, 't behaaglijkste plekje. Ze ging op haar teenen staan en zag hoe langer hoe meer.

„K'enteb'oodjes — be-kuitjes, kaa-aas 'm bij!” haalde ze hoog uit — ze zou toegrijpen — daar ging haar uitgestoken handje gevangen in oom Jacob's groote hand en ze werd weggeleid om gewaar te worden dat de tijd van eigen-zaken-regelen voor haar nog niet was gekomen.

Al de anderen waren gevonden in dien tijd — ze liepen nu maar zoowat door-elkaar.

Meneer Wenzel was bezig de schijf op-te-zetten, daar ze straks op schieten zouden.

Daar zag Erik Bella en Annie aan 't rijden met zijn wagen — zijn paard-en-wagen van goederen-vervoer, die zoo lekker reed — waarmee je alle bochten maken kon en waar hij altijd zoo zuinig op was geweest, dat er nooit een ruitje van gebroken was. Sinds hij er niet meer mee reed, had hij hem zoo zorgvuldig opgeborgen — en hoe kwamen die twee er nu aan!

„Lâ-los,” snauwde hij — „lâ-je-lôs” als Bella nog vasthield.

Annie gaf 't dadelijk op — stond op een afstandje met hangende lip en schold: „Engert”

„M-m,” dreunde Broer — zijn bovenlip stijf over zijn onder-dito heengeklemd, „dât zal 'k zeggen”

Weg was hij.

. . . . „Moeder, — Annie heb gev-loeken!”

Mevrouw Wenzel schrikte. — „Wat zègt ze dan?” vroeg ze.

„Ze zeit „krenng”!”

„Da's wèl 'n heel leelijk woord,” gaf ze, opgelucht, toe — „mag je vooral nooit nazeggen, Broer.”

„'t Is geen-ééns wa-ar,” verdedigde zich Annie, die achteraan was komen draven. „Ik zei enkel maar engert.” —

„Nu — lief is dat ook niet,” vond tante Truus, „al is 't gelukkig niet zoo erg als Leo dacht. — Je hadt niet goed gehoord, Broer.”

„Je zoudt zeggen — hoe komt 't kind er aan,” zei tante Line.

„Och — dat komt allemaal via Erik binnen,” zuchtte mevrouw Wenzel. „Vloeken niet — dat doet hij gelukkig niet — dan wist ik niet meer waar 'k 't zoeken moest — maar als je hier van die pracht-uitdrukkingen hoort, dan weet je 't al — die heeft hij binnengeloodst. Ik weet soms niet wat ik d'r tegen doen moet.”

„O — dan heeft Lottie dat zeker ook van hèm gehad,” zei tante Line — „ik wist straks niet wat ze daar in den tuin liep te galmen — toen 'k goed luisterde was 't:

Nóóit — van leve

Huzaa' meer aan mijn zij.”

„Ja — daar kun je wel zeker op aan,” gaf mevrouw Wenzel toe, — „maar 'k mag wel 's even gaan kijken wie of de engert van 't oogenblik is.”

Bella had niet losgelaten — zij trok — en Erik trok — zij aan 't paard — Erik aan den wagen — heen — weer — heen — weer — totdat zij met een schok achteruit vloog — den kop van den kartonnen schimmel in haar hand — en tegen 't kippenhok aantuumelde — met haar arm in een uit-stekenden spijker.

Mevrouw Wenzel kwam nog net-in-tijds om haar zakdoek tegen de wond te houden, want Bella kon geen bloed zien — was heelemaal van streek.

Ze werd meegenomen om afgewasschen te worden. Een stukje rose-pleister werd op de wond gelegd — ze kreeg wat te drinken voor den schrik en kwam weer in 't gezelschap terug — heel gewichtig — zij had nu een verbonden arm, en de anderen niet.

„Ik heb verleden jaar een wintervoet gehad,” bracht Annie bescheiden in. De onderscheiding mocht voor Bella niet te groot worden.

Erik liep nog altijd te mokken — achter in den tuin.

„Toe jò — kom nou weer,” drong Sjouk aan.

„H-h,” mopperde Erik. „Ik ben v'leden wel met m'n buik op 'n emmer gevallen en toen is d'r zoo'n drukte niet eens van gemaakt.”

Hij wás uitgegleden op de zoldertrap en van bovenaf neergevallen op een emmer, die op 't portaal stond — en de leege emmer — door den smak gekanteld — wás plat geweest. — Maar hij was er goed afgekomen — en hij was zooveel ouder en sterker dan Bella.

„Kom nou mee,” bleef Sjouk aanhouden — „je vader is klaar met de schijf, ga nou mee schieten . . .”

Schijf-schieten was Erik's sterkste punt. Hij was onder de beste mikkers — hoe hooger zijn aantal punten steeg, hoe meer zijn bui leek te zakken.

Was nu maar niet midden onder het schijfschieten mevrouw Wenzel met de gekniekte sleep-sabel komen aandragen.

„Wie is 'r aan de sabel geweest — Broertje's sleepsabel is onklaar?” vroeg zij en keek den kring rond.

Erik kreeg een kleur — doorvoelde tegelijk wat er van die kleur komen moest en werd nog rooder.

„Heb jij 't gedaan, Erik?”

„Neen.”

„Weet je dan wie 't gedaan heeft?”

„Neen” — kortaf.

„Ben je d'r heelemaal niet aan geweest?”

Geen antwoord.

„Dus je 'bènt d'r aangeweest — de sabel is verbogen en jij hebt 't niet gedaan. — Zoo zal 't wel wezen. Ik had er maar liever recht voor uitgekomen, Erik.”

Hij had het verwijt niet verdiend, dat wist hij. Maar dat moeder dat denken kon — dat ging door hem heen als een mes. — *Elf* jaar vandaag — en dan zomaar om niks 'n standje krijgen als 'n klein kind, daar al de jongens bij stonden! — Heel de horde van leelijke gedachten kwam weer terug. — Natuurlijk won hij verder geen punten meer — wat kon 't hèm schelen!

Eigenlijk was hij maar blij dat de jongens naar huis gingen. Annie was wild — ze had een prijs gewonnen.

Niemand wist hoe — maar ze had één keer midden in de schijf geraakt. — Precies midden-in.

En ze was er van door de vang geschoten.

„Dag tante.” — Ze kon er niet eens voor stilstaan.

„Maar Annie — zeg je daar nu niets bij,” — maande moeder, die haar kwam halen.

„Dag tante — dank u wel,” — jachtig.

„Ja — ja — maar waarvoor nu?” zette mevrouw Voort-huijs door.

„Dank-u-wel-voor-'t-eten,” kwam er haastig, bijna woest.

„Hé, Annie — wat doe je nu raar,” zei mevrouw Voort-huijs en nam haar maar gauw mee naar huis.

Toen allen weg waren begon mevrouw Wenzel nog eens over de sabel.

... „En ik heb 't tòch niet gedaan — als u me niet gelooven wilt, ga ik net zoo lief recht-uit naar bed,” daagde Erik uit.

„Dat zou ik dan in elk geval maar dadelijk doen,” gelastte vader — en Erik trok af, naar zijn bed.

Mevrouw Wenzel ging nog eens naar zijn kamertje, toen ze dacht dat hij er-in kon zijn — maar Erik sliep — of anders hield hij zich maar zoo.

Zuchtend kwam ze in de huiskamer terug. „Ik weet niet, wat 't kind beheerscht heeft vandaag,” zei ze tot haar man, „dat met die sabel, daar kan ik ook geen hoogte van krijgen.”

„Is er wat met de sabel, mevrouw?” vroeg Lena, die liep op-te-redderen.

„Ze zit klem in de scheet — ik kan ze niet heen en weer krijgen.”

„O — dat zal 'm aan den onderkant zitten, mevrouw, — ik zag Leo d'r an trekken en Lottie met d'r voetje op de punt staan — ik hield m'n hart vast, zoo as-t-ie boog — maar toen vloog-t-ie weer terug ook — dus toen had 'k geen erg asdat 'r wat an stuk raakte — anders had ik 't u wel effen gezeid.”

XII.

ERIK LOOPT ER IN.

Mevrouw Wenzel had hoofdpijn, 's morgens na de kinder-
visite.

Toch wou ze graag aan 't ontbijt zijn voordat Erik naar
school ging — hij was aan de laatste reep van zijn tweede
boter'am toen ze binnenkwam.

„Erik,” begon ze, „'t is uitgekomen van de sabel.”

Erik at door — zei niets.

„'t Spijt me erg, dat ik 't er gisteren zoo dadelijk bij
heb laten zitten,” praatte ze door.... „ik wou dat ik
bedacht had dat 't toch wel anders kon wezen dan 't
leek....”

„Ik ook,” deed hij stroef — kauwde weer door.

„Maar omdat je zoo'n kleur kreeg — ik heb 'r erg spijt
van....”

„Dan hadt u me maar dadelijk moeten gelooven.” —

„Is dat spreken tegen je moeder!” viel meneer Wenzel
driftig in, — „andere kinderen....”

„Andere kinderen hebben ook zoo'n strenge moeder niet,”
vulde Erik brutaal aan.

Meneer Wenzel sprong op. — „Nu ga je onmiddellijk
naar school en je komt om twaalf ure rechtuit naar huis —
vandaag zul je *niet* klokkluiden.” — De zwaarste straf voor
hem, dat wist zijn vader.

Erik vloog ook op. Met een balsturig: „En ik *wil* lui-en,”
rende hij weg — zonder dag-zeggen.

„Ik weet niet wat hem bezielt,” zuchtte zijn moeder. En meneer Wenzel werd er stil onder.

Dat klok-luiden was een elken morgen weerkerende liefhebberij voor de dag-jongens van 't instituut Enders.

Schuin over 't hek stond de kerk. — Zóó uit-school stoven ze dan toe op de torendeur — tegelijk ingang van het kerkportaal, want die 't eerst kwam, kreeg den mooisten greep op 't klokketouw, dat midden in 't ruime voorportaal door een vierkante opening in de zoldering naar beneden hing — zich in vieren splitsend onder den dikken knoop, die even onder 't lui-gat er in was gelegd.

Glad liep het dikke touw langs de rolletjes aan weerskanten van het lui-gat — aan elk der vier gedeelten een paar jongens — soms meer dan 'n paar.

Diep trokken ze het touw neer — en wie hun greep 't best gemikt hadden, lieten zich bij 't weer-opgaan meetrokken tot bijna aan 't lui-gat toe — zoo gauw als de zware klok voldoende zwaai had.

De klokkeluider stond dan op een afstand toe te kijken.

Op school liep alles verkeerdt.

Eerst — onder de Bijbel-les nog niet. De gelijkenissen in volgorde kon Erik wel droomen.

Maar straks — als ze rekenen hadden bij meneer Masters, dan moest 't spaak loopen, dat wist hij, want hij had geen-eene som gemaakt — niet eens 't rekenboek ingekeken — was veel te knorrig geweest om vroeg uit z'n bed te komen en z'n werk te maken.

Daar had je 'm al.... wat nou — dát moest 'r alleen nog maar bijkomen....

Meneer Masters kwam binnen. — Streng was hij wel — maar altijd in één humeur — hoe kwam hij nu te kijken alsof hij in de andere klas tegen-de-vleug-in gestreken was.... Met één oog kon je 't zien....

De jongens wisten niet hoe ze 't hadden.

Ze waren er dan ook niet bij geweest — bij 't vorig les-uur in de negende klasse.

't Was de lastigste klasse van de school — grootendeels bezet door schitter-nummers, die hun aanloopje naar de tiende klasse te kort genomen hadden — en die nu in de negende waarlijk niet ondanks zichzelf zaten.

Gewoonlijk had meneer Masters ze strak in den teugel.

Van een doode muis, die een van de jongens „per ongeluk” uit z'n lessenaar had laten vallen, net toen hij voorbijliep, had hij geen notitie genomen — enkel gezegd: „breng dat ding buiten.”

Een paar meikevers die, in een oogenblik dat hij zich even had omgekeerd, al eens over zijn boek waren komen wandelen, had hij koeltjes met de rechterhand in de holte van zijn linker geschoven, en ze overgedaan aan een belhamel, die aan die beesten merkbaar 't land had.

Toen op een keer, bij zijn binnenkomen, 'n stuk of zes hommels tegen de ruiten gonsden en bromden, had hij aan den jongen, die daar zoo-heelemaal-geen-erg in scheen te hebben, opgedragen, ze te vangen — „als je *durft* tenminste — anders zal ik 't zelf wel doen,” — zoo leuk en laksch, alsof hommels vangen bij 't begin van een les dagelijksch werk was.

Maar van morgen was hij misschien wat minder dan anders er op verdacht geweest.

Af en toe klonk, schijnbaar onschuldig, het gebrom van een enkelen hommelm.

Meneer Masters keek op — keek om — maar ging weer door met de les — 't werd weer stil.

Een poosje — en weer gonsde 't in 't lokaal.

Meneer Masters keek naar de hoogte — naar alle hoeken — niets te zien en ook niets te hooren.

Een kwartier lang bleef alles rustig — dan knetterde weer dat gedempte wrrr — meneer Masters begreep 't niet. —

Nog eens keerde hij zich overal-heen — keek onder de

banken met een onzeker: „ik h  r 'm — maar 'k zie hem niet . . .” — daar kreeg hij, onder 't zeggen, den kijk op een flikkering van 't met-elkaar-weten in de bot-gedwee   luister-gezichten . . .

Nu hield hij de heele klas nog wat scherper in 't oog.

„L  t dat, Van Anken,” klonk 't opeens hard-kortaf.

„Meneer — ik doe 't niet,” stribelde Van Anken tegen.

„Kan wel — maar je laat je lessenaar dicht — dicht, Van Anken.”

De hommel moest het verder zonder algebra doen. Maar meneer Masters kwam in Eriks klasse met de ongenietbare bewustheid van er nu eens echt ingevlogen te zijn.

Met een gezicht van „als jullie soms wat van plan bent, ik ben er ook nog,” roetsj-te hij het bord voor de klas — „Paragraaf 23 — de negende som.”

Erik zat — met 'n Alp op z'n maag — aan-te-kijken tegen de beurt die hij krijgen zou — als 't toch maar niet de eerste zou wezen — d  r — daar hadt je 't al los. —

„Wenzel, lees-op.”

„Meneer,” wou hij nog, wat slap, afweren, — „ik heb m'n kladschrift niet in m'n tasch.”

„Stommert,” werd er gesmoesd achter hem — „wat 'hoef je 'm nog nijdiger te maken — jij met je kladschrift.”

„Dat heb je hier ook niet nodig,” corrigeerde meneer Masters stroef, „naar kladden vraag ik je niet — je werkschrift heb je hier mee te brengen.”

„Meneer, ik heb me' werkschrift thuis laten liggen,” bibberde Erik nog eens over en keek met 'n half-oog even schuin-op.

„Kom dan hier en maak de som op 't bord. Neen,” — toen Erik overijverig naar 't krijt greep — „eerst hardop lezen.”

„Om een aantal soldaten te plaatsen op rijen van 3, 4 of 5 komt men telkens 2 te kort. Hoeveel zijn er, als er meer dan 250 en minder dan 300 zijn,”

las Erik, en wist weer heel goed dat hij 't Maandag zulke vervelende sommen had gevonden. — Deze had hij toen al niet meer dan half begrepen — was hij er toch maar dadelijk 's avonds aan begonnen — een beetje had hij er toen dan nog wel van geweten — nu wist hij 'r niemendal meer van.

— Hij stond stijf —
't krijtje in z'n hand.

„Hoe is 't — begin je?”

Erik bracht z'n hand naar 't bord.
„Om een rij soldaten

„B'm!” kwam de krijtboek neer en feilde over de letters heen en weer — 't bord wiegelde —.

„Je hoeft 'm niet over te schrijven — ik zou maar liever de berekening geven.”

Erbarmelijk keek Erik meneer Masters aan — dan naar 't bord, dat nu weer enkel zwart zag —.

„Kom — wat

moet je nu eerst doen — toe dan, jongen

Erkelens, wat zou jij eerst doen?”

„'t Kleinste gemeene veelvoud zoeken van 3, 4 en 5.”

„Goed — Wenzel, ga je gang.”

Gejaagd schreef Erik 3 en haalde z'n hand terug.

„Wat wou je daarmee?”

„Ontbinden in factoren,” zei Erik deemoedig.

„Kan dat, Lamers?”

„Niks zeggen, jò,” stootte Sjouk hem aan — „hè, wat gemeen,” mompelde hij, toen Jan Lamers opsprak:

„Neen, meneer — die drie getallen hebben geen gelijke factoren.”

„Hoe zou jij 't dan doen?”

„Ze met elkaar vermenigvuldigen, meneer,” zei Jan en trok ongemerkt z'n been uit de schop-linie van Sjouk weg.

„Asjeblieft, Wenzel!”

$3 \times 4 \times 5 = 60$ kreeg Erik — deed 'n stap terug en keek 't getal aan alsof dat hem verder op weg kon helpen.

„Nu?” drong meneer Masters als er verder niets kwam.

Erik keek naar den bovenkant van 't bord — naar het muurvlak nog hooger — keek naar den grond — lichte dan gauw z'n hoofd weer op, want de benauwdheid kneep hem 't water naar de oogen — 't wou overloopen — hij voelde 't — daar voor al die jongens ten-toon-staan was al erg genoeg — hij zàg Jaap Velders zich verknuffelen daar achter 'm — en dan nou dat nog — neen hoor — hij sperde z'n oogen strak — nog strakker — wijder konden ze niet — en keerde die wijde wateroogen door de bovenste ruit naar de lucht — vooral niet knippen — dáár — daar hadt je 't toch al — teekende 'n sterretje op den zandigen vloer — van kwaadheid rolde er een uit zijn linkeroog achteraan — maar de som kwam niet verder —.

„Jongen — moet dat krijtje aan je vingers vastgroeien — je bent 'r toch bij geweest — Maandag — toen die sommen behandeld werden.”

Ja — òf hij er bij geweest was — nou — die nare som — ja, nu wist hij 't weer heelemaal — vlak daarna hadden ze toen bij Poot dat relletje gehad — daarmee was 't beetje dat hij er van begrepen en onthouden had ook nog weg geweest. —

„Velders, wat zou jij met dat kleinste gemeene veelvoud beginnen?”

„Ik zou 't deelen op 't kleinste van de twee opgegeven getallen, om te zien hoeveel daar nog bij zou moeten om 't kleinste gemeene veelvoud van 3—4—5 daarin te laten opgaan,” zei Jaap — de dood-verklaarde — grif, zóó grif, alsof hij bang was dat de gelegenheid hem nog ontgaan mocht.

„Hij wel,” mopperde Sjouk, „hij is-t-'r lekker mee.”

„Nou — wat wou jij dan? één af — allemaal af? — had ie maar moeten maken dat ie 't wist — wij hebben ook wel vooruit moeten werken,” smoesda Jan Lamers terug.

Erik stond te deelen 60/250/4 en bleef zielig staan.

$$\begin{array}{r} 240 \\ \hline 10 \end{array}$$

„Nu — hoeveel moet je nu bij 250 voegen? — Weet je 't nu nog niet?” Meneer Masters had zijn laatste beetje geduld verloren.

Erik wist 't nu heelemaal niet meer. Hij was te ellendig — al te veel verdoft geweest, om nog te snappen waar Jaap Velders heen wou — hij deelde maar — meer kon hij niet.

„Jij, Velders.”

„Zestig min de overgebleven tien — dat is vijftig, meneer.”

„Maar dan krijg je 300 — en de som zegt, 't zijn er minder dan 300.”

„Ja meneer — er ontbreken er altijd 2 — dus die 2 moeten er afgetrokken worden . . . 300 — 2 = 298. Dat is de uitkomst die ik in mijn werkschrift heb staan,” deed Jaap strijkerig.

„Asjeblieft Wenzel — deel nu maar — hoeveel rijen van 3, 4 en 5 krijg je? — vooruit.” —

$\begin{array}{r} 3/298/99 \\ \hline 27 \\ \hline 28 \\ \hline 27 \\ \hline 1 \end{array}$	$\begin{array}{r} 4/298/74 \\ \hline 28 \\ \hline 18 \\ \hline 16 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 5/298/59 \\ \hline 25 \\ \hline 48 \\ \hline 45 \\ \hline 3 \end{array}$	deelde Erik.
--	--	--	--------------

„Juist. — De som hebben de anderen voor je gemaakt.

Enkel de proef-deelinkjes, die deedt jij. Als jij nu die sommen in je werkschrift hebt gemaakt, hoe komt 't dan, dat je d'r zoo in-'t-geheel-niemendal meer van weet — heb je ze in je werkschrift staan?"

Erik keek naar z'n schoenen — uit een vetergaatje zag hij 't koper weg — opgeschoven aan den veter. —

„Van middag breng je je schrift mee en je geeft 't me voordat de lessen beginnen. — Staan ze d'r niet in, dan krijg je om vier ure een briefje mee — ga naar je plaats terug.”

De rest van de drie kwartier liet meneer Masters hem zitten alsof hij er niet was.

'n Opluchting — de klok sloeg halfelf — 't vrije kwartier — hē — gauw naar buiten. Erik z'n Alp stond even op.

„Daar heb je Flik — hij loopt natuurlijk weer te kauwen,” riep Sjouk, die Kees Branka op hen zag aankomen. — „Zeg, jō, heb ie voor September nou al de moppen binnen?” en Sjouk wreef duim en voorvinger over elkaar.

Kees, een kostjongen, had een zwak voor chocola. Als zijn zakgeld kwam begon hij met „soldaatjes” te koopen — uit zuinigheid, zei hij, omdat je voor de terug-geleverde papiertjes nog wat moois kon krijgen. Als 't ging minderen werden 't reepen van vijf — nog later reepen van drie centen — en kwam hij aan 't laatste dubbeltje toe, dan ging dat aan flikjes — die leverden meer uit en hielpen hem de laatste dagen van de maand door.

Bij de dag-jongens, die geen van allen meer dan een dubbeltje in de week kregen, had hij zich daarmee natuurlijk den naam van Flik aanverdiend.

„Zeg Wenzel,” zei Flik, „Jaap Velders is woest op jou — omdat ie gisteren niet bij jullie geweest is. Gisteravond op slaap-zaal zei-d-ie 't tegen me.”

„Mijn 'n zorg!” hield Erik zich groot.

„Nou — maar hij zei, hij zou je wel klein krijgen.”

„Och jō — waar bemoei jij je mee,” hielp Sjouk, „hou je

chocola-klep d'r buiten, — d'r zit nog bruin an je kin — geef ons liever 'n stukje — neen," als Flik hem een afgeknabbeld restje toestak, „as je niks anders hebt dan dat afgeknaagde pumpie, dan kun je 't ook wel hou-en."

„Ook al goed," hapte Flik, veegde z'n mond af met z'n hand en verdween.

„Daárom was ie d'r zeker zoo fel op om voor jou te rekenen," zei Sjouk, „nou maar — 't maakt niks, hoor, laat 'm maar — zoo'n kever! — bij Poot hebben we Engelsch — erg makkelijk vandaag — daár ben je toch wel voor klaar?"

„Ik niet," zuchtte Erik mismoedig.

„Geeft niet — ik zit achter je — ik steek je wel stiekem wat in," wou Sjouk hem op-monteren.

„Zal wat helpen! — ik ken d'r niks van — en bij Poot zit ie net naast me — nou krijg je dat ook nog."

De bel ging. De Alp ging weer zitten en liet Erik nog eens goed voelen dat hij van 't versje, dat ze van buiten hadden moeten leeren, niets kende dan den eersten regel — de vertaling, die ze uit 't boek moesten oplezen, niet eens had ingekeken — om van de uitspraak-regels maar heelemaal niets te zeggen.

„Zeg — waarom heb je mij gisteren ook niet gevraagd," begon Jaap Velders onder 't klaarleggen van de boeken, „je hadt 't me vóór de vacantie al beloofd. As je vader 'n briefje had geschreven, dan had 'k gemaggen van meneer Enders — tot negen ure nog wel."

Erik deed alsof er geen Jaap was.

„Heb je voor Poot je werk gemaakt?" hield Jaap aan — z'n dood begon hem zwaar te vallen.

„Neen," liet Erik uit z'n mond vallen — hij durfde niet anders.

Hij voelde een duw in zijn rug. „Flauwert!" fniesperde Guus achter hem, „'t zou voor 'n heele week zijn, hadden we afgesproken."

Erik schudde z'n schouders — of hij wat afschudde — keek maar liever niet om.

„Dat je dan ook geen briefje van je vader hebt meegebracht,” begon Jaap weer, „dan was je van alles af geweest. — Weet je wat je doet — je houdt je of je schor bent, dan wordt je overgeslagen. *Ik* zal je niet verklikken — ik sleep je d'r wel door.”

Voor Guus durfde Erik niets meer zeggen — enkel maar even Jaap aanzien. Hij vond 't een pracht-idee.

Jaap was met z'n succes tevreden. Als Erik Wenzel maar weer sprak, dan was voor de anderen de aardigheid er af.

„Stilte!” klonk 't door 't lokaal. „Eerst 't versje opzeggen. Wenzel, jij begint.”

Dat hij nu ook juist op de eerste bank moest zitten. Heesch-fluisterend bracht hij uit:

„See the snow — falling slow”

en bleef steken.

„Jongen — praat verstaanbaar. — Nog één keer.”

„See the snow — falling slow”

nog heescher.

„Wat scheelt 'r aan? — Kun je niet spreken? Jij dan maar, Velders.”

Hè — dat was alvast 't versje ontsprongen — Erik ademde wat lichter. Als de rest nu ook maar zoo makkelijk wou

Van-af de achterste bank was iets aan 't naar voren komen — een stukje papier.

Uit de eene hand in de andere werd 't gesmokkeld, langs den buitenkant van de banken heen.

„Naar Wenzel,” smoedde elke achter-man zijn voorbuur toe — dan viel een rechterhand slap naar beneden — open palm even naar achter — voelde zich bekriebelen — kneep toe en gaf ook zoo weer door — tot aan Jaap Velders, die — al blij dat hij hiervoor dan-maar-weer werd meegeteld — 't papiertje van rechts naar links moffelde en ongemerkt in Eriks zak terechtbracht.

Als meneer Harkel even in z'n boek keek, haalde Erik 't uit. 't Was van Jan Lamers — een potlood-krabbel:

„Jij bent ook 'n edel dier! Gisteren zoo'n groot woord tegen je oom en vandaag ben je zelf de eerste die begint.”

Toe-maar — dat kon er ook nog wel bij. — Erik stopte 't papiertje weer in z'n zak — daar waren ze al aan de vertaling toe. —

Hij natuurlijk weer de eerste. — Nu kwam 't wel goed, — dat eerste zinnetje, dat zou nog net gaan.

„Kom mee naar den tuin,” begon hij, zoo heesch mogelijk.

„Dat kan niemand verstaan — jongen, wat heb je toch?” vroeg meneer Harkel, wantrouwig.

Hij zag een geniept elkaar aanstooten — voelde, meer dan hij zag, een algemeen beweeg in de klas.

„Kun je niet spreken?”

„Jawel, meneer,” — heel schor.

„Spreek dan op.”

„Ik doe 't al, meneer,” kraak-fluisterend.

„Heb je keelpijn? — Is hij den heelen morgen al zoo schor geweest, Velders?”

„Ik — ik — onder de rekenles heb ik niet naast 'm gezeten,” maakte Jaap er zich af en telegrafeerde naar Erik van-uit de hoeken van z'n oogen.

Meneer Harkel ging door.

Midden tusschen de beurten, daar keerde hij zich — flits — naar Erik. „Wat zou je roepen, als jullie huis in brand stond?”

„Brand!! — Brand!!” knerpte Erik de heesche comedie voort.

Meneer Harkel sloeg hem verder over, maar nam hem voortdurend waar.

Erik merkte 't niet — was er al, dacht hij, en begon op te leven — minder op z'n hoede te zijn.

„Wipneus,” hielp hij half-luid Jaap, die even voor een woord bleef steken, op 'n oogenblik, dat meneer Harkel een paar stappen naar links deed.

„Witness,” nam Jaap 't onmiddellijk over — maar meneer Harkel stond al voor hun bank met een dreigend: „Je kunt wèl praten, — Velders, hij heeft je dat laatste woord voorgezegd.”

„Meneer, hij heeft 't woord niet *genoemd*,” protesteerde Jaap, verongelijkt.

„Ik heb je hóóren praten, Wenzel. — Nu kun je nog dadelijk zeggen wat je roepen zoudt, als bij jullie 't huis in brand stond en dan laat ik je er afkomen met het idiote figuur, dat je voor heel de klasse slaat — en twee straf-themaas. Maar anders . . .”

„Brand!! Brand!!” kwam er uit, met 'tzelfde vermoffeld geluid.

„Er uit, Wenzel — ga aan den directeur zeggen, dat ik je gestuurd heb.”

Erik werd tot aan z'n lippen wit. — Dáár had hij niet op gerekend. — Hoogstens om uit de klasse gezonden te worden en in de gang te staan tot twaalf ure. — Dan kon je je nog wel klein maken in een donker hoekje, als meneer Enders er toevallig mocht aankomen. — Maar naar hem toe moeten — hij bewoog zich niet.

Meneer Harkel nam hem bij den arm — Erik sloeg zijn voet om den stijl en werkte tegen.

Nu vloog meneer Harkel 't bloed omhoog — met een ruk en 'n zet haalde hij den jongen uit de bank en nam hem mee, zeggend: „Nu zal ikzelf je naar den directeur brengen.”

Al de straks nog zoo rumoerige jongens zaten paf — te veel overbluft om gauw-even 't lokaal op stelten te zetten, terwijl meneer Harkel met Erik de gangen doorliep naar de kamer van den directeur.

Maar meneer Enders was er niet . . .

Nu liep 't over. — Zelf op 't kookpunt deed meneer Harkel wat anders niet in hem opgekomen zou zijn. Hij nam — nog steeds aan z'n arm — Erik weer mee, sjerne

met een „dan zal ik zelf raad schaffen,” hem de tweede trap op en duwde hem een klein kamertje in dat, tot berging van gereedschap, van den zolder afgeschoten was.

„Hier blijf je totdat je me behoorlijk antwoord geven kunt,” zei hij en liet Erik staan.

De deur werd niet afgesloten.

Op Erik's heete woede kletste dat neer als een ijszak op een koorts-gloeiende huid.

Had meneer Harkel het slot omgedraaid, dan had hij aan die deur z'n gram kunnen uitschoppen — trappen dat de zolder er van dreunde.

Maar nu

Er kwam iets in hem dat hij niet wist thuis-te-brengen.

Als alles in hem stil geworden zou zijn, dan zou hij gewaar worden dat het was een opzien tegen den man die, zelfs in zijn drift, aan schooljongens-eer zich niet-te-vergrijpen wist.

Maar op 't oogenblik snapte hij dat zelf nog niet — nu stond hij daar — beduusd.

Verwezen keek hij de emmers aan — telde de bezems en de stoffers zonder een getal te krijgen — hoe gek — dien bezem met dien blauw-geverfden steel en aan d'n onderkant met 'n klein eindje rood afgezet — Lena had maar gewoon een wit-geschuurden steel aan haar bezem thuis . . . thuis — was hij alvast maar thuis — wat zou er eerst nog wel gaan gebeuren!

Hij wist nu zelf niet meer hoe hij er toch bij gekomen was, om zich zoo'n-eind-diep er in te werken.

Wat 'n herrie om 'n les die hij niet kende — was hij er toch maar in-eens voor uitgekomen, dat hij ze niet geleerd had! — Ja — maar dan 'n brief mee naar huis krijgen, dat hij voortaan 's avonds terug moest komen, om met de kostjongens onder toezicht z'n werk te maken! — Daar had meneer Enders den vorigen keer dat hij er maar wat van gemaakt had, ook al mee gedreigd — en dat met meneer

Masters, — dat zou d'r ook wel geen goed aan gedaan hebben — nou ja — maar dit ééne keertje zou vader hem nog wel d'r uitgeholpen hebben — omdat 't met z'n verjaardag was gekomen — als ie maar eerst vergeving gevraagd had voor z'n brutaal zijn van vanmorgen —.

Thuis had ie dan wel straf opgelopen — natuurlijk — maar dan was 't ook weer uit geweest — en hoe zou hij d'r nu nog uitkomen —.

Elf ure — kòn dat nu, dat dat heele standje in 'n half uur was afgewerkt! — Meneer Enders zou nu wel gauw thuishkomen — zou meneer Harkel dadelijk naar 'm toegaan — was dat de concierge al, die daar de trap opkwam — neen — nog niet —.

Als ie nog dadelijk naar beneden ging — meneer Harkel excuus vragen — misschien liep 't dan nog bij — zou hij? —

Ja-a-a, — en dan dat „idiote figuur” maken voor al de jongens — behalve z'n straf-themaas! Neen, hoor — dat niet. — Dan maar liever nemen wat 'r kwam. Hij zat 'r nu tòch diep in — wat gaf dan 'n eindje. —

Hé — wat was dat in z'n zak — nog 'n stukje chocolā van gisteren — lekker — voorzichtig 't zilverpapiertje d'r af, want oom Herman wou 't enkel maar glad-uitgestreken hebben voor de zending — nou ja — die zendelingen — daar zou ie nu maar niet inkomen. — Wat zou oom Herman zeggen als hij hoorde van van-morgen — misschien wou ie dan van hèm wel geen zilverpapier meer hebben. — Die zou zeggen dat een heidensche Toradja-jongen zich niet eens zoo idioot aangesteld zou hebben. — Daar — nu zei hij 't zelf — nou ja, je zat hier dan ook zoo eng-alleen —. Beneden in school had ie 't zoo leuk van z'n eigen gevonden — maar hierboven kreeg je een gevoel alsof je d'r toch echt naar was afgekomen — echt afgedropen —.

Halftwaalf. — Zou d'r nu nòg niemand komen! En van morgen, in z'n grommige bui, had hij maar twee boter'ammen opgegeten — anders altijd minstens vier. — Of je dat voelen

kon. — Even aan de deur luisteren — neen — alles ging gewoon z'n gang. — Hij zou toch niet tusschen schooltijd daar moeten blijven!! En dan dat stuk van die taart van tante Bets, dat gisteren overgebleven was — moeder zei dat 't niet lang goed kon blijven, omdat 'r room in was — dat zouden ze zeker aan de koffie opeten — en dan hij d'r niet bij.... Neen hoor, dat niet — heftig haalde hij z'n mouw langs z'n oogen — bäh — om 'n stuk täärt — neen, dat zou-en ze nooit van 'm kunnen zeggen!

Maar tegelijk zåg hij het ronde middenstuk al onder moeders mes — bedacht of dat 'n stuk ananas zou zijn, die groote, vaal-gele plek midden-in — en dan moest je 'n honger hebben, dat je wel 'n spijker in tweeën kon bijten! — Was hij dan toch van morgen maar niet zoo leelijk tegen moeder geweest!....

Daar begon al 't druk gedoe van het eind van een schooltijd — de ruime gangen en portalen droegen het gerucht naar boven. — Erik kon 't alles nagaan, alsof hij er bij was.

Héél-beneden gingen de jongeren weg — als alle dagen de kostjongens de achterdeur uit, de keuken langs — je wist nooit of de kok soms met rozijnen en sucade bezig was — en hij kon toch wel net een goed oogenblik hebben.

Door-elkaar-praten en lachen klonk op uit de gangen — al de lessen gedaan zeker — kwam er niemand — neen. — Zouden ze hem vergeten hebben?

Door 't geroezemoes beneden had hij geen erg dat de klok twaalf sloeg — zou hij nog gauw naar meneer Harkel gaan — misschien —.

Beng — Bang — galmen de eerste klepelslagen en daar laaide 't opeens weer hoog-op, — dat alles wat in de stilte van 't zolderkamertje onder de asch gekomen was....

Nu waren ze tòch aan 't lui-en zonder hem!

Met een brieschend „en ik wil lui-en”, sprong hij naar de deur, holde de trappen af — 't portaal over — de tweede

trap af, brullende „Brand!! Brand!!” en terwijl leeraren en jongelui uit de hoogste klasse ontdaan kwamen aandraven uit de lokalen, was Erik 't hek al uit en bij den toren.

Wild stormde hij op 't klokke-touw toe — de knoop was net neergetrokken — deed zijn greep boven den klomp jongens die er aan hing — boven den knoop in plaats van er onder — 't touw ging op — dof bonsde zijn hoofd tegen de zoldering — Erik lag op den grond — slap.

Met een paar korte tikken brak het gelui af. Ieder had het touw losgelaten.

De klokkelouder nam Erik op en droeg hem — 't hoofd tegen zijn schouder, de armen krachteloos afhangend, naar 't huis van dokter Ten Hage — 't dichtst bij.

XIII.

ZONDAG BIJ OOM HERMAN.

„Kom Truus, nu moet je bedaren en stil met Jacob naar huis gaan,” zei dokter Ten Hage 's middags. „Laat den jongen nu eens 'n dag of wat aan mij over. Ik verzeker je, dat hij d'r boven verwachting is afgekomen, — maar hij moet heel stil gehouden worden.

Geen sprake van school-gaan natuurlijk — en de eerste dagen niet eens onder kinderen. — Hier bij Line en mij is 't rustig — kan hij weer tot zichzelf komen.

Die stoot dat loopt-wel-bij — over de buil op z'n hoofd hoef je geen zorg te hebben — maar de schrik zit er in en daarvan moet zijn heele gestel weer tot bedaren komen.”

„Ik weet niet hoe we 't met hem hebben,” zei mevrouw Wenzel bedroefd. „Op zijn verjaardag was hij ook al zoo humeurig en van morgen was 'r gewoon geen land met 'm te bezeilen. Ik begrijp 't niet.”

„Ik kan d'r ook niet bij,” zei de dokter, „daarom wou ik 'm eens 'n paar dagen onder m'n oog hebben. Je krijgt 'm weer gauw terug — ik ben d'r niets bang voor. Afgesproken, hè? — Je laat 'm bij me?” —

Heel stil was Erik die dagen.

Tante Line had hem nog nooit zoo gedwee bijgewoond. Lang slapen, had oom Herman voorgeschreven — veel buiten zijn en veel eten,

Veel eten was geen bezwaar, vond Erik — maar 's middags

als de zon scheen een uur op z'n bed te moeten liggen — en dan alléén — hij was blij als hij weer naar beneden mocht — al zat hij dan ook weer in de war dat tante Line over Donderdag-morgen zou beginnen.

Maar tante Lien deed net of er niks gebeurd was. — Gek eigenlijk — vond hij.

Zondagsmiddags mocht hij mee naar een paar patiënten, die oom Herman niet kon overslaan.

„Nou zul je 't krijgen,” dacht hij.

Maar hij kreeg 't niet — oom Herman praatte enkel maar 'n beetje — ging dan vertellen van toen hijzelf op 't gymnasium was.

Dat zal 't aanloopje wezen — meende Erik. — Neen, toch niet, d'r kwam niks. *In-leuk* vertelde oom.

Bij vrouw Kersman moest hij even buiten blijven rondloopen — die was ernstig ziek — en bij ouden Lotar ook, die gisteren in een beitel getrapt had en flauw was geweest van bloedverlies.

Toen ze weer thuiskwamen was tante Line naar de kerk.

„Moet ik naar boven, oom?” vroeg Erik.

„Ben je erg moe?”

„Niks moe — alleen maar 'n beetje warm.”

„Nou — dan hoeft 't niet, maar rusten moet je toch. — Weet je wat, dan mag je van middag in tante Line's hangmat, onder den noteboom — ik zal 'm even inhaken — ziezoo, hier — nu jij wip-d'r-in.” — Erik schommelde al — „en dan kom ik bij je zitten” — dokter Ten Hage trok een rieten stoel naar zich toe — „en nu gaan wij tweeën gezellig 'n boom opzetten samen — jij en ik.” —

Erik kreeg een schokje — nu ging 't komen. Maar dan vond hij 't weer goed ook. 't Moest tòch op 'n keer, en dan maar liefst met oom Herman.

„Nou — nu gaan we 't er eens over hebben,” zei de dokter — zoo gewoon alsof ze al eerder afgesproken hadden waarover, — „vertel jij d'r nu eens alles van.”

„Ik moest bij meneer Masters voor 't bord komen”

„Ja — dat weet ik allemaal wel,” hield oom Herman hem tegen — „dat weet ik al precies van meneer Masters en meneer Harkel zelf — en dan nog van Sjouk 'r bij — wat ik van jou weten wou, dat is, hoe je toch zoo gek bent gekómen.” --

Onrustig schommelde Erik heen-en-weer.

„'s Middags met je verjaardag was er ook al geen recht met je te schieten — als er maar een naar je wijzen wou, dan was 't meteen ruzie-en. En Donderdagmorgen — toen ben je wel met je aller-onhebbelijkste been uit bed gestapt, hè?”

Erik werd rood tot aan de wortels van z'n haar.

„Ik kon 't niet helpen van die sabel, oom.”

„Weet ik wel — maar van die sabel, dat was 't 'm niet — den heelen middag was je al zoo aangeraspt. — Ik had gedacht dat je zoo wild-in-je-schik zou geweest zijn met je horloge en je hebt 't me, geloof ik, niet eens laten kijken.”

Erik keek den tuin in

„Je hadt toch al zoo verlangd naar 'n horloge?”

„Ja — jawel — maar”

„Nou — wat maar?”

Erik liet z'n hoofd zakken. „Maar nog meer naar 'n fiets,” brak het snikkend los —.

Oom Herman liet hem stilletjes schreien . . . : „Zóó,” — zei hij dan kalm, „was het dát. — Ik dacht dat je daar vooreerst van afgezien hadt, omdat je dien rijksdaalder in je busje hebt gedaan.”

„Ja, oom — dat had ik ook.” — Erik knipte nog 'n paar tranen weg — „maar toen later, — toen Hans 'n nieuwe kreeg en toen oom Henk de ouwe nog niet weg deed — toen dacht ik — dacht ik — je kon 't toch nog nooit weten of vader 'm misschien niet nam”

„En toen hadt je d'r zoo dikwijls over gedacht, dat je

je eigen al zág rijden — en toen 't met je verjaardag niet precies uitkwam, zooals *jij* dat nu eens je-zelf hadt toegedacht, toen was je teleurgesteld en ontevreden en brommerig. — Ja — daar kan 'k inkomen."

Erik vergat even 't ademhalen.

Hij had gedacht dat oom Herman gepreekt zou hebben, van dat hij nog wel zoo'n mooi horloge had gekregen en hoe leelijk of 't van hem was, om daar niet dadelijk blij mee te zijn — want 't wás leelijk van 'm — dat vond hij zèlf — zoo'n eenig-mooi horloge — zwart-met-verguld — en op de room-gele wijzerplaat gewone cijfers, in plaats van die akelige Romeinsche — hij haalde 't even uit om nog weer te bekijken — en om dán nog over liever wat anders te durven denken. — En nu. —

„Kan u d'r *in* komen?" vroeg hij en z'n mond bleef open.

„Natuurlijk — je dacht toch niet dat ik 'n ander soort van hart heb dan jij, wel? — Dacht je dat ik nooit gek genoeg was geweest om den vogel uit mijn hand te laten wegsnappen — al in de lucht kijkende naar de tien, die ik meende dat van daar op me kwamen toevliegen?"

Erik lachte even. — „En als de tien dan voorbij waren, dan keek u in uw hand en dan hadt u daar ook niks meer! Wat deedt u dan?" vroeg hij, weer deemoedig, want hij zag in-eens-weer hoe *hij* gedaan had.

„Wel — dan zei ik het aan den Heer, die mij had zien vallen en ik vroeg of Hij mij vergeven wou — mij wou helpen opstaan en mijn hand wou blijven vasthou-en. — Anders raak je hoe langer hoe verder van dreef, dat heb je gezien. — Moeder heeft ook ruim haar deel gekregen, dien morgen, hè?"

't Water drong Erik weer naar z'n oogen. — „Daar had ik dadelijk al zoo'n spijt van," zei hij, half hoorbaar, „ik had 't land an m'n eigen, en"

„En daarom heb je je gemoed maar gekoeld aan de anderen.

— Je hadt me zóó beloofd, dat je niet meer mee-zou-doen als ze meneer Harkel zoo flauw plaagden."

„Ik deed 't nou niet om 'm te plagen — echt niet. 't Was omdat ik niks van m'n Engelsche werk kende en toen zei Jaap Velders: „Hou je maar schor,” nou — en toen...."

„Jaap Velders? — Ik dacht, dat jullie die dood-verklaard hadden!"

„Dat hadden we ook, maar...."

„Wel?"

„Eerst had ik 'm geen antwoord gegeven, toen ie tegen me begon te praten — maar toen hield ie niet op en toen was ik bang dat ie, als de les op gang was, me d'r in zou laten vliegen — hij was toch al nijdig, want voordat ie dood-verklaard was, had ik gezegd dat 'k an moeder zou vragen of hij ook komen mocht."

„Was je bang voor dat nummer? — zóó — als ik jou was, had ik maar liever rechtuit tegen meneer Harkel gezegd dat ik m'n les niet geleerd had — en gevraagd of ik mocht inhalen."

„Dat durfde ik niet. — Bij meneer Masters was 't ook al zoo mis geweest — en als meneer Enders 't hoorde."

„Ik dacht dat Erik Wenzel wel z'n vinger tegen de gloeiende kachel durfde houden, totdat de asch d'r op zat? — Die durf van jou staat wel wat scheef, hè? — heelemaal achterste-voren zou ik zeggen."

Erik voelde zich overal gloeien. Hij werkte zich om in z'n hangmat — van oom Herman af. — „Hoe wist u van-dat?" vroeg hij.

„Hier," — de dokter greep in de schommelende mazen, „omgekeerd, mejongen — kijk eens opzij — naar dat open raam."

„Zat u daar toen — op uw studeerkamer? We hadden geen erg, dat u d'r was. — En hebt u 't toen allemaal gehoord? — Ik had toch heusch graag willen worden als Chris...." kwam er gedempt achteraan.

„Je praat, alsof je daar nu verder maar van afgezien hadt,” zei de dokter. „Weet je hoe ik denk dat 't gekomen is, dat alles zoo verkeerd uitpakte? — Ik geloof, dat je heel hard bent van stapel geloopt — gedacht hebt, dat 't alles even vlot zou gaan en dat je het er best afbrengen zou. — En omdat je meende, dat je dat zelf wel glad zou kunnen klaarspelen, heb je d'r niet aan gedacht om den Heer te vragen je te helpen en je te leeren hoe je het aanpakken moest — is 't niet?”

Erik 'hoefde niets te zeggen — 't antwoord stond op z'n gezicht.

„En nu heb je gezien, hoever je komt, hè? — Weet je nog wel van Leo, toen ie pas leerde loopen — hoe hij altijd rukte en trok om los te komen — en dat moeder 'm dan wel eens liet gaan, op 'n plekje waar ie zich geen ongeluk kon vallen?”

„Ja — en dan mocht niemand anders 'm ophelpen, weet u wel?” viel Erik in. „Net als dien keer, toen hij de twee trapjes af-gerold was en tante Lien 'm wou opnemen — maar hij trapte-af en riep aldoor: „laat 'm maar liggen — moeder zal 'm wel oprapen.”

„Of ik 't weet. — En als moeder hem dan weer op z'n voetjes had gezet, dan hield ie verder haar hand zoo stijf mogelijk vast. — Begrijp je mij?” vroeg oom Herman en keek hem diep in de oogen.

Erik knikte.

„Jij hebt ook wel wat met moeder te bepraten, hè? — als je weer naar huis gaat.”

„Ja,” zei Erik, „en op school met meneer Harkel ook. Hij sloot me niet eens op, toen 'k zoo woest was.”

Dokter Ten Hage gaf geen antwoord — liet dat maar uitwerken.

XIV.

PUCK Z'N HELDENDOOD.

Puck was dood.

Babs en Antje waren met hem uitgeweest, dienzelfden dag dat Erik door den klokkeluiders bij dokter Ten Hage was gebracht.

Antje had hem gedragen en bleef nog, met Puck in haar arm, wat rondloopen — ze had zooveel te vertellen, toen ze thuiskwamen. — Onder de kinderen werd al gezegd, dat Erik Wenzel doodgevallen was.

„Kind, doe je mantel toch uit,” zei tante Sientje eindelijk, „hier — laat ik je helpen.”

Maar tante Sientje rukte wat hard aan den bovensten haak en — plof — daar lag Puck — de halfjes rolden naar alle kanten.

„Ow-w-w,” schreide Antje, hopeloos.

„Ew-w-w,” viel Babs — uit de gang aangelopen — heftig bij.

„Kinderen — jullie maakt 'n leven als 'n oordeel,” riep vrouw Westerveld, op 't rumoer uit de keuken komend. — „Zóó,” zei ze, verwijtend, toen ze op Puck z'n rug trapte en z'n kop zoover van z'n pooten af liggen zag — „is 't weer lang mooi geweest? — jullie kunt ook nooit 's wat héél hou-en.”

„Nee Saar — dat mot je nou niet zeggen,” kwam Sientje er tusschen, „'t was mijn schuld — ik gaf 't kind zoo'n hort, dat de hond uit d'r arm gleë.”

„Dat verandert,” vond haar zuster, „jij hebt 'm gegeven — licht dat je 'm zelf ook weer an z'n end brengt. — Kom Babs, lâ-en we gauw gaan rapen — dan gaan we de halfjes tellen.”

„Eén dubbeltje moet 'r bij zijn — van den dokter, toen 't prinsesje jarig was,” zei Antje, onder haar tranen door.

„Tweé,” overtroefde Babsnikkend, „één van de juffrouw d'r bij — toen de prins jarig was.”

Maar 't oprapen en wasschen van de halve centjes — ze waren toch al erg wit geworden — gaf afleiding. — Getroost trokken Babs en Antje met hun bijna drie gulden naar de pastorie.

„Kijk,” zei Babs, en wees met een bedeesd vingertje naar de blauwe prachtpruimen, die aan den grooten leiboom tegen den muur van 't voorplein hingen — 't klinkerpaadje naar de deur voerde er vlak langs.

„Ja,” zei Antje en greep het kleine knuistje veilig vast — „kom maar gauw mee.”

Dat achter de zware overgordijnen mevrouw Van Trossen zelf stond, konden ze geen van tweeën zien.

Babs en Antje kwamen thuis — in iedere hand een reuzepruim.

„Van mevrouw. — Die is voor u, moeder,” zei Babs en gaf de kleinste weg.

„Ik bewaar d'r een voor tante Sien,” zei Antje, en legde de grootste in de kast.

XV.

KOOL MET KANEN.

Annie zou naar de „grootte school.” — Naar de school aan den Sluizendijk — Antje Westerveld ging er al van-af Mei.

't Hinderde niet dat Annie er niet dadelijk met Mei geweest was. Lezen had ze al geleerd. — Van moeder!

Antje kwam haar afhalen. — „Dan was 't niet zoo èng,” had Annie tegen moeder gezegd, „want Ant was d'r al lang.”

En Bella — dat gaf niet — die liep op school al met grootte meisjes, zei ze.

Manna had 't een keer gezien.

Bella had gestapt zoo wijd ze maar kon, om toch vooral haar kleine beentjes niet meer keeren te verzetten dan lange Mien Gerkes, die ze 'n arm gaf. Bij elken rek-stap moest haar bovenlijf even in-knieken.

En toen de anderen nog-wat-aanzetten, moest Bella op 'n holletje gaan.

Maar ze liep met grootte meisjes — en keek wijs.

Antje wees Annie den weg in de schoolgang — wàár ze haar hoed en mantel moest ophangen. — „Juffrouw, — dat is Annie Voorthuijs,” zei ze tegen juffrouw Dermot, bij 't inkomen van 't lokaal.

Toen ging Antje in haar eigen bank zitten en Annie werd gezet naast een jonge-dame van bijna zeven — in een hard-paars fluweelen jurk — aan de ellebogen natuur-

geschoren. — Op haar eene oor bengelde een vuur-roode strik aan 'n vlasharen staartje.

„Jij kwam met Ant Westerveld,” begon de jonge-dame.

„Ja,” zei Annie bedeesd.

„Die woont in 'n klein huisje,” zei de jonge-dame, en haar piek-neusje wipte vooruit.

Annie liet 't over zich heen gaan. Over 't grooter of kleiner van huizen had ze geen meening.

„Wij wonen in 'n fielaar,” deed de jonge-dame waardig. „Jij hadt niet eens handschoenen an.”

„Neen,” zei Annie, „jij?”

„Ik altijd — in de week tikoo en Zondags glanceeje,” lichtte de jonge-dame in.

Annie keek eerbiedig opzij — zat dan weer stil. 't Was ook zoo vreemd, alles.

„Mijn pa is rijk, zie je,” vulde de jonge-dame haar opgaven aan, „mijn pa heeft wel tien riksdalders!”

Annie keek nog eerbiediger.

„Wat doet jouw pa?” vroeg de jonge-dame.

„Ik heb geen-eens 'n pa,” zei Annie onnoozel.

„Och!” beklagde de jonge-dame, „en geen ma ook?”

„Nee,” zei Annie.

„Bij wie woon je dan?” onderzocht de jonge-dame verder.

„Bij me' vader en me' moeder,” deed Annie onschuldig.

„Och — gek kind,” — met een ruk draaide de jonge-dame zich af — haar hand onder 't hoofd — vijf uitgespreide vingers in 't kapsel gestoken en de punt van haar elleboog op de bank — naar Annie toe.

Annie zat er gelaten naast.

Niet lang hield de jonge-dame 't uit. De hand werd weggehaald en ze begon weer.

„Wat doet jouw vader?”

„'n Heele-boel — veel te veel, zeit moeder.” — Glimmend-en-glanzend zei 't Annie.

„Nou-ja — maar wat is je vader? — Mijn pa is

inspeteur — inspeteur van pelisie," legde ze uit, als Annie bot keek.

"O," zei Annie — er-òp gebracht — „mijn vader is dirredeur."

„Wat is dat?" informeerde de jonge-dame aandachtig.

„k Weet niet, — maar als d'r menschen bij ons aan de deur komen, dan zeggen ze altijd tegen Jans: „Is de dirredeur thuis?" — en dan gaat Jans naar vader."

"O," zei de jonge-dame, — „wie is Jans?"

„Jà-àns?" vroeg Annie. — Ze had zich nooit eerder in 't onderwerp ingedacht. — Jans was *Jans*. — Niet lang geleden had ze nog gevraagd, waarom Jans ook niet vader en moeder zei.

„Ja — is dat jullie meid? *Hebben* jullie 'n meid?" — de oogen van de jonge-dame werden wat ronder.

„Ja-a," zei Annie onzeker, „ze wil ten minste nooit „moeder" zeggen — ze zegt altijd „mevrouw" tegen moeder," redeneerde Annie voort — eigenlijk meer voor zichzelf in een half-opklaren.

„Is jouw moeder dan 'n mevrouw?" — de jonge-dame kon 't nog nèt zeggen — ze voelde zich in-eens heelemaal weg — nergens meer — wacht — daar kwam ze weer aan — ze begon weer grond te voelen — ze wàs er weer —.

„Mijn tante heb laást ook al tegen ma gezeid: „Mensch — je mag ie nou wel mevrouw laten noemen, nou dat pa zoo'n deftige betrekking heb," deed ze voornaam.

„Tik-tik" — sloeg de liniaal van de juffrouw op de bank — alles ging recht zitten.

„Wel — hoe is 't gegaan?" vroeg mevrouw Voorthuijs aan de koffie — „naast wie zit je?"

„Ik weet niet — naast 'n meisje met zoo'n *prachtige* jurk," zei Annie, heelemaal onder-den-indruk, „en zóó'n breed lint in d'r haar" — Annie's twee voorvingertjes wezen

minstens tien centimeters — „Wina heet ze, geloof ik.”

„Beelderig,” zei mevrouw Voorthuijs in diepen ernst.

„En ze heeft 'n pa en 'n ma — d'r pa is inspeteur, zegt ze. — D'r pa heeft wel tien rijksdaalders — en voor Zondags heeft ze glaceeje handschoenen.”

Meneer Voorthuijs keek mevrouw aan. — „Wat 'n nest,” — stond er in zijn oogen. — „Zóó — nou, da's wel van belang,” zei hij.

„Die kan zeker ook al vlot lezen, hè?” vroeg moeder.

„Neen,” zei Annie, „ze hakkelde toch zoo.”

„Jij niet hakkelen, hoor,” zei meneer Voorthuijs, — „laten kijken dat moeder 't je goed geleerd heeft.”

Zonnig keek Annie moeder aan.

„Maak maar dat je gauw thuis bent om vier ure — 't is van middag jouw kostje,” zei mevrouw Voorthuijs om kwart voor tweeën en kuste 't opgestoken snoetje.

„Wina heeft handschoenen aan....” twijfelachtig keek Annie eerst naar moeder op en dan naar haar handjes.

„Ja? — Nu, jij mag zonder handschoenen, zoolang als 't zulk zacht weer blijft,” zei mevrouw Voorthuijs, „dä-g!”

Nog even bleef ze staan om Annie na te wuiven — stapte dan achteruit — weer de gang in. —

„Dat ze nu naast zoo'n nest moest belanden,” zei ze tegen meneer Voorthuijs, die zijn jas stond aan te trekken.

„Geen armoe, moedertje — 't zal gauw genoeg zoo mooi niet meer zijn — ga jij maar geen mannen-in-de-maan zien,” raadde hij. „Dag hoor.”

„'k Ga een eindje met jou mee,” zei de jonge-dame om vier uur, „ma zeit dat 'k nou niet meer zoo met die gewone meisjes loopen mot.”

Maar Annie zag net Jans den hoek om komen — draafde op haar toe en stak gezellig bij haar in.

„Geef jij 'n arm an de meid?“ vroeg de jonge-dame uit de hoogte.

„Ja,“ zei Annie — de steek was aan haar niet besteed — „en 'k ga gauw naar huis — we eten van middag kool-met-kanen.“

„Kool-met-kanen!“ — de jonge-dame stond paf. — „Gek kind,“ zei ze en schudde met waardigheid 't vlashaar van haar schouders naar achter, „wij eten boerenkool met worst — ik ben kwaád op je . . .“ ze draaide zich om en klette weg op haar bruine schoenen — de rechter trapte ze neer bij elken stap — de veter slierde achteraan.

„Stil kwaad laten wezen, hoor — ga jij maar gauw met me mee,“ lachte Jans en drukte het kleine armpje nog wat stijver.

„Lieve kind, hoe kom je aan zoo'n groote inkt-mop op je schort!“ riep moeder, toen Annie's mantel afgang, „in iullie klas wordt nog niet eens met inkt geschreven — en 'n paar handjes als turven — ga ze maar gauw boven wasschen.“

„Och — gek-mensch!“ — en Annie draaide zich af, zooals ze 't van de jonge-dame gezien had.

„Wát zegt Annie daar,“ deed moeder streng, „nu ga je naar boven en komt niet beneden totdat we aan tafel gaan.“

„Ik zal 't nooit meer zeggen, moeder — 'k zal 't nóóit meer zeggen,“ snikte Annie al en wou afkussen.

„Neen,“ zei moeder strak, „'n gek mensch 'hoeft niet gekust te worden. Annie gaat naar boven.“

Mevrouw Voorthuijs ging naar de keuken — Annie haar na. — Ze wachtte tot moeder in een pan stond te roeren — niets anders zag dan de pan met griesmeel. Ze klom op een bankje — zou net gaan kussen — maar moeder haalde den lepel uit de gries — lei 'm op een bord en ging op zij.

„'n Gek mensch 'hoeft niet gekust te worden — ga nu dadelijk naar boven, Annie,“ was 't weer.

Annie durfde niet anders en stapte de trap op — keek op 't portaal nog even over de leuning of moeder zich soms nog bedacht had, maar neen. — Ze ging op de slaapkamer van moeder zitten, met een gevoel of er niemand op de wereld meer was, die met haar iets te maken wou hebben.

„Dat komt van dat prefiel in 't paars, mevrouw,” zei Jans, en deed de keukendeur dicht, dat mevrouw Voorthuijs haar lach kon loslaten, „ik heb d'r nou ook gezien.”

„Heet ze soms Wina?” vroeg Sientje — die was eieren komen brengen.

„Ja,” zei mevrouw Voorthuijs — „ken je haar?”

„In 'n fluweelen jurk en met 'n strik as 'n vlag in d'r haar — ja, mevrouw — ze woont 'n huis of vier van me zuster af en Saar zeit, je lach je 'n aap om die lui. — *Hij* is geen kwaje vent. Hij was vroeger brigges in Den Haag, en toe mot ie op 'n keer 'n hooge opgevangen hebben, die met z'n paard op hol was . . .”

„Toch zeker 't paard opgevangen, hè?” lachte Jans.

„Nou-ja — jij!” Sientje maakte een zwaai met haar rechterschouder in de richting van Jans, „en zoo is ie toen insp'kteur geworden. — Hij is wel 'n goeie kerel — maar in huis heb-'t-ie net zooveel as niks in te brengen — die medam, die deelt de lakens uit — en die heb net zoo'n branie en zoo'n R. — Ze denkt zeker dat ze nou de prinses van Pierelepompe is . . . En dan die steekneus van 'n Wina (Wijntje heet ze eigenlijk, maar „ma wil volstrekt niet dat 'k zoo genoemd wor” zee ze onderlaast.) — da's net zoo'n ouwe-juffrouw. — In al de kleuren van de regenboog zie je d'r soms. Saar zeit: „Ma gaat zeker bij Jetje Ruilebuil.”

„Hoe dat?” vroeg mevrouw Voorthuijs.

„O mevrouw — dat zeggen ze as je tweedehands-moois koopt,” zei Jans.

Lachend ging mevrouw Voorthuijs naar boven.

Annie zat in 'n hoekje — zoo mistroostig! Moeder deed of ze haar niet zag — schommelde wat in een antiek eikenhouten bureautje, — tusschen de ramen.

Op katte-pootjes kwam Annie dichterbij — klom op een stoel naast 't bureautje — zou kussen. —

Dicht ging de klap en weg liep moeder. „'n Gek mensch hoeft niet gekust te worden,” velde ze weer Annie's vonnis.

Maar 't kind begon zoo hopeloos te schreien —.

„Zal Annie nu nooit meer nazeggen wat dat stoute meisje praat?” vroeg moeder en tilde haar op schoot.

„Ik zal 't nooit meer doen — nóóit.” — Annie wriemelde zich om tot ze op haar knietjes lag en kuste raak

„Nu gauw 't tranen-gezicht en de vieze handen wasschen,” zei moeder, „en dan naar beneden. — Jans is al aan 't opdoen.”

De kool met kanen smaakte heerlijk. En de griesmeel met bessensap was een verrassing voor allemaal, behalve Annie — al was ze ook te akelig geweest om goed in de pan te kijken.

XVI.

DE GYMS.

„Wordt 't al wat met je courant, Manna?” vroeg tante Line, toen Sinterklaas voorbij was.

't Was Zondagavond en dan was dokter Ten Hage nogal eens bij de Wenzels met zijn zuster.

„Daar ben ik redacteur van,” kwam Erik naar voren.

„Hoor-àn,” zei Manna, „hij heeft net één keer 'n klein stukje d'r voor gegeven — zóó'n klein priemeltje,” — en ze gaf afstandsmaat met vinger en duim.

„Ik — ik — wie is ik? — Weet je wel ééns wat een redacteur is?” vroeg z'n vader.

„Ik heb d'r toch ook 'n stukje voor geschreven — 'n vertaling die we net-pas op school gehad hadden,” zei Erik — in-eens van al de trappen van zijn troon gerold.

„Zoo — dat komt al dichterbij,” zei de dokter, „dan hoor jij onder de medewerkers? — Våste?”

„Neen hoor, oom — 't is bij dat eene stukje gebleven,” zei Manna. „We hadden best wat meer kunnen gebruiken — vóór Sinterklaas is 't vreeselijk scharrelen geweest om rond te komen.”

„Nou al?” plaagde tante Line. „Jullie staken zoo met volle zeilen van wal!”

„Ja — maar 't valt niet mee, vier zulke groote blad-zij-en,” verdedigde Manna, „en de meisjes hadden 't allemaal even druk met handwerkjes voor Sinterklaas. — U hadt maar eens met een bijdrage uit uw slof moeten

schieten," — en Manna keek naar den kant waar oom Herman zat.

„Dank je wel," zei dokter Ten Hage, „ik heb werk genoeg. En ik heb ook geen verstand van meisjes-kranten. Ik zou wel eens 'n advertentie kunnen plaatsen, om alle moeders van krom-loopende dochters aan te raden, dat ze een rechthouder kochten."

„Hè-nee," weerde Manna af en trok haar schouders naar achter, „maar u kon best ook 's wat voor ons doen. — 't Is voor de zending, moet u denken."

„Ik zou anders zoo zeggen, dat ik op-mijn-manier ook nog wel eens wat voor jullie doe." — De dokter deed z'n best om verongelijkt te kijken.

„Vind ik ook," hield Manna lachend aan, „maar nou voor onze krant, bedoel ik. — Van uw verjaardag — verleden maand — zijn we ook al zoo mager afgekomen, omdat u zei dat tante Lien nog geen drukte hebben mocht."

„Wat gebeurt 'r anders met oom z'n verjaardag?" vroeg Hans, van uit den hoek, waar hij met oom Jacob zat te schaken — „je praat 'r over alsof jullie dan minstens 't huis afbreken."

„Moest je maar eens gezien hebben," riep Erik in vuur, „dan mogen we allemaal komen en dan krijgen we nog wat ook."

„Je zou zeggen — op 'n verjaardag!" deed Hans droog.

„Nou ja — maar niet enkel limonade met wat lekkers — we krijgen elk nog wat mee ook — verleden jaar! — toen had oom 'n grabbelton!! — toen had ik nog die mooie faber-griften . . ."

„En jij, Manna?" vroeg Hans.

„Ik niks," zei Manna, „toen was ik al dertien — als je twaalf bent, val je af."

Erik keek sip. „Da's waar ook — voor mij is 't nou verleden jaar meteen uit geweest ook — eerdad oom Herman weer jarig is, ben ik al-lang twaalf geweest."

„Welneen — die nòg twaalf is telt nog mee,” troostte de dokter, „òver de twaalf bedoelde Manna. — En over verleden maand zou ik ook nog maar niet zoo'n keel opzetten — wie weet wat ik nog doe, nu tante Line hoe langer hoe sterker wordt.”

„Hè-ja — lekker — toe oom, zeg alvast 's wat d'r van — wat gaat 'r nog gebeuren?” — allemaal drongen ze om hem heen.

„Als jullie me plat drukt, heelemaal niks,” lachte dokter Ten Hage en duwde Erik weg, die z'n plezier aan oom Herman z'n stoel-leuning stond uit-te-horten met allebei z'n handen — „en ik zeg niks ook — anders is 't geen ver-rassing meer.”

„Nou oom — maar voor de krant dan — u kon best 'n kiekje van Zwiebel nemen — dan hadden we ook 's een plaatje.”

„En hoe wou je dat 'r dan in-krijgen?”

„Wel.... opplakken,” zei Manna.

„Dus ik vijftig afdrukjes maken? Als 'k eens heelemaal niemandal meer te doen heb, hoor — dacht je dat 'r hier geen menschen meer ziek worden?”

„De afdrukken, da's geen bezwaar, oom Herman,” kwam Hans er nu bij — „die maak ik wel, als u met dat mooie toestel van u de moment-opname maar doet.”

„k Wil 't gelooven — en dan jij leelijke afdrukken maken, de een te donker, de ander te licht — en ik onder die mis-baksels m'n naam zetten — neen, dank je — 't lokt me niet aan.”

De anderen lachten en Hans lachte mee. — Met z'n nieuwbakken fotografische kracht-toeren werd hij niet van avond voor 't eerst geplaagd.

„U hoeft 'r niet uw naam onder te zetten,” vond Manna. — „Ze 'hoeven niet eens te weten dat 't Zwiebel is. Ze kunnen net zoo goed denken dat 't Mien Sanders d'r Fox is.”

„Bij de Sanders heb ik nooit 'n hond gezien,” zei de dokter.

„Ze heeft 'm ook pàs gekregen. — 't Was Kees z'n hond — hij had 'm altijd in Leiden op z'n kamer — in de vakantie ging hij daar dan bij een honde-juffrouw — mevrouw Sanders houdt niet van honden. — Maar nu is Kees van 't najaar klaargekomen — u weet wel — hij gaat naar Indië, dus dan kan Foxide niet mee. En nu heeft mevrouw Sanders zich laten vermurwen — Mien mag 'm hebben.”

„Mooi-zoo — toe oom Herman — kiekt u nou Zwiebel-

meer hoeft u niet te doen — voor de rest zorg ik wel," bedelde Hans. — Hij had een idée gekregen.

„'k Weet nog niet, hoor — we zullen kijken — als 't Woensdagmiddag helder weer is misschien”

* * *

„Eenig, zeg!" riep Erik door 't gesloten raam naar buiten — naar Hans, die met het toestel van dokter Ten Hage kwam aandragen.

„Zwiebel is toch niet uitgeknepen?" vroeg Hans.

„Kun je begrijpen — extra gewasschen voor de gelegenheid — hij is net pas klaar met rillen. — Daar heb je oom Herman. — Erik, doe gauw open, voordat oom 'hoeft te bellen," maande Manna.

Erik liep naar de deur, met Zwiebel onder z'n arm. Met afhangende vier-pooten keek Zwiebel hulpeloos naar den dokter op — ze waren dikke vrienden en Erik hield hem klem — de hond spartelde — wriemelde — slaagde er eindelijk in, zijn achterbouten omhoog te werken en z'n pooten in Eriks onder-arm te slaan.

„Hond!" gilde Erik — en Zwiebel stond op den grond — z'n nagels waren scherp.

Zoo had Zwiebel 't precies bedoeld — als 'n dolle sprong hij tegen den dokter op, met de regelmaat van een klokkeslinger.

„Koest Zwiebel — koest jongen — wacht maar even, straks zul je niet meer zoo blij-met-me zijn," lachte de dokter.

Zwiebel voelde niets voor 't plan, dat was gauw te zien.

Toen hij uitgedold was tegen den dokter ging hij aan 't rennen — om-en-om-en-om-en-om 't rozenperk — plofte dan achter in 't grasperk lang-uit neer en bleef daar liggen schok-hijgen.

„Als ie stil wou liggen, kon 'k hem zoo wel nemen," zei oom Herman; „die donkere kegel-dèn zou 'n prachtige achtergrond zijn — maar zoolang ie zoo blijft liggen bibberen met z'n buik, gaat 't niet.”

Erik zou hem halen. — Kalm wachtte Zwiebel hem af — liet zich eerst over-zij rollen — dan verder-door op z'n rug — keek onbenullig op naar z'n baasje, met z'n achterpooten de lucht klauwend — gelaten liet hij zich aan de voorpooten, waaraan Erik hem wou optrekken, in de rondte zeulen — maar opstaan deed hij niet.

„Pas op — neem 'm op, Erik — hij is nou zoo schoon — en dan wordt ie maar goor in de natte blaren,” waarschuwde Manna.

Erik nam den hond op en sjouwde hem naar 't rechte plekje. — Maar Zwiebel draaide en keerde — trok en wendde — zorgde altijd precies te zitten, of te staan waar hij niet gekiekt kon worden.

Mevrouw Wenzel kwam aan met een stukje lever. Zwiebel kreeg 'n klein stukje — en dan 't bevel om stil te zitten. — Hij niet — hij bleef opspringen naar de hand die de andere helft van de lever hield.

't Tweede stukje werd geofferd. Zwiebel slikte — likte weerszijden langs z'n bek — bleef verlangend snuffelen naar nog meer.

„Zoo wordt 't heelemaal niks,” zei oom Herman, „haal jullie Leo z'n stoeltje en zet 'm daar op.”

't Rieten stoeltje werd gehaald — ja, dat zou lukken.

„Maar Mien d'r Fox heeft geen staart!” maakte Erik bezwaar.

„Da's niks — ik trek z'n staart gewoon achter door den stoel heen,” riep Hans, „hier — al-klaar.”

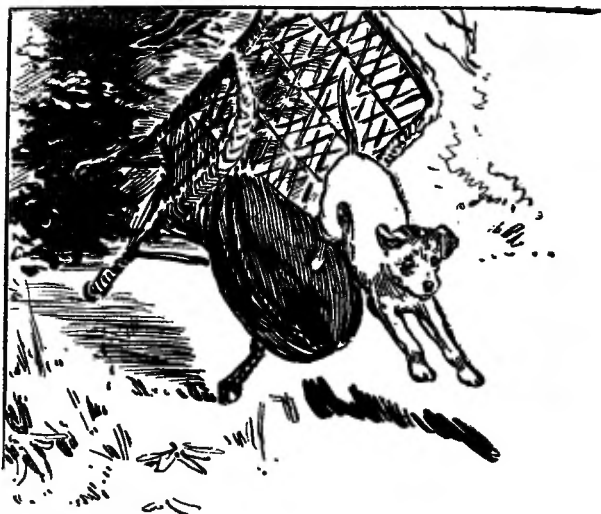
„Gauw dan — uit den weg jullie,” commandeerde oom Herman.

Klik — 't was klaar — gelukkig — want Zwiebel stond alweer op den grond — 't stoeltje aan z'n staart meegetrokken.

„Ziezoo, Hans — nou jij even mee naar de donkere kamer en dan wasch ik er verder m'n handen af,” zei dokter Ten Hage.

Dagen lang werd Hans belachen, dat hij nooit anders te

zien was dan met een arm vol druk-raampjes. Van al z'n kennissen had hij ze geleend en van 't eene raam

naar 't andere werden ze gedragen, om 't beetje winterlicht op te vangen, dat er met de korte dagen nog te hebben viel.

Per geluk was 't frisch, zonnig weer.

Kort voor de Kerstvacantie verscheen 't December-nummer van „de Gyms”.

Op de eerste bladzijde een „Ode aan de vakantie”, van Greet Menders — heel hoog en heel diep.

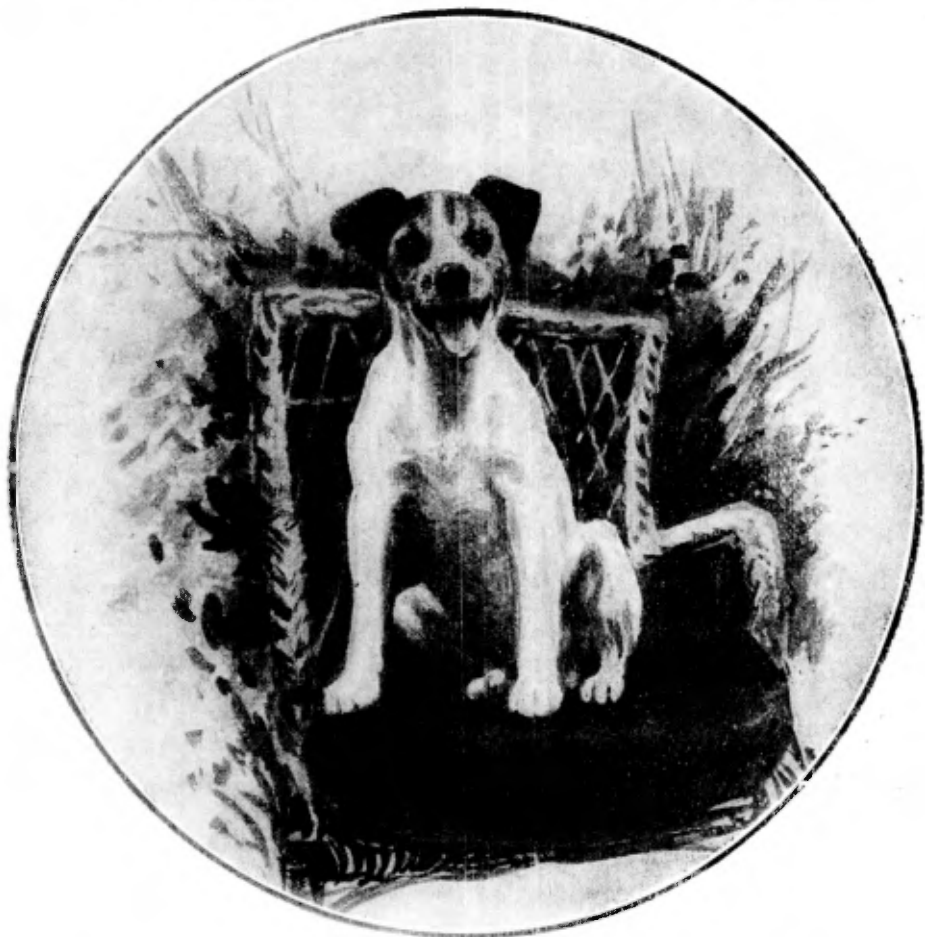
Dan een Sinterklaas-vertelling van Gusta Belt — leuk-gezellig.

En op de derde bladzij, bovenaan, kwam Zwiebel.

Zwiebel — schuinzittend op Leo z'n stoeltje — z'n rechterachterpoot half onder zich — z'n voorpooten stijf-wijdbeensch op de zitting van 't stoeltje geplant — z'n bek wijd-open, 't vel over z'n bovenkaak oprimpelend naar z'n oogen en langs de heele lengte van z'n tong vergezicht tot in z'n

keel. — Maar z'n pintere oogen helder en z'n fluweelen oortjes karaktervol omgetipt.

Eén voordeel gaf die onbeholpen houding. — Zijn slank,

lenig, jong-honde-lijfje leek er dikker door en z'n borst breeder — zoo leek hij nog meer op het al wat-bejaarde terrier-bigje van Mien Sanders.

Onder 't kiekje stond:

AAN M. S.

Ik ben zoo blij, lief vrouwtje-mijn,
Dat ik bij u in huis mag zijn,
Uw trouwe hondje Fokje;
Want menig lekker brokje
En heel wat lief gestreel
Viel mij van u ten deel.

Mijn oude baas zal straks gaan varen
Heel naar het Indisch strand.
Nu — hij mag dobb'ren op de baren,
Laat mij maar in mijn mand;
Bij u, vrouw,
Onder 't schrijfbureau,

Daar ben 'k zomers uit de zon en 's winters uit de kou.

Mocht dit nog lang zoo wezen,
Blijf' gij mijn vrouw en ik uw hond.
Dan looft, nog lang na dezen,
Uw trouw mijn honde-mond.

Hans kon voldoening hebben van z'n bijdrage.

„Die rijm van bureau op vrouw!” — genoot Erik, „die vind 'k nog 't rijkste van alles!” — en hij begon weer bij den eersten regel.

Niemand van de Wenzels — behalve Manna — had oog voor iets anders — niemand die er erg in had dat zij op spelden stond.

„Kom — nou heb' jullie 't wel gezien,” waagde ze en wou omslaan, — maar Erik's hand viel op 't blad met een heftig: „Jij hebt in de locaal al den tijd gehad om 't uit te spellen — 'n ander wil ook wel 's kijken, hoor.”

„Kijk z'n lieve tongetje,” zei Bella en klopte den echten Zwiebel op den hals.

„Daar heb je Sjouk — wat of hem bezielt — kijk dan,” — maar moeder zag dat Manna's oogen er bij lachten alsof ze begreep.

Erik keek naar buiten — zag Sjouk met „de Gyms” langs 't raam staan plapperen; — Sjouk was ook abonné.

„Doe dan toch open,” schreeuwde hij door de ruiten en holde dan de gang door, — de kamer in — „hoe kun jullie daar zoo zielig blijven staan — heb je nog niks gezien?”

„Jawel,” zei Erik, „eenig is-t-ie, hè?”

„Die ouwe hond van jou! — dacht je dat 'k die bedoelde? — asof 'k daar 'n voet voor verzetten zou! Welneen — de advertentie — sla dan òm, jò.”

Erik sloeg om en gaf een schreeuw.

„Heb je 't nou in de gaten?” triomfeerde Manna en griste hem „de Gyms” af, — „ik zal 't voorlezen — 't is mijn krant.”

„Nee, ik,” kibbelde Erik, „'t is *mijn* hond die d'r in staat.”

„Ja, maar zoo hooren we niets — jullie maakt me nieuwsgierig. Sjouk heeft het 't eerst gevonden,” besliste moeder, „laat Sjouk 't voorlezen.”

„Ik heb 't anders 't eerst geweten,” grinnikte Manna, „maar lees jij dan maar, Sjouk — mij-goed.”

Sjouk las:

„Houders van prikkarten ten voordeele van de zending aan de Humboldts-baai worden uitgenoodigd Zaterdag 22 December a.s., des namiddags te half drie ure, zich te vervoegen ten huize van dokter Ten Hage, om daar het gezamenlijk bedrag der inkomsten te vernemen en daarna gemeenschappelijk het middagmaal te gebruiken.

Westwijk, Dec. 1911.

L. Ten Hage.

H. Ten Hage.

„Bij oom en tante gaan eten! — Hoezee!” brulde Erik.

„'n Echte groote-menschen-advertentie,” genoot Bella statig.

„Wat leuk voor jullie,” zei moeder. „Maar hoe weten die anderen dat nu — die „de Gyms” niet lezen?”

„Guus Sanders die ziet 't wel van Mien, natuurlijk — en de anderen, die laten we 't kijken,” vond Erik.

„Mag ik gauw naar Corrie Blauw, moeder?” vroeg Bella, met haar linkerarm al in de mantelmouw.

„Je måg wel,” zei moeder, „maar liefke” — bedenkelijk keek ze in het opgewonden kindergezichtje — „d'r staat: „houders van prikkarten” — jij hadt er geen — jij liep enkel met Annie mee.”

Van rood werd Bella wit. — „Manna toch ook niet,” pruilde ze, „en die gaat vast wèl — ze kijkt net-zoo blij.”

„Manna heeft er ook geen,” zei moeder, „enkel Erik.”

„Ik wel,” deed Sjouk hoovaardig en tolde van z'n eene voet-punt op de andere de kamer rond.

„Nou — we zullen nog 's vragen aan tante Line,” troostte mevrouw Wenzel — „wie weet . . .”

„Weet u d'r heusch niks van?” vroeg Bella.

„Heusch niks,” verzekerde moeder.

XVII.

HET PLAN.

't Was zóó gekomen.

Tante Line schonk thee voor den dokter. „Zit je diep in je krant, Herman?” vroeg ze.

„Ik niet — hadt je wat?”

„Neen — ik *wou* wat hebben. — Al m'n busjes zijn binnen en nu zou ik 't zoo leuk vinden, om al die kinders 'n keer ten eten te vragen.”

„Ten eten! — toe-maar. — De kamer is niet groot genoeg,” — de dokter keek door de open-geschoven deuren de eetkamer rond. „Tien — enkel hier vandaan en dan nog die meisjes uit Manna d'r klas — die hebben immers ook meegedaan? — En je moet denken, wat 'n uiteenlopend gezelschap — van-af kleine Annie tot die gymnasium-meisjes — hoe hou je ze bezig?!”

„O — da's nog 't minste, — als de monden gaan, zijn ze vanzelf bezig. — En die meisjes van 't gymnasium, daar is niets van gekomen — dat plan heb ik zelf maar den kop ingeknepen. Hans en Manna hebben met geweld *willen* meelopen, maar bij die groote meisjes vond ik 't te mal om met zoo'n pruts-busje aan te komen. — Ik heb Manna gezegd dat ze ze liever moest aanraden om advertenties voor „de Gyms” te werven.”

„En is 't ingeslagen?”

„Natuurlijk! — Moet je net bij die bij-de-hande dingen komen. — Mien Sanders trekt overal op los en Gusta Belt

laat geen mensch met vrede — die heeft 'r ook den slag van, want niemand neemt 't van haar verkeerd op. — 't Succes had nog wel grooter kunnen zijn, maar voor 't December-nummer hebben ze d'r toch al heel wat, zegt Manna. — En de ongelijkste artikelen te adverteeren — van colliers en manchet-knoopen af tot vuurmakers en ratten-dood toe."

"Goed — dus die vallen af — maar dan hou je toch nog 'n bende over," maakte de dokter bezwaar. "Tien — en dan nog je lijfwacht — die wou je d'r toch zeker ook bij hebben?"

"Vanzelf — verbeeld je dat we ons eigen troepje thuislieten — maar dan 'hoef je ook niet meer met tien te rekenen — dan zijn 't er maar acht — wacht, schrijf jij ze op, wil je? — dan zal ik ze opnoemen — hier heb je een stukje papier."

Dokter Ten Hage haalde z'n potloodje uit — noemde al schrijvende op: „Manna — Erik — Bella — Leo — Leo ook?"

„Wel ja, Leo ook maar."

„En dan Lottie ook, hè? — Lottie — Annie — Hans, — dan Sjouk en dan? . . ."

„Karel van Zutfen — Suze Timmermans — Corrie Blauw — Guus Sanders — Piet Moor — Bert Hemmens — Maurits Vierdag en Frits Kalkoen . . ."

„Jan Lamers niet?"

„Neen — ik heb 't hem wel gevraagd, maar hij had geen zin."

„Je moet denken, dan hebben we d'r toch nog vijftien," waarschuwde de dokter — met de punt van zijn potlood was hij al de namen nagegaan.

„Op die vijftien maakt twee meer of minder dan ook niet veel uit," vond tante Line, „ik zou d'r zoo graag Babs en Antje ook bij-nemen. Die hebben met hun Puck de kinderen 't eerst gaande gemaakt."

„Die kleine Barbara! — ze zal te verlegen zijn.”

„Niks kleiner dan Lottie — en Babs is 'n fideel velletje — die is nergens bang voor — ja — alleen van katten — maar dan houden we Kas wel uit den weg.”

„'t End zal zijn, dat wij tweeën dien middag dan maar bij Katrien gaan eten — of heelemaal niets krijgen misschien,” plaagde dokter Ten Hage. — „Neeen maar, in ernst, Line, hoe bedenk je 't — d'r is geen beginnen aan. Zeventien gasten te dineeren en wijzelf dat is negentien — stel je voor — soep — twee rondgangen — dessert — je mag wel twee extra-vrouwen nemen, enkel om af te wasschen en 'n dienknecht d'r bij — neen hoor, dat idée moet je nu maar opgeven. — Vraag ze liever 's avonds — dan kun je d'r mijnentwege vijf en twintig in huis halen.”

„Och jij — met je diner en je rondgangen — je denkt zeker aan je studententijd terug. — Jongens zijn al heel voldaan met een flinke maag-vol. — Lekker warme winterkost wou ik ze geven — gestampde aardappelen met snijboonen en rookworst — en dan chocolä-pudding toe. — 'n Reuze-pudding — dat is vereischte.”

„Als 't gaat gebeuren, moet je 't doen op den twee-entwintigsten,” overlegde dokter Ten Hage — hij begon voor 't plan te ontdooien, al wou hij 't niet zeggen — „dat is de eerste dag van de vacantie en gelijk Annie's verjaardag — dan wint 't Bets een partij uit. — Met de hoofdpijnen, die ze altijd nog over heeft uit die nare influenza van 't najaar, zou ik dat wel goed vinden.”

„Ik ook,” stemde zijn zuster in, „ik dacht wel dat je zou bijdraaien — en je zult zien, dat je zelf mee schik hebt in de gezichten. — Heb je Guus Sanders wel eens voor 'n bord eten zien zitten? — Niet? — Nou — dan moet je opletten — da's 'n studie. — Dan heeft ie gewoon 'n snoezig gezicht — zoo alsof er nu voor hem in de wereld niets meer te wenschen is overgebleven — in-en-in voldaan. — We moesten 't wèl maar wat vroeg op den middag doen,

vind je niet? — Om vijf ure — dan wordt 't voor de kleintjes zoo gauw laat — en te druk ook, zoo vlak voordat ze naar bed moeten."

„Misschien — maar om één ure heb ik nog geen trek in je snijboonen — en dan ben ik nog niet klaar ook. Als we 't tòch doen dan wil ik er ook bij zijn. — Stel 't dan op drie ure — dan kan 'k voor 'n keer wel door m'n werk zijn, als ik er vooruit mee reken — wacht — hou' je stil — dan kon ik — wie weet — tegelijk dat zaakje van mijn eigen verjaardag met ze vereffenen."

„O ja, leuk-zeg — wat doè je?"

„Ja-nou! — dat moet 'k eerst zelf nog uitdenken — jij gaat altijd zoo dadelijk op hol — eerst komt nu aan de orde, hoe we ze allemaal gevraagd krijgen, hè? — Je lijfwacht d'r maar op uitsturen — vind je niet?"

„Had ik ook al gedacht — neen" — viel tante Line zich in de rede — „Manna heeft jou immers ook al aangebedeld om een advertentie — laten we 't in „de Gyms" zetten — of ja" aarzelde ze, „dan dienden we Mien Sanders d'r ook nog wel bij te hebben."

„'t Gebeurt niet," besliste de dokter, „heel Westwijk kunnen we niet hebben Maar 't 'hoeft ook niet — Guus is d'r toch bij en dan vinden de Sanders 't best. Laat dat maar aan mij over, ik zal d'r wel even aanloopen en 't met Mien in orde maken — want als we 't doen, moeten we 't gauw doen, anders is de December-Gyms al verschenen. — Laat ze dan om halfdrie komen, zeg — dan gaan we om drie ure aan tafel."

„Goed — en zeg je vooral, dat Mien 't vóór zich moet houden? — Als Guus 't weet, is 't al dadelijk rond en dan is de aardigheid van de advertentie d'r af."

XVIII.

HET MAAL.

Babs en Antje zaten voor hun boter'am — 't wou er maar niet in.

„Wat 'n dikke,” zuchtte Antje — kauwde aan een klein hapje, — kauwde — kauwde . . .

„Slik dan ook 's, kind — 't is geen olifant,” maande vrouw Westerveld.

Babs keek al even kies-kauwerig haar sneedje aan — tipte met haar vinger aan de boter — likte — schoof dan haar bordje weg. — „Niks geen lekkere boter — en 'k heb geen trek ook, 'k heb pijn in m'n achterbuikje — straks, bij den dokter zal 'k wel eten.”

„Je kunt toch niet als uitgehongerde wolven daar an tafel gaan zitten,” zei vrouw Westerveld ontevreden — „kom nou — dat eene sneedje mot d'r in — van morgen heb' jullie ook al zoo zitten sipperlippen — en as je pijn in je achterbuikje hebt, dan kun je niet eens na de juffrouw toe.”

„'t Duurt ook zoo lang eerdats 't halfdrie is,” zeurde Babs — „om twee ure zal 't wel over zijn — 't wordt nou al 'n beetje beter.”

„Moeder, krijg ik m'n blauwe an?” probeerde Antje.

„En ik m'n rooie?” bedrilde Babs.

„Ik zeg niks,” deed moeder geheimzinnig, „eet nou eerst netjes die twee reepen op en dan zul' jullie 's wat zien.”

„Bella krijgt d'r moezeline an, met 'n blauwe strik in d'r

haar," vertelde Antje met een mond vol. — Moeder was er tòch niet bij.

„Hoe weet je dat?" — smekte Babs terug.

„Heb ze gezeid — gisteren op straat."

„Hei jonge's, is dat smekken — jullie lijkt de geit van oome Teunes wel. — Kom — is 't d'r nou haast in?" vroeg vrouw Westerveld, toen de borden van vaders en moeders middageten opgeborgen waren. — „Ga dan maar mee naar boven, dan kleë ik jullie eerst an."

„Zie je dà-at?" — Babs gaf een stoot tegen Antjes elleboog, met een knik in de richting van moeders bed.

Daar lagen — stijf-gestreken — de jurken klaar — de witte jurken, die ze dachten dat, slap-gewasschen — voor den heelen winter weggesloten waren.

Van den zomer hadden zij ze pas nieuw gehad — voor 't Koninginnefeest — Antje omdat ze voor 't eerst met den optocht mee mocht — Babs omdat Antje er een kreeg.

„M-m," verzuchtte Antje, als zij twee wit-zijden haarlinten stil-glanzend zag afsteken tegen 't doffe neteldoek — „heelemaal nieuw — ik kan niks eten bij de juffrouw — ik heb nou al zoo genoeg."

„'t Zal best schicken met jullie," lachte vrouw Westerveld, „laat 'k je nou maar gauw helpen, want zóó moet' jullie weg."

„Ja — want we gaan Suze Timmermans nog anhalen," zei Antje en trok haar mond onder de zeepspons weg, „die durft ook niet goed alleen."

Even voor halfdrie kwamen ze met Suze Timmermans 't Kruikenstraatje door — langs den tuin van dokter Ten Hage.

„Meid — 'k ben zoo bang," deed Suze beweeglijk.

„Meid — ik ook," gichelde Antje terug.

Nog een paar stappen de straat uit — rechts en links gekeken of er nog niets van de anderen te zien was —

dan schoten ze weer terug, 't straatje in — stonden nog even druk-te-doen, — verlegen —.

„Bel jij,” zei Antje tegen Suze.

„Meid — ikke niet — bel jij — jouw tante is d'r,” vond Suze.

't Straatje weer uitgewipt — gelukkig — daar kwamen de Wenzels aan met Corrie Blauw — even vooruit laten gaan — dan stapten ze in de achterhoede de stoep op.

Sientje deed open — juffrouw Ten Hage kwam de gang in om mantels en hoeden te helpen afdoen.

„Tante — kijk,” zei Bella zacht, — keerde haar even-achteruitgehouden „achterbuikje” een kwart-slag

naar tante Line toe en rekte haar hals op verdraaien af, om zelf den luchtig-bol gelegden knoop in haar sjerp te kunnen in 't oog krijgen — een knoop als een kool — dien ze met stil ontzag, tusschen twee behoedzame handen, vertoonde.

„O!! — O!! tante Sientje! — tante Sien!” gilte Babs, en krabbelde terug voor Kas, die — met Sientje uit de keuken gesnapt — met hoogen rug en recht-op-gestoken staart op haar toekwam.

„Kom — malle meid,” riep Sientje — ze stond met een arm-vol mantels op nog meer te wachten, „ben je nou bang voor zó’ n klein katje — dat snipper — je kan ’m weg-blazen.”

„Blaas dan, tante — bláás dan — p-ff-p-ff . . .” blies Babs zelf uit alle macht en boorde haar schouder in Sientje’s rok.

„Neem ’m dan op, Manna — gauw — breng ’m weg,” drong tante Line.

Manna kon haast ’t katje niet grijpen — ze sloeg dubbel van ’t lachen.

Toen Kas goed weggestopt was, durfde Babs pas weer rondkijken.

„Is ’t nou goed?” plaagde Erik, „nou is-t-ie geblazen.”

„Kinderen — wat zien jullie d’r allemaal feestelijk uit,” prees tante Line. — „Babs en Antje in de witte jurken — wat heeft moeder daar ’n werk aan gehad.” — Babs en Antje glansden — „en Suze — da’s zeker ’n splinternieuwe jurk, hè?”

„Neen,” knerpte Suze benauwd, „die had ’k verleden jaar al.”

„Nu — maar dan ben je d’r toch zeker al héél-erg netjes op geweest!”

Groot werden Suze’s oogen. — „Ik ben veel te blij dat ik ’m heb!” riep ze en ze was in eens over haar verlegenheid heen.

„En Corrie is ook al zoo fijn,” vond tante Line, „kom jullie nu maar gauw binnen.”

Annie en Lottie waren er al — zaten al heerlijk voor den open haard. — Voor ’t raam stond oom Herman met Hans schik-te-hebben in al ’t binnenkomen.

Een geklingel alsof de bel er uit moest — daar kwam Sjouk, en-club met de andere jongens. Ze hadden allemaal elkaar afgehaald — al rumoerig van de voor-pret kwamen ze binnen.

„Dag Sjouk — dag Karel — dàg Frits-en-Mau — dàg

Piet-en-Bert — ik zal 't maar met twee handen tegelijk afdoen," zei de dokter, „had' jullie zin om te komen?"

„En òf, meneer Ten Hage," zei Guus. „U moet wel de groete van vader en moeder hebben."

„Als iemand dien jongen uit 't water opvischte, dan geloof ik dat hij nog gauw zou zeggen „de groete van vader en moeder," lachte de dokter. — „Line, ik hoor Katrien tikken — ze is zeker klaar — zullen we maar aan tafel gaan? Hoe heb je de plaatsen geschikt?"

„Ik dacht, jij tusschen Leo en Annie in — naast Annie Babs en dan ik — laat 's kijken — aan m'n anderen kant Lottie — dan Suze — dan Manna en dan Antje, — zit' jullie allemaal goed? — nu, dan moeten de anderen zelf maar plaats zoeken — d'r staat voor elk 'n stoel klaar."

„Kom jongens, slier-an," deed Erik druk en lachend en schuifelend kreeg ieder een plaats — dan bleven ze even stil. „Fijn," hoorde juffrouw Ten Hage hier en daar genieten.

„Tante, wat hebt u de tafel mooi gemaakt," zei Manna, „dat rood-en-groen van die hulst doet zoo beelderig tegen 't wit van 't tafellaken — wat 'n werk hebt u d'r an gehad — hadt u mij maar laten helpen."

„Ook om geen haat-of-nijd! Dan hadt jij 't eerste kijkje gehad," lachte oom Herman. — „'t 'Hoefde niet, hoor — ik heb tante geholpen."

„Nou maar — ik dacht niet dat u dat ook al kon." — Hans knipte met z'n linkeroog: „Zeg, tante Lien, wat zijn dat voor leuke dingetjes bij onze borden, daar die hulst-takjes in staan — toch geen steenen roosjes?" — hij raakte er aan, — „neen — 't voelt klam — wat nou — 't zijn al m'n leven witte knolletjes — tante-mijn!! waar hebt u 't geduld vandaan om daar allemaal roosjes van te snijden — en allemaal 'n holletje in 't midden — waar is dat voor?"

„Dat zie je toch wel," zei de dokter, „hoe kunnen 't anders groen-dragertjes zijn — zoo, daar heb je 't eten. Zet de

worst maar hier voor mij neer, Katrien. — Kom, nu kunnen we beginnen."

Dokter Ten Hage bad hardop. — „Gelukkig niet zoo erg lang," smoesde Mau tegen Bert, toen hij „amen" gezegd had.

„Heere-zegen-deze-spijze-amen," klonk tegelijk het schrille stemmetje van Babs.

„Heere, zegen spijs en drank — amen," volgde Lottie dadelijk.

„Nu Leo," zei oom zacht.

Maar Leo werd verlegen — wou 't niet weten, natuurlijk en moest dan maar groot gaan doen. — Heftig schudde hij van neen.

„Kom, Broer . . ."

„Ik doe 't niet," mompelde Leo voor zich heen, „ik vertrap 't . . ."

„Als Broer niet bidden wil, dan kan hij ook niet van die lekkere worst krijgen," zei oom Herman.

„Leo wil geen worst — worst is vies."

„Och neen — Leo moest maar niet bidden — Leo is nog zoo klein," bemiddelde tante Line,

„Heere-zegen-deze-spijze-amen — bèste jongen," kwam er nu vlot.

Oom Herman deed of hij 't achtervoegsel niet hoorde — keek strak de groote jongens aan.

„Dat komt omdat vader, op 'n keer dat ie thuis eerst niet had willen bidden, per ongeluk uit z'n mond liet vallen „beste jongen," toen hij 't gedaan had — na dien tijd zegt hij 't dan zelf er alvast maar bij," zei Manna, zacht lachend, achter Suze en Lottie om.

De deksels werden van de schalen genomen — 'n waardeerend „hè-è-è" gonsde onder de jongens rond.

„Lekker — snijboonen," riep Erik. „Zie je nou wel, Guus? — Ja, tante Lien, hij wist eerst niet of ie 't prettig zou vinden — hij was bang, zei-d-ie, dat 't soms een diner van kleine-hapjes zou zijn."

„Neen, jongen,” lachte tante Line, „je mag hier behoorlijk happen — als je maar oppast dat je je niet verslikt. — Erik, me-jongen — servetten zijn om op de knieën te leggen — niet enkel voor tafel-decoratie.”

Sjouk kleurde — greep gauw naast z'n bord naar 't zijne.

Dokter Ten Hage had de worst gesneden — in niet te groote stukken, dan kon de schotel nog eens rondgaan zonder gevaar voor de magen.

„Annie is jarig — zij mag Katrien bellen,” vond tante Line, toen de borden leeg waren,

„Is ze jarig?” riepen de prikkarten-jongens, „wel gefeliciteerd, Annie,” en ze maakten lange armen over de tafel.

„Stil wat — of de waterglazen gaan nog om,” waarschuwde oom Herman, „jullie daar aan 't end bewaart je wenschen maar tot straks.”

„Katrien — je mag nog 's vullen,” zei tante Line — en stoomend-warm bracht Katrien de volle schalen weer binnen.

„O . . . o,” smoesda Babs, toen de schotel met worst ook weer rondging — de heele tafel langs keek zij hem eerbiedig na tot hij bij haar aankwam, en als 't stukje op haar bord rolde, ging een zware zucht er onderdanig voor uit den weg.

„Van snij-boonen moest je altijd-door kunnen blijven eten,” vond Bert Hemmens en pikte z'n laatste worstschijfje aan z'n vork.

„Nou-maar — dan kon je in 't geheel geen pudding meer an,” protesteerde Erik.

„Jò — hou-je-stil,” vermaande Mau Vierdag verlegen, „je weet niet eens of je pudding krijgt.”

„Ik-wel,” blufte Erik, „kijk maar, Katrien neemt de borden weg, eerdad we gedankt hebben — en d'r staan kleine bordjes op 't buffet klaar ook.”

Mau keek naar 't buffet — achter hem.

„Nou heeft ie spijt, dat ie zooveel gegeten heeft,” grapte Hans.

„Ik heb niks te veel gegeten — wou je wel — zooveel te meer hield jij.”

„Mooi zoo, Maurits — geen kamp geven, jongen,” hitste de dokter aan.

„Chocola-pudding!” tjipte de een voor den ander, als op groote schotels de lillende bruine figuren werden binnengedragen.

„Op deze ligt 'n visch,” riep Antje over de tafel.

Op deze 'n tros druiven,” zei Piet Moor.

„Wij hebben 'n leeuw hier — wij worden de sterksten,” schetterde Frits Kalkoen terug.

„Laat ie je maar niet bijten,” piepte Corrie Blauw.

„Zal 'k wel oppassen — ik bijt in hèm.”

„Tante Lien, krijg ik de druiven, omdat ik jarig ben?” pleitte Annie.

„En ik van die bobbeltjes,” vroeg Broer en wees op de breede ribben van den beneden-rand.

„Ik wou leeuw,” bestelde Lottie.

„O — maar visch is ook lekker,” zei tante Line en schepte den kopkant op haar bordje — „Babsie krijgt den staart.”

„Vanille-saus — fijn,” zei Suze achter Manna om tegen Antje. Antje knikte — ze had net gehapt.

„Wat gezellig — zoo'n groote tafel,” verzuchtte Bella, — „ik wou dat we alle dagen met zooveel waren.”

„Ik niet,” verweerde tante Line, „dan wist ik niet hoe we alle dagen al die monden aan den gang hielden.”

„En mevrouw Enders dan — daar zijn ze wel alle dagen met d'r tachtigen,” bracht Erik in.

„Ja — maar zoo knap als mevrouw Enders ben ik lang niet,” zei tante Line lachend. — „Herman, wil je danken? — dan kan hier afgeredderd worden . . .”

„Pas op, jongens,” riep ze, als de jongens rumoerig opstonden, „neemt niet 't heele tafellaken mee.”

„Ik kan niet meer zuchten,” zei Corrie Blauw en ging met haar hand heen-en-weer boven haar sjerp.

„'t Is haast jammer, dat we van die mooie tafel wegmoeten,” vond Sjouk.

„Wel” — oom Herman keek tante Line aan — „de tafel kan nog wel gedekt blijven, als jullie 'm zoo mooi vindt — dan gaan we straks nog maar 's kijken.”

„Ik neem m'n hulst-knolletje mee naar de andere kamer,” zei Bert Hemmens.

„Neen — dan liet 'k ook maar alles net zoo blijven,” raadde oom Herman, „dan drinken we straks aan de lange tafel nog weer thee.”

„Hè-ja — echt,” riepen de jongens — „dollejtjes” — sjirpten de meisjes.

„Wat wordt 't al donker,” pruttelde Annie.

„Ja — maar toch nog niet donker genoeg om de lamp aan te steken,” vond tante Line, „weet je wat — de piano-lamp, dat kan — en dan gaan we wat zingen — goed?”

„Gezellig,” zei Manna en zocht al onder de muziekboeken.

„Zingen vlak na 't eten,” maakte de dokter bezwaar.

„O, kom, — daar hebben jongens geen hinder van, — jongens, wat zal 't wezen?”

„O, schitt'rende kleuren?” vroeg Mau.

„Oom Herman heeft toch wel gelijk,” zuchtte Manna, „je zingt prettiger vóór 't eten.”

„Dan ben jij net als de kanaries — die zingen ook als ze honger hebben,” meende Frits, „wie weet 'n ander versje?”

„Een trouwe vriend woont in den hemel,” wou Bella.

„Ja — da's mooi,” viel tante Line bij, „ken' jullie 't allemaal? — Toe dan maar.”

„Nou nog „Daar is een volk op aarde”,” stelde Manna voor.

„Dan komt jullie aardrijkskunde op 't gymnasium ook op niet veel neer, als je maar van één volk op aarde weet,” wou Piet Moor aardig wezen.

„Neen, Piet,” — smoorde dokter Ten Hage den opkomenden lach, „da's niet om plezier over te maken — daar dacht je zeker niet aan, hè?”

„Ik ken 't niet,” riepen Frits en Mau en nog 'n paar.

„Nou — kom' jullie dan bij de piano staan, dan kun je in 't boek inkijken,” opperde Hans.

„Kun je zoo zien, jongens?” vroeg tante Line, „dan beginnen we.”

„Daar is een volk op aarde — 't roemt steeds in God genâ,
En wat hen overkome — het juicht Halleluja.

Het kent geen zorgen — voor den dag van morgen,

En op de levensbaan — gaat God vooraan.

Voor kracht van uur tot uur — wil Jezus zorgen,

En stap voor stap blijft 't vol vertrouwen gaan.

En Jezus is hun alles — Hij kent ze een voor een,

Zijn eeuw'ge liefde-armen — zijn teeder om hen heen.

Het kent geen zorgen

„Nou nog 's een versje dat Babs en Antje en Suze ook kennen,” vroeg tante Line, als al de coupletten waren uitgezongen, — „jij bent jarig, Annie — jij mag kiezen.”

„In een houten kribje,
In een beestenstal,
Ligt een hulploos kindje,
Kindren, kent ge 't al?
't Is de lieve Heiland,
Die de kleintjes mint,

Hij maakt ons ook zeker eenmaal tot Zijn kind.”

zei Annie op — tegen oom Herman aangeleund.

„Ja, da's goed — da's zoo'n mooi versje,” en dokter Ten Hage bukte zich naar 't kleine kopje, „je weet toch wel wat 't beteekent, „die de kleintjes mint,” — niet? — Die veel van de kleintjes houdt, is 't niet? — Gelukkig maar, hè, dat de lieve Heer zooveel van Annie houdt!”

„Neen” — schudde Annie heftig.

„Ben je d'r niet blij om, wat nu?”

„Die de *kleintjes* mint,” verbeterde Annie nadrukkelijk,

„O — ja! da's waar ook — dat zijn Leo en Lotje, hè?” gaf oom Herman ernstig toe en hield tegelijk met z'n oogen de jongens bedwaard. „Maar de lieve Heiland wil Annie ook graag Zijn kind laten zijn, hè?”

„Ja,” knikte Annie nu met evenveel klem en zong helder op, boven de anderen uit. — Tante Line sloeg nog een paar accoorden aan en stond dan op.

„Ik hoor Katrien met de kopjes rinkelen,” zei ze, „wie heeft 'r trek in een kopje thee?”

„Ik — ik” — kwam 't van alle kanten.

„Hè — wat 'n gezelligen middag hebben we,” verkneukelde zich Manna, „zeg, oom Herman — is dat nou in plaats van uw verjaardag?”

„Nog niet,” zei oom Herman, „dit had tante Line jullie toegedacht. — Mijn verrassing moet nog komen.”

„Nog komen — krijgen we dan nog meer?” riepen Guus en Erik.

„Wacht maar,” zei dokter Ten Hage en schoof de tusschen-deuren weer open — tante Lien blies tegelijk de piano-lamp uit. — 't Was ondertusschen heel-donker geworden.

Een gerekt „O . . . o” klonk door de kamer.

Midden op de tafel, net voor Annie's plaats, stond een groote taart. — Midden-op met witte letters „Annie” — dicht daaromheen zes gekleurde kaarsjes — verder — in den buitenrand — op gelijken afstand, nog tien kaarsjes.

Vredig-aandachtig wezen de stille kaarsvlammetjes naar omhoog en wierpen een zacht-gelen lichtkring over de witgedekte tafel met de groen-en-roode hulst.

Een oogenblik — een kort oogenblik bleven ze allen heel stil staan — dan kwamen de tongen los:

„Wat 'n pracht-taart”

„En wat 'n groote,” loofde Guus.

„Oom Herman, is dat nou de verrassing?” vroeg Erik. —

En is die geweldige taart heeelemaal alleen voor Annie?"

„De middenkaarsjes zijn voor Annie, omdat ze vandaag zes jaar is — die in den buitenrand voor de tien van de prikkarten.”

„Dan komen wij d'r mager af, Hans,” lachte Manna, „misschien mag jij 'm snij-en en ik 'm rondgeven — da's toch ook wat.”

Leo en Lottie keken bedenkelijk.

„Stil maar, hoor — ik heb nog wel 'n paar extra kaarsjes,” suste oom Herman. — „En Annie zal de hare toch ook niet allemaal alleen willen houden?”

Annie telegrafeerde even zijdelings-op — keek dan weer naar de kaarsjes. — Ze had nog niets gezegd — al maar naar de vlammetjes zitten kijken — alleen had ze onder de tafel oom Herman z'n hand te pakken gekregen — die knuffelde ze en rolde er dan weer de hare in —.

„Bij Freddie Gambler kun je dat alle jaren zien,” blufte Sjouk.

„Als ik 't had, moesten 't negen kaarsjes zijn,” zei Bella en keek schuin.

Annie merkte 't maar half — ze liet niets aan haar genot ontknabbelen. — Ze haalde diep adem. — „Als je 't niet vraagt — dan krijg je 't,” zuchtte ze uit.

„Nou snap 'k in-eens waarvoor die knolle-roosjes, of rose-knolletjes moeten dienen,” riep Hans, „in die holletjes zal precies een kaarsje passen,” — hij haalde de hulst er uit — „en kijk — even lager zijn drie gaatjes — daar kunnen net die takjes in, wed ik — gaat 't? — ja hoor — oom Herman, snij 'm gauw aan — 't zal snoezig staan —.”

„En lekker wezen, hè? neen jonkman — eerst wachten tot de thee geschonken is en Manna weer komt zitten — zie zoo — mag 't, Annie?” en dokter Ten Hage trok de taart naar zich toe, tusschen de twee stapels schoteltjes, die aan weerszijden van zijn plaats stonden.

„Eerst snij-en we den rand er af,” — voorzichtig werd

de punt van 't lange voorsnijmes langs de zes kaarsjes gewerkt — „en nu ieder van de rechthebbenden een stukje met z'n kaarsje — van den oudste af — doorgeven, wil jullie?

Dit gaat naar Piet Moor, die is veertien immers? — ja? — hier, Hans, jij 't tusschenstukje, zonder licht, — nu Bert Hemmens? — goed hoor, daar ga je — Manna, 't tusschenstukje voor jou — wie nu? — Karel van Zutfen? — hier is 't — Bella, dit voor jou”

„Zonder kaarsje” — pruilde Bella.

„Je mag d'r een van mij” — en Annie greep onder 't mes door, om een kaarsje weg te pakken.

„Zoo is 't goed van je, kindje,” zei oom Herman, „maar niet je pootje onder m'n mes steken, anders krijgen we taart met nagelschijfjes. — Stil — laat dat kaarsje van jou nog maar zitten — wacht nou 's stilletjes af, Bella — je komt niet te kort — wees maar niet bang — aan wie waren we ook weer?”

„Aan Mau Vierdag,” deed Erik voor z'n beurt.

„Neen — aan mij,” viel Frits Kalkoen in, „ik ben drie dagen ou-er dan Mau.”

„Ik dacht 't — omdat Mau zooveel langer is,” wou Erik 't goed-praten.

„Dan is de lantaarnpaal nõg ou-er,” schamperde Frits.

„Bedaar maar, Frits — stop je mond met 'n stukje taart,” lachte de dokter, „'t was ook al te erg, je hebt gelijk; — Antje, me-kind, da's voor jou — en nu dit voor Mau — brand je niet aan 't vlammetje, jongen — — wie is er nu ouder, Babs of Lottie — Babs? — hier Babs. — Wie volgt 'r dan — Guus, ben jij ouder of jonger dan Erik?”

„Ou-er,” schreeuwde Erik.

„Guus heeft zelf 'n tong — de jouwe mag best even rust nemen,” vermaande oom Herman.

„Ik ben ou-er, meneer Ten Hage,” zei Guus en stak z'n hand uit naar z'n schoteltje.

„Dit voor Lottie,” de dokter gaf ’t schoteltje door — „hier, Erik — jou deel — nu voor Leo en dan komt Sjouk — Line, jij ook ’n onverlicht stukje? — na Sjouk Corrie Blauw, is ’t niet? — asjeblijft, vrouwke — nu nog Suze Timmermans en dan” — dokter Ten Hage schoof met z’n mes de twee vrijgekomen tusschen-stukjes over ’t papier op-zij — „dan komen we aan m’n kleine Annie toe....”

„Zij heeft ’r al zes — moet ze d’r nou nóg een?” protesteerde Erik.

„Ik wou liever met Bella ruilen,” vroeg Annie zacht.

„Da’s goed hoor — ruil jij maar met Bella,” — en oom Herman zette ’t schoteltje met ’t kaarse-stukje bij Bella neer — „nu wordt ’t bij Bella lichter op alle manieren — ik nog ’t laatste stukje en dan kan ’k zelf ook gaan zitten. — Mau, jongen — reik jij ’s even achterom en geef me dat doosje aan, dat op ’t buffet staat.”

„Dit, meneer?” vroeg Mau.

„Ja — dat grijze. Hier heb ik nog meer kaarsjes — dan kunnen we die zes nog laten branden — dat staat mooier midden op de tafel.

„Annie — jij krijgt de eerste, omdat je jouw stukje geruild hebt. — Line, wil jij de doos laten doorschuiven? — ieder die geen kaarsje heeft, mag er een uitnemen en dan aan Annie’s kaarsjes komen aansteken. — Heb’ jullie allemaal je knolletjes klaar?”

„Mijn kaarsje doe ’k ook in ’t hou-ertje,” riepen Sjouk en Mau. „Tusschen die hulst staat ’t nog mooier.”

„En dan kun je ook makkelijker ’n stukje nemen, hè?” — tante Line knipoogde van-af haar plaats naar ’t andere eind van de tafel.

„Hè, juffrouw Ten Hage, nu moest u ook ’n kaarsje bij uw bord nemen,” vond Frits.

„En de dokter ook,” riep Mau, „anders is ’t lang zoo leuk niet.”

„Voor wie zijn die twee stukjes?” vroeg Annie en wees naar den schotel.

„Voor Katrien en Sientje immers,” zei dokter Ten Hage, — „nu mag Antje 'n keer bellen.” — Hij had gezien hoe verlangend Antje naar het van de lamp afbengelende contact had zitten kijken — haar oogen er niet van afhouden kon.

„Toe-maar — je zult 't geen zeer doen,” lachte hij, als Antje met hoog-roode kleur was opgestaan en behoedzaam met duim en vinger 't knijpcontact aaide — „knijpen, hoor — en stijf — anders komt 'r niemand.”

Katrien begreep niet waarom 't kind zoo verheerlijkt naar haar op-glansde, toen ze binnenkwam.

„Mogen we de kaarsjes mee naar huis nemen?” vroeg Sjouk, toen de laatste kruimeltjes waren opgelepeld.

„Wat 'r straks nog niet van opgebrand is — ja.”

„Hè — we moesten d'r optocht mee hou-en,” riep Erik, — „fakkelloptocht — mag 't, tante Line?”

„'t Begint anders tijd te worden, om naar huis te optochten,” vond tante Line — „nou” — als dokter Ten Hage haar wenkte, „nog 'n kwartiertje dan — waar wou je met je lichtstoet heen? — in den tuin is 't veel te vochtig.”

„Nee — daar waaien de kaarsjes ook uit — hier door 't huis bedoel ik — en mag Katrien dan overal 't gas uitdraaien? Anders zie je 't mooie van de kaarsjes niet.”

„Nou-dan-maar” — gaf de dokter verlof — „maar de knolletjes op de schoteltjes dragen, hoor — anders krijgen we overal door 't huis kaarsvet-druppels.”

„En pas op dat je de schoteltjes niet breekt,” dichte tante Line aan.

„Nee, tante,” stelde Manna haar gerust, „we zullen netjes lopen — kom — u en oom Herman voorop.”

„Nee — dank je voor de eer — ik zet 'r een streep onder. — Tante Line gaat ook eens rustig zitten” — lachend duwde de dokter zijn zuster in een stoel — „en ik zal met

Lottie en Babs en Leo jullie wel nakijken — 'n optocht zonder bekijks, da's 'n optocht van niks. — Maar zeg eerst 's — jullie bent immers gekomen om te hooren hoeveel je prikkarten hebben opgebracht? — en niemand die d'r naar vraagt."

"Ik heb d'r niks meer an gedacht," zei Mau en keek schapig. — De anderen ook zoo.

"Van de pret, hè?" begreep tante Line. "Ik zal 't je wel vertellen, hoor — zeven en vijftig gulden en negen en tachtig cent — vind je 't niet veel?"

"Hoera! — daar kan wel 'n optocht voor gehou-en worden," riep Sjouk — „kom jonge's, — anders is de tijd om" — en onder een luidruchtig „adieu, vaarwel, valdera" slierde de lange rij de gang in, belicht door flik-flakkerende kaars-vlammetjes.

Lachend keken tante Line en de dokter ze na. — Aan 't eind van de lange gang, bij de achterdeur, zagen ze de dansende vlammetjes omhoog gaan, de twee trapjes op, om in de patiënten-kamer te verdwijnen. — Ze hoorden de voetstappen weer de twee trapjes afgaan naar de apotheek — dan de studeerkamer van oom Herman en dan z'n slaapkamer door — weer in de gang terug — de eetkamer in en de lange gedekte tafel rond — van daar defileerde de lichtstoet voor hen in de zitkamer en dan ging 't de gang weer in — Fidel blaffend van de weer-pret....

"Laät ze maar," kalmeerde oom Herman, „blijf jij nu wat zitten — straks zet ik 't wel stop — dan krijgen we nog een stukje taart en wordt de stoet ontbonden."

In hoe langer hoe sneller tempo klonk het „adieu, vaarwel, valdera" — de optocht bleef in de andere kamers — defileerde niet meer. — Hans zat in een hoekje naast de piano — had 'r al lang genoeg van. —

"Ze zijn zeker bang dat we ze anders wegsturen," lachte tante Line. — — — „Neen, Herman — nu wordt 't al te dol — nu moest je d'r 'n eind aan maken," drong ze, als er na een poosje van stilte in de gang een onhebbelijk tumult ging. —

De optocht zou weer de twee trapjes opgaan — hoe langer hoe joliger en joeliger waren de jongens geworden. — Manna en de meisjes voorop waren al haast in de studeerkamer — hadden geen erg dat 't met de jongens een stoeipartij werd —.

Erik — de allerachterste, beet Mau in 't been, dat hij net van 't eerste trapje aan 't optrekken was, — Mau piepte, bleef achter — gaf dan bij 't weer-af gaan Erik een duw dat hij de apotheek invloog tot aan de deur van de studeerkamer. — Erik keek naar z'n kaarsje — bang dat 't van 't schoteltje zou vallen — struikelde zoo over den drempel — tuimelde in de studeerkamer tegen Piet Moor aan en met hem samen tegen de zuil, waarop 'n oude, vergeelde Minerva troonde.

Van alle twee de kaarsjes over den grond — uit, gelukkig — Minerva in tweeën en 't lint van oom Herman's club-insigne, dat Minerva altijd zoo hoogmoedig stond te dragen, 'n eind verder op den grond, met 'n groote klats kaarsvet er op.

„Ik deê 't niet,” was Piet Moor er dadelijk bij — „jij viel tegen me an.”

„En jij gaf me die op-lawaai,” riep Erik tegen Mau.

„Welnou — jij hadt me in me' been gebeten — is dat wat?” kefte Mau terug. — „Kom jò — sta niet te oorwurmen — wat geeft je oom nou om die strijdbare ouwe-juffrouw — ze is al zoo geel als 'n mummie.”

Mismoedig keek Erik naar de opgeraapte helften.

„Oom geeft 'r wèl om — 't is de Minerva, die hij vroeger in Amsterdam op z'n kamer had staan. — Katrien moet 'r altijd op passen as wàt — en dat lint daar is-t-ie nèt zoo zuinig op — en nou die groote klodder kaarsvet,” — hij kneep het stollende vet er zoo'n beetje af, maar 't gaf niet veel.

„Weet je wat — zeg, dat Fidel 't gedaan heeft,” opperde Bert Hemmens.

„Nee,” vernigde Erik, „m'n oom wat voorliegen, dat doe 'k niet.”

„Hoor je 'm?” riep Piet Moor, „daar probeert ie tegenwoordig bij Poot ook 'n wit voetje mee te krijgen.”

„Hij hééft geen witte voetjes,” verdedigde Sjouk, „jij mag liever na je eigen bokke-pooten kijken. — Zeg, Eert — ik weet wat — kijk ze 's netjes gebroken wezen — 't past precies op mekaar — zet 'r weer voorzichtig op d'r zuil, dan ziet je oom 't toch niet zoo dadelijk en dan neem ik 't lint mee — geef maar op — en dan vraag ik an me' moeder om d'r van avond die vlek uit te maken — dat heb 'k moeder gisteren nog zien doen, met 'n heet strijkijzer — uit d'r beste japon — echt waar — dan kun je 't morgenochtend weer netjes om d'r hals hangen.... En as je oom dan in de ap'teek is, dan ga je met Fidel d'r na toe en dan maak je dat ie dan tegen dat zwarte ding opvliegt — al heeft ie 't nou niet gedaan.”

„Nee — da's klès,” keurde Karel van Zutfen af, „hoe kan-d-ie nou den hond anhitsen, as z'n oom d'r bijstaat — maar je kunt 't wel netjes op mekaar zetten en hangen d'r 't lint om ook — en dan gaan we gewoon weg.... dan leit de man maar op 't kerkhof.”

Erik keek rond — 't eene durfde hij niet en aan 't andere had hij evengoed 't land — zou hij naar oom Herman gaan — „daar komen de anderen al weer an,” riep hij — hij had nog niet beslist — zou hij maar niet....

Daar zag hij dat Guus hem aankeek of hij zeggen wou: „kun je dat nou doen?” — dat gaf den doorslag — nu deed hij 't wèl — „jongen, hou je oogen vóór je,” snauwde hij grimmig — „Sjouk, daar heb ie ze.”

„'s Niks — die gaan wij wel tegemoet,” drong Sjouk, „gauw maar — wij gaan wel herrie maken in de gang, dan hebben ze geen erg dat jij d'r niet bij bent.”

„Verboden toegang — de optocht keert om,” — deden ze lawaai-ig tegen Manna en de anderen — drongen ze in de patiënten-kamer, van 't trapje af, de gang weer in, waar ze met kaarsjes en al aan 't hossen gingen:

ikke en me' zoodje,
 stappen in 'n bootje,
 we gaa-ne nää-r Amé-rika — —"

„Hè, jongens” — met groote stappen kwam oom Herman de gang door, „geen straatliedjes, asjeblijft — je kunt toch wel wat beters zingen — als jullie door 't dolle heen bent dan is 't tijd om op te stappen — kijk 's, je hebt Annie en Antje haast platgedrukt tegen den muur — kom — allemaal mee naar de eetkamer — daar slachten we de rest van de taart en dan heet 't „waarde genoten”.”

Erik was in de studeerkamer blijven staan — hij stond te passen — te meten — hè, wat had hij 't land — aan Mau — aan Bert — aan Karel — aan alles en allemaal — als d'r nou soms nog een scherf af was, hier of daar, dan kon 't nog niet eens — neen — 't paste precies — je kon 't heelemaal niet zien — zoo kon 't er, wie weet, nog wel vier weken staan — en als ie 't dan aan moeder zei, dan konden ze misschien wel stilletjes 'n ander in de plaats zetten — dan 'hoefde oom 't nooit te weten — ja, toch wel — want 'n nieuwe zou d'r ook nieuw uitzien — en — en — zou ie 't ook aan moeder zeggen, als ie thuis kwam? — zou —

Daar viel z'n oog op de hangmat, slap-hangend in een hoek — 't was alsof die dikke dot touw begon te praten — hij draaide gauw z'n hoofd af naar de schrijftafel — maar daar — boven de schrijftafel — daar hing de plaat, waar hij met oom Herman zoo dikwijls voor gestaan had — die mooie plaat van den Goeden Herder met 't lam in Zijn arm — dat lam dat weggelopen was en dat de Herder nu meedroeg in Zijn arm. —

't Was ineens of oom Herman nu ook naast hem stond — of hij 't oom weer hoorde zeggen: „De Goede Herder draágt 't, zie je wel — Hij doet niet zooals wij — wij zouden 't meetrekken aan een touw — „daar, ondeugend

beest, wees blij dat je nog in den stal mag" — maar de Goede Herder niet — Hij draagt het mee in Zijn arm — met 't kopje tegen Hem aangeleund."

Erik kreeg 'n prop in z'n keel — hij kon 't niet doen — hij kòn niet de stukken van 't Minerva-beeld in elkaar zetten met achter hem die plaat en in den hoek die hangmat — hij kòn niet — maar naar oom Herman gaan — in de kamer waar de jongens zaten, die hem zouden uitlachen — hij zåg ze al — hij leunde met z'n hoofd tegen 't deurkozijn — „och Heer, help me — hêlp . . .”

Oom Herman was 't middenstuk van de taart aan 't verdeelen.

„Waar is Erik?" vroeg tante Line, naar den leegen stoel kijkend.

„k Weet 't niet," zei Manna en draaide zich om naar de zitkamer.

Oom Herman zei niets — telde met z'n mes de taartpunten.

Daar hoorden ze stappen — in desperate vaart — vuurrood kwam Erik binnenstuiven — „oom Herman, uw Minerva ligt kapot en d'r is kaarsvet op 't lint . . .”

„Wie heeft 'r gebroken?" vroeg dokter Ten Hage, zonder van 't snijden op te kijken.

„Ik," liet Erik los — oom Herman kon 't maar amper verstaan.

„Ja, m'n jongen, ik wist 't — ik had 'r hooren vallen," — en in vol-begrijpen zag hij Erik aan.

Guus keek opgelucht — in Sjouks oogen flikkerde 't even — dan keek hij beneden voor zich.

Bert Hemmens deed gejaagd een beet in 't stukje taart, dat de dokter hem net had gegeven.

„Karel — dit stukje voor jou," zei dokter Ten Hage met een knikje, dat Karel een kleur aanjoeg.

Mau werd 't te warm — „meneer Ten Hage, ik had Erik 'n dof gegeven."

„Zóó is 't goed, jongens. — En 't is geen wereldschok,” troostte oom Herman — „overmorgen wordt Minerva weer aan elkaar geplakt. — Misschien is ze wel op de oude breuk in tweeën gegaan, want ze was al één keer gelijmd. — Netjes had 'k dat gedaan gekregen, hè? — Proef jullie nu maar goed, want 't is je laatste stukje,” en oom Herman lei de uitgeblazen kaarsjes bij Annie neer.

„Juffrouw” — kwam Katrien aan de deur — „daar is Jans, om te vragen of Annie en Lottie mee mogen — mevrouw vindt dat 't te laat voor ze wordt.”

„Ja-maar — 't wordt voor allemaal tijd,” streek dokter Ten Hage 't vonnis — „kom — gauw in de jassen en mantels allemaal en stil naar huis gaan, hoor jongens — geen na-kabaal op straat maken.”

Zoolang mogelijk werd 't dag-zeggen — 't laatste pret-oogenblikje — nog gerekt — dan ging de deur open en stonden ze in 't uitschijnend licht van de ganglantaarn op de stoep.

„Jongens,” kommandeerde Hans, „driemaal voor tante Lien en oom Herman” — hij stak z'n hand op — al de petten vlogen af, en

„hip, hip, heij,
hip, hip, heij,
hip, hip, heij,”

klonk scherp-afgeketst 't saluut — door tante Line lichtgebogen — door oom Herman met z'n hoed laag-neer in z'n hand, aanvaard.

„Ze hebben pret gehad, hè?” vroeg Westerveld aan zijn vrouw. Hij kwam terug van zich-laten-scheren en hing zijn pet aan den knop van de kastdeur.

„Nou — ga maar 's kijken. Babs leit al — Ant is zich nog an 't uitkleeje.”

„Lekker gegeten, moppie?” — en hij boog zich over Babs heen.

„Ja,” — zei Babs — rekte zich doezerig — „en twéemaal wòrst!!”

Met een zucht nestelde zich 't kopje op-zij en Babs dreef droome-land in.

XIX.

ZIJN TAAK.

Bij de Voorthuijsen op de boven-slaapkamer brandde het licht.

In den hoek, op den divan, zat mevrouw Voorthuijs. Ze wist wel dat Annie na een al te glad eindje-weg altijd tol te betalen had.

Daarom was ze maar boven gaan zitten met haar haakwerk — een kraagje uit de laatste „Gracieuse” — zoo'n mooi Iersche-guipure patroon — net een, vond ze, om voor Manna te haken — op haar bruin-fluweelen jurk.

Hier boven kon ze rustig de rozetten uitkijken en dan zat ze tegelijk voor alle mogelijkheden klaar — wél-vervelend, die kleine letter van de beschrijving — wacht — 't bijzet-tafeltje even hier naar den divan gesleept en de schemerlamp er op — neen — zoo strooit 't te veel licht over Annie's bed — zóó-dan — en handig maakte ze met een paar spelden de buiten-omslag van „de Gracieuse” aan de licht-groene strook van de lampekap vast.

„Zoo donker nou — moeder,” sporrelde Annie tegen.

„Niks te donker om te slapen, lief — en je weet wel — moeder zou hier zitten als jij heel stil was — muisstil. Als ik je hoorde, zou ik naar beneden gaan, hè?”

„Ja,” zuchtte Annie en kneep haar oogen toe.

Maar kaarsvlammetjes dansten voor de dichte oogjes, en jongens-geroes gonsde nog zoo na in de oortjes, die ook slapen moesten gaan. — De knietjes gingen in de hoogte

en weer neer — de linkerarm kwam boven 't dek uit — nog even — dan smakte de rechter boven haar hoofdje op 't kussen neer — boven 't kopje dat naar rechts zich keerde — en dan weer naar links — stil-zijn was zoo moeilijk — en ze zou niet praten — dat had ze zelf mee afgesproken — o-ja-maar!! —

„Moeder — ik heb vergeten voor de heidenkindertjes te bidden!” flapte er los uit het zoo eerlijk dichtgehouden mondje — dát kon ze niet binnenhouden.

„Nou — dat kun je dan nu nog doen,” vond moeder, „en dan moet je slapen gaan.”

„Krijgen de heidenkindertjes ook wel eens een taart met kaarsjes, moeder, als ze jarig zijn?”

„Wel neen, kind! — hoe kom je d'r aan.”

„Krijgen ze nóóit — heelemaal nooit 'n taart met kaarsjes?” kwam 't benepen van 't bed.

Mevrouw Voorthuijs keek op — zag 't dreigend trekken en trillen om 't mondje — ze wou dat ze maar niet zoo volledig was geweest — nu zou de wolk niet meer overdrijven, dat zag ze wel.

„Neen — een taart met kaarsjes — dat denk ik wel van niet — maar de heidenkindertjes krijgen dan weer wat anders dat ze lekker vinden en mooi,” probeerde ze haar uitspraak te verzachten.

„B-hu-u-u-u- ik-wou-dat-de-hei-den-kin-der-tjes-ook-'n-taart-met-kaarsjes-kregè-è-èn!” — brak de bui los.

Mevrouw Voorthuijs stond op, ging bij 't bed zitten, trok de handjes, die 't geknepen laken tegen de oogjes duwden, weg en hield ze vast in rustigen greep. — „Vindt je niet, dat je nu wel 'n beetje kinderachtig doet voor 'n meisje van zes jaar, Annie?”

Annie keek op — verbluft van 't onverwachte — ze vergat verder-te-schreien.

„En u hebt altijd zelf gezegd, dat ik voor de heidenkindertjes bidden zou,” verweerde ze zich, — 't lijfje schokte

nog even na — de paar laatste tranen mochten hun weg alleen uitzoeken.

„Wel ja — maar ik heb je toch niet leeren bidden, dat ze taart zouden krijgen, is 't wel? — Ik weet nog wel heel wat beters te bedenken, dan een taart met kaarsjes.”

„U hebt 'm niet eens zien branden!” kamde Annie moeders beweren af.

„Nou-goed — maar nu moet je eens goed denken — als je nu eens de mooiste taart hadt — met wie-weet hoeveel kaarsjes” — Annie's oogen lichtten — „en je hadt vader niet en moeder niet en Hans en Lottie...”

Mevrouw Voorthuijs bleef steken — Annie vloog moeder aan.

„Zie je nu wel,” zei ze en legde Annie zacht weer neer, „en denk nu nog eens — als je nu eens heelemaal niet wist — heelemaal nooit d'r van hadt gehoord, dat de Heer Jezus ons zoo liefheeft — dat Hij altijd over ons waakt — dat Hij maakt, dat wij nergens bang voor 'hoeven te zijn. — Als je nu eens moest zien dat vader en moeder altijd angstig waren — altijd en altijd bang dat er een griezelig-boos wezen op hen afkomen zou, om hun hun Annie af te nemen, en nooit weer terug te geven — denk je dat nu eens goed in.”

Annie's oogen werden hoe langer hoe grooter — star stond de angst er in.

„En als er dan iemand je kwam vertellen, dat je nooit meer ergens angst voor zoudt 'hoeven te hebben, omdat de Heer Jezus ons zoo lief heeft, dat Hij heelemaal voor ons zorgen wil — en dat Hij zegt dat we niet eens straf 'hoeven te krijgen voor al die keeren dat we Hem bedroefd gemaakt hebben, omdat Hij-zelf de straf heeft willen lijden, die wij anders daarvoor hadden moeten hebben — zeg — zou je dat niet heerlijk vinden?”

Annie knikte van ja — weer heel stil geworden. „Chris zou 't ze misschien wel zelf zijn gaan vertellen, als ie groot geworden was, hè moeder?”

„Wie weet,” zei mevrouw Voorthuijs. Even werkte het in haar gezicht, maar zij kreeg 't er weer onder en praatte door alsof Annie dat niet gezegd had: „Nou — daarom bidden we immers dat de Heer geven wil, dat de zendingen al dat heerlijke aan hoe langer hoe meer heidenkindertjes vertellen gaan, is 't niet? Omdat ze dan ook rustig liggen kunnen gaan 's avonds en zingen:

Ik ga slapen — goeden nacht,
's Heeren engel houdt de wacht

En nu gaat Annie ook slapen — ja? — bij Annie houden ook de engelen de wacht. — O ja — je zou nog eerst bidden voor de heidenkindertjes.” —

Annie ging weer liggen.

„Voor oom Herman heb ik ook gebid,” zei ze en keek op — een beetje onzeker hoe moeder dat nu opnemen zou — „'t mocht immers wel? — 't was zoo'n hééle-mooie,” zuchtte ze.

„En ôf,” zei moeder, „als je toch met zoowat moois niet heel erg blij was, dat zou de Heer heelemaal niet goed vinden. — En de heidenkindertjes krijgen ook wel eens 'n heeleboel lekkers, hoor — maar hun geeft de Heer weer heel wat anders. — Denk 's hoe veel of jij van bananen houdt — en van kokosnoot — maar daar krijg je nooit meer van dan een klein stukje tegelijk — als je 'n keer een heele banaan krijgt, dan weet je niet wat je overkomt, hè? — En die krijgen de heidenkindertjes nu weer net zoo dikwijls als jij 'n appel. — Vindt je nou niet dat je heel kinderachtig deedt daar straks — en dat je nu gauw moet gaan slapen? — wacht — ik zal je oogen nog even afsponzen en je nog eens lekker instoppen — kijk 's hier — die dekens liggen alsof we samen gevochten hadden.”

Annie lachte en liet zich toedekken. De bui was over-

getrokken — 't kind zou nu slapen, dat wist mevrouw Voorthuijs wel.

Toch bleef ze nog boven zitten. Ze nam 't haakwerk weer op — maar 't wou niet. —

Vacantie — Kerstmis — Oudejaar — een traan viel op de begonnen rozet — ze lei 't werk neer, op 't tafeltje en bleef stil zitten — de handen gevouwen — de oogen gesloten.

Af en toe klemden de vingers in elkaar, als in pijn, die niet te lijden was — dan lagen ze weer stil te rusten in haar schoot. —

Op de trap klonken voetstappen — de deur ging open en dokter Ten Hage kwam op zijn oudste zuster toe.

„Henk zei dat ik je hier zou vinden,” — deed hij zacht — en zoo gewoon alsof hij geen tranen-vocht zag. — „Slaapt Annie? — Ze was zoo opgewonden in 't laatst van den avond, ik dacht wel dat je d'r even werk mee hebben zou — ik kom je nog feliciteeren, al is 't wat laat — maar met de kinder-fuif kon ik niet eerder.”

„Ze hebben rijk genoten — jullie hebt 'r alle voldoening van. Is Line niet moe geworden, Herman?”

„Dat valt wel mee — ze was d'r zoo heelemaal in — dan is 't laat, eerdat je 't weet. Maar ze ligt nu wat te rusten, — ik heb gezegd, dat ik je voor h aar ook wel feliciteeren zou. — Weet je nog wel, Bets, dat moeder met ons ook altijd een vroolijken avond hield, als de vacantie inging?”

Weer gleden stil een paar tranen neer — „ja zeker weet ik 't nog — ik zat er net aan te denken — ik deed 't met de kinderen ook, v ordat.... ik doe m'n best, Herman, maar ik k an nog niet.”

„Weet 'k wel,” bemoedigde de dokter — liet haar even stil zitten. — „Zeg Bets,” begon hij dan weer, „ik moet je toch nog wat vertellen. Van avond met stoelen van de jongens heeft Erik mijn oude Minerva kapot gegooid. — Hij kon niet weten dat ik net dichtbij was en alles hooren kon, zonder dat zij me zagen.

De een voor den ander stond hem op te warmen om 't ding weer in elkaar te zetten en te doen of hij nergens van wist. — Stil ging ik weg — ik wou dat hij 't alleen met zichzelf uitvechten zou — heel-alleen.

En de strijd is gewonnen.

Toen ze allemaal weer binnen waren, kwam hij de kamer in-rennen en sm eet 't er uit — anders kan ik 't niet noemen. — Hij had al z'n moed noodig, dat kon je zien — maar 't kwam — ik was zoo dankbaar.

Van den zomer had hij me gezegd dat hij net worden wou als Chris — en nu van avond ben ik wezenlijk gaan hopen, dat 't hem ernst is.”

Mevrouw Voorthuijs keek haar broer vol aan — haar adem ging snel — dan brak de spanning af in een schokkend snikken....

„Ik dacht dat je 't graag zoudt hooren — dat 't je wat helpen zou om te kunnen dragen,” zei hij zacht.

„Ja,” schreide ze, „nu kan ik 't dragen — nu wèl — ik heb gehoorzaam willen vertrouwen dat God weet wat Hij doet — maar altijd wou weer de gedachte komen, dat mijn jongen z'n leven afgebroken was — afgeslagen — voordat z'n werk nog had kunnen beginnen — dat hij, met al de heerlijke mogelijkheden die ik in hem zag, toch eenvoudig was apart gezet — alsof de Heer voor hem op deze wereld geen taak had. — Maar z'n werk wàs al begonnen — nu zie ik het — en dóórgaan zal het ook. —

Al dien tijd heb ik getracht den Goeden Herder, die mij mijn lam uit den arm genomen had, te volgen — maar ik vertrouwde in 't duister — ik volgde in 't donker — struikelend in den nacht — tastend naar den zoom van Zijn kleed — en nu — nu zie ik weer 't pad waarop Hij mij voorgaat — nu mag ik volgen in 't licht....”

Samen gingen ze naar beneden.

Meneer Voorthuijs keek zijn vrouw aan. — Hij vroeg niets — hij zou wel hooren — dat wist hij.

Want elke trek van haar gezicht had zich ontspannen en in haar oogen zag hij zacht-beweeg van leven — leven, dat in grauwe wade was verstild geweest, sinds den dag dat haar handen Christiaan hadden goedgelegd tot zijn laatsten slaap.

Een zucht van dank ging van hem op.

INHOUD.

Hoofdst.	Bladz.
I. Zending's Puck	5
II. Verhuizen	19
III. 't Huis waar de boter'ammen zijn	27
IV. Fidélburg	30
V. Een slaolie-schijfje	43
VI. Dat nare afwasschen	51
VII. Toen tante Line niet meer lachen kon	59
VIII. Leo is weg	68
IX. Een onvrijwillig bad	79
X. Snijboonen snijden	85
XI. „Zwiebel me hondje”	93
XII. Erik loopt er in	112
XIII. Zondag bij oom Herman	128
XIV. Puck z'n heldendood	134
XV. Kool met kanen	136
XVI. De Gyms	143
XVII. Het plan	154
XVIII. Het maal	158
XIX. Zijn taak	181
